TILINPÄÄTÖS & TOIMINTAKERTOMUS

2019

RAUTALAMPI

Kunnanhallitus 23.03.2020 § 67

Sisällysluettelo

TOIMINTAKERTOMUS 6
1.1 Toimintakertomusta koskevat säännökset 6
1.2 Kunnanjohtajan katsaus tilinpäätösvuoteen 2019 6
1.3 Kunnan strategia 9
1.4 Kunnan hallinto 10
1.5 Tietoja Rautalammin kunnasta 12
1.5.1 Sijainti 12
1.5.2 Kunnan alue 12
1.5.3 Aluepoliittinen vyöhykejako 12
1.5.4 Kunnan väestön kehitys 2013–2019 12
1.5.5 Keskimääräinen työttömyysaste Rautalammilla 2012–2019 12
1.5.6 Kunnan veroprosentit 12
1.6 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys 2019 13
1.6.1 Julkinen talous 13
1.6.2 Verotus 13
1.6.3 Työllisyys 14
1.6.4 Väestönkehitys 14
1.7 Sisäinen valvonta 15
1.7.1 Sisäisen valvonnan periaatteet 15
1.7.2 Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen 15
1.8 Riskienhallinta 16
1.8.1 Henkilöriskit 16
1.8.2 Tietojärjestelmäriskit 16
1.8.3 Rahoitusriskit 16
1.8.4 Vakuutukset 16
1.9 Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta 17
1.10 Yleinen taloudellinen tilanne v. 2019 17
1.11 Rautalammin kunnan taloudellinen tilanne 18
Menot ja tulot rakenneosittain (brutto) 20
Verot ja valtionosuudet 20
Kunnan tulojen jakauma 20
Lainatilanne 21
Bruttomenot toiminnoittain (ilman lainanlyhennyksiä) 22

Käyttötalouden menot menolajeittain (ulkoiset) 23
Palvelujenosto toiminnoittain (ulkoiset) 24
1.12 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä 25
1.13 Tilikauden tuloksen käsittely 25
1.14 Tuloslaskelma ja tunnusluvut 26
1.15 Rahoituslaskelma ja tunnusluvut 27
1.16 Tase ja tunnusluvut 28
1.17 Kunnan kokonaistulot ja –menot 29
1.18 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä 30
1.19 Konsernituloslaskelma ja tunnusluvut 30
1.20 Konsernin rahoituslaskelma ja tunnusluvut 31
1.21 Konsernitase ja tunnusluvut 32
2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN 36
2.1 Tavoitteiden toteutuminen 36
130 Tilintarkastus 36
18 Kunnanvaltuusto ja-hallitus 37
170 Yleishallinto 39
180 Taloushallinto 41
70 Yleishallinto, työllistymistä edistävät palvelut 43
26 Elinkeinotoimi 45
270 Maaseututoimi 47
307 Perusturvan hallinto 49
310 Sosiaalipalvelut 51
310 Sosiaalipalvelut /3260 Työkeskus / Kokkatoiminta 53
310 Sosiaalipalvelut / 3260 Työkeskus / 351 Nuorten Paja 55
310 Sosiaalipalvelut / 3055 Vammaispalvelut 57
310 Sosiaalipalvelut / 3040 Sosiaalityö 3050 Mielenterveyspalvelut 59
310 Sosiaalipalvelut / 3090 Toimeentulotuki 62
330 Kotihoito ja vanhuspalvelut / 3110 Kotihoito 64
330 Kotihoito ja vanhuspalvelut / 3120 Palveluasuminen 67
330 Kotihoito ja vanhuspalvelut / 3130 Ostopalvelut 70
355 Keskuskeittiö 72
360 Kansanterveystyö 74
370 Sairaanhoitolaitokset 76

380 Ympäristöterveydenhuolto 78
404 Sivistystoimen hallinto 80
410 Peruskoulutus 82
420 Lukio 85
440 Aikuiskoulutus 87
450 Joukkoliikenne 89
453 Varhaiskasvatus 90
454 Esiopetus 94
460 Nuorisotoimi 98
470 Liikuntatoimi 100
480 Kirjasto 102
490 Kulttuuritoimi 104
500 Hallinto, Tekninen lautakunta 106
510 Jätehuolto 108
530 Palo- ja pelastustoimi 109
540 Kiinteistöt 110
550 Varikko 112
560 Liikenneväylät 113
570 Maankäytön suunnittelu 114
580 Ympäristönsuojelu 115
590 Rakennusvalvonta 116
2.2 Tytär- ja osakkuusyhtiöiden toiminnalliset tulokset vuonna 2019 117
Kiinteistö Oy Rautalammin Haka ja Rautalammin kunnan Asunnonhankinta Oy 117
Kiinteistö Oy Oikarilan teollisuushallit 117
Rautalammin Kehitys Oy 118
As Oy Tiinari 118
Rautalammin Rakennus Oy 118
As Oy Lupsakas 118
As Oy Rautalammin Kuusitie 3 119
Kiinteistö Oy Rautalammin Virastotalo 119
As Oy Rautalammin Lassilanpolku 119
Savogrow 119
Istekki Oy 120
Sansia Oy 120

2.3 Ta-listaus käyttötalouden ulkoiset menot 2019 121
2.4 Tuloslaskelmaosan toteutuminen 2019 137
2.5 Investointiosan toteutuminen 2019 138
2.6 Rahoituslaskelmaosan toteutuminen 142
2.7 Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta 143
3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT 145
3.1 Tuloslaskelma 145
3.2 Rahoituslaskelma 146
3.3 Tase 147
3.4 Konsernin tuloslaskelma 149
3.5 Konsernin rahoituslaskelma 150
3.6 Konsernitase 151
4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT 153
4.1 Kunnan liitetiedot 153
4.2 Taseen liitetiedot 158
4.3 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot 164
4.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat erittelyt 168
4.5 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet 169
5 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET 170
5.1 Vesihuolto 170
5.2 Vesihuollon tuloslaskelma 172
5.3 Vesihuollon tuloslaskelman liitetiedot 173
5.4 Vesihuollon rahoituslaskelma 175
5.5 Vesihuollon tase 176
5.6 Vesihuollon taseen liitetiedot 178
RAUTALAMMIN KUNNAN V. 2019 TILINPÄÄTÖS 180
6 LUETTELOT JA SELVITYKSET 182
7 HENKILÖSTÖTILINPÄÄTÖS 183
7.1 Henkilöstöpanokset 183
7.1.1 Henkilöstön määrä 183
7.1.2 Vakinaisen henkilöstön määrä toimielimittäin 187
7.1.3 Henkilöstön ikä- ja sukupuolirakenne 188
7.1.4 Palkat ja muut henkilöstömenot 189
7.2 Henkilöstön tila 190

7.2.1 Terveysperusteiset poissaolot 190
7.2.2 Eläkkeelle siirtyminen 190
7.3 Henkilöstötavoitteet 2019 191

TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Toimintakertomusta koskevat säännökset

Toimintakertomuksen antamisesta vastaavat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Toimintakertomuksessa annetaan tiedot kunnan toiminnan kehittymistä ja tuloksellisuutta, taloudellista tilannetta sekä merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä koskevista tärkeistä seikoista. (KPL 3:1a §)

Kuntalain 115 § mukaisesti kunnan toimintakertomuksen erityisenä tehtävänä on selvittää valtuuston talousarviossa hyväksymien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumista kunnassa ja kuntakonsernissa.

Toimintakertomuksessa annetaan myös tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, joista ei ole tehtävä selkoa kunnan tai kuntakonsernin taseessa, tuloslaskelmassa tai rahoituslaskelmassa. Tällaisia asioita ovat arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja niiden perusteella tehdyistä keskeisistä johtopäätöksistä.

Toimintakertomuksessa kunnanhallitus tekee esityksen tilikauden tuloksen käsittelystä. Kattamattoman alijäämän osalta kuvataan talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä talouden tasapainottamiseksi.

Toimintakertomuksessa annetaan tiedot siitä, miten kunta huolehtii ympäristöasioista, sosiaalisista asioista ja henkilöstöasioista, ihmisoikeuksien kunnioittamisesta sekä korruption ja lahjonnan torjunnasta. Toimintakertomuksessa kuvataan millaisia toimintaperiaatteita kunta noudattaa huolehtiessaan edellä luetelluista asioista, toimintaperiaatteiden noudattamisen tulokset sekä kuvaus riskeistä, joiden toteutuminen todennäköisesti haittaa sen toimintaa. Lisäksi annetaan selostus siitä, miten kunta hallitsee näitä riskejä. (KPL 3a:2 §)

1.2 Kunnanjohtajan katsaus tilinpäätösvuoteen 2019

Vuosi 2019 oli talouden tasapainottamisen vuosi. Kunnan taloudellisessa tilanteessa tapahtuneet muutokset pakottivat käärimään hihat heti viime vuoden alusta. Edellisen vuoden alijäämäinen tilinpäätös ja vuoden 2019 talousarvion tulevasta 1.356.518 euron alijäämästä olivat lähtölaukaus tasapainottamistyölle. Kunnanhallituksen nimittämä talouden tasapainottamistyöryhmä kokoontui säännöllisesti heti alkuvuodesta lähtien. Myös johtoryhmätyöskentelyn punainen lanka nivoutui talouden tasapainottamisen ympärille koko vuoden. Henkilöstö on tärkein voimavara, joka korostuu erityisesti silloin kun kunnan talouteen pyritään löytämään tervehdyttämiskeinoja. Niinpä viime vuoden aikana kaikki henkilöstön kanssa käydyt keskustelut ja yhteiset pohdinnat toimintatapojen tehostamiseen olivat tekemisen keskiössä. Kun entisiä toimintamalleja kyseenalaistetaan ja toimintaa kokonaisuutena mietitään uudella tavalla, on kyse henkilöstön kanssa yhteisesti löydettävistä toimintamalleista. Koko kunnan henkilöstö oli hienosti mukana viime vuoden taloustalkoissa. Siitä haluan välittää suuret kiitokset kaikille. Yhdessä olemme enemmin.

Vauhtia vuoden alkuun saatiin jo tammikuussa, kun maailmanparhaat alamäkiluistelijat saapuivat MM-sarjaan kuuluvaan Riders Cup-osakilpailuun Rautalammille. Kisatapahtumaan loihdittiin ensimmäistä kertaa myös kunnon kisakylätunnelma ravintolakojuineen. Kisan erinomaiset rataolosuhteet ja järjestelyjen onnistuminen oli tälläkin kertaa useiden vapaaehtoisten toimijoiden ansiota. Kiitos kaikille.

Rautalammin kuntastrategiaa terävöitettiin jo edellisenä vuonna ja niinpä strategian ”keihäänkärjet” ohjasivat tekemistämme ja päätöksentekoa. Strategiapohjaista päätöksentekoa edustaa vahvasti vuoden aikana aloitettu uusien asuntoalueiden kaavoittaminen. Sekä Kuutinrannan asemakaavan päivitys että Suvantolan alueen kaavoitus käynnistyivät. Myös kunnan vanhojen ja valmiiden tonttialueiden kunnostuksesta päätettiin. Kyselimme myös Toholahden alueen asukkailta mielipiteitä asuntoalueen kehittämiseksi nykyistä viihtyisämmäksi. Vuoden aikana otettiin siis ensimmäiset askeleet vasta vuonna 2020 kunnolla vauhtiin pääsevälle asukas- ja asuntomarkkinoinnille. Asumisen – ja markkinoinnin keskeisiä painopisteitä vuosille 2020-2021 etsittiin kahden päivän työpajatyöskentelyllä Korholan kartanon tunnelmissa.

Muutamaa muutakin viime vuoden keskeistä tapahtumaa sopii muistella. Paljon kiinnostusta ja puhetta vuoden aikana herätti Conlog Oy:n teollisuushallikauppa, jossa kunnan omistaman Kiinteistö Oy Oikarilan Teollisuushallien omistama teollisuushalli siirtyi uudelle omistajalle. Conlog on Suomen johtava turvallisuus- ja puolustusalan mobiilien järjestelmäalustojen ja erikoiskonttien toimittaja. Yhtiö on ruotsalaisomisteinen. Kunnan kannalta uusi, teollinen toimija on tervetullut Rautalammille. Lisäksi hallin muutostyöt työllistivät paikallisia yrityksiä hallilaajennuksen myötä.

Toteutuneen hallikaupan myötä Rautalammin kunta ja Kiinteistö Oy Oikarilan Teollisuushallit joutuivat pohtimaan, miten yrittäjäystävällinen kunta pystyisi tarjoamaan hallitilaa paikallisille yrittäjille, jotka menettivät kaupan yhteydessä entiset vuokratilansa. Osuuspankin omistuksessa oli pitkään tyhjillään ollut ns.Viiluhalli, josta aloitettiin neuvottelut. Kaupat tehtiin vuoden aikana. Tässäkin hallissa tehtiin mittavat muutostyöt, jotta yhtenäisestä hallista saatiin neljä erillistä tuotantotilaa. Viiluhallin osto Osuuspankilta tehtiin Kiinteistö Oy Oikarilan Teollisuushallien toimesta, joka edelleen teki sopimuksen kiinteistön vuokraamisesta ja lunastamisesta kahden pitkäaikaisen paikallisen vuokraajan kanssa.

Kesäinen Rautalampi houkutteli viime kesänäkin paljon matkailijoita sekä kansallispuiston maisemiin mutta myös lukuisiin kesäisiin tapahtumiin, joita kunnassa runsaasti järjestetään. Vapaa-ajan asukkaat ovat meillä aina odotettuja kesäkuntalaisia ja tuovat mukanaan vilkkautta raitille ja kylän kaupoille. Vapaa-ajan asukastoimikunta Vastan keräämä palaute perinteisillä kesätreffeillä oli tänä vuonna erityisen ilahduttava asia. Sieltä saimme monta hyvää kehitysideaa, kuten esimerkiksi nuorten mukaan haastaminen tapahtumajärjestelyihin. Kesän kohokohtia olivat myös iltatorit, jotka järjestettiin kesällä heinäkuun torstai-iltoina. Iltatorien suosio oli niin hyvä, että tulemme jatkamaan ja kehittämään tori-iltoja myös tulevana vuonna.

SavoGrow alueen perinteistä yrittäjäjuhlaa vietettiin tällä kertaa Rautalammilla Ravintola Nuapurissa. Juhlat olivat runsaan paikallaolleen juhlaväen mielestä oikein onnistuneet ja osoitus jälleen yhteisestä rautalampilaisesta tekemisen tahdosta. Vuoden rautalampilaisena yrityksenä juhlassa palkittiin Saahkarin Kone Ky. Tässä yhteydessä haluan kiittää kaikkia alueemme yrittäjiä ja yhdistyksiä huikean hyvästä ja asioita eteenpäin vievästä yhteistyöstä. Yhdessä rakennamme kuntaamme elinvoimaa ja takaamme kunnan pitovoimaa ja houkuttelevuutta myös tulevaisuudessa.

Mielestäni olemme Rautalammilla saavuttaneet vuoden aikana yhä parempaa, keskustelevampaa ja yhteiseen päämäärään pyrkivää yhteistyötä yhdessä päättäjien kanssa. Asioista on keskusteltu hyvässä ja rakentavassa hengessä ja uskon, että olemme päässeet asioissa eteenpäin niin, että yhteiset voimavarat suunnattaan kaikkien rautalampilaisten parhaan mahdollisen tulevaisuuden puolesta.

Vuosi on ollut tapahtumarikas, opettava ja vahvistanut uskoani kunnan tulevaisuuteen. Haluan kiittää päättäjiä, kunnan henkilöstöä, alueemme yrittäjiä, yhdistyksiä sekä seuroja Rautalammin kunnan eteen tehdystä aktiivisesta työstä, yhteistyöstä ja kaikista hyvistä hetkistä. Erityisen lämpimin ajatuksin erityiskiitoksen haluan osoittaa myös kaikille kuntalaisille ja kesäasukkaille, jotka olette toteuttaneet yhteisöllisyyttä ja aitoa Rautalampi-henkeä omassa arjessanne ja siten olleet tekemässä parempaa tulevaisuutta meille kaikille.

Anu Sepponen
kunnanjohtaja

1.3 Kunnan strategia

Rautalammin kunnan strategiaa valmisteltiin vuonna 2015 voimaan tulleen uuden kuntalain mukaiseksi uuden kesäkuussa aloittaneen valtuuston toimesta syksyllä 2017. Vuosille 2017 – 2030 laadittu strategia on siis voimassa mutta kunnanjohtajan vaihtuessa kuntastrategian pääkohtia haluttiin nostaa selvemmin esiin. Strategisten ydinkohtien työstäminen aloitettiin kuntalaiskyselyllä ja kyselyn tulosten pohjalta strategiatyötä jatkettiin valtuustoseminaarissa 2018. Strategiatyön tarkoituksena oli nostaa nykyisen kuntastrategian ns. keihäänkärkiä eli selkeitä ydinkohtia. Strategian ymmärrettävyys ja selkeys on tärkein tekijä, jotta se aidosti ohjaa viranhaltijoiden ja päättäjien työskentelyä. Erityisen tärkeää on kuntalaisten kuuleminen ja osallistaminen.

Missio – miksi olemme olemassa?

Rautalammin kunnan perustehtävänä on järjestää kuntalaisten tahdon mukaisesti kunnallinen itsehallinto ja lähidemokratia, johon yhdistyy edunvalvonta, palveluiden tuottaminen, järjestäminen ja hallinta. Tämän kaiken teemme, jotta Rautalampi pysyy elinvoimaisena.

Visio

Tulevaisuuden Rautalampi on entistä elinvoimaisempi paikkakunta, joka toimii maaseudun suunnannäyttäjänä. Luontoon, kulttuurihistoriaan ja yhteisöllisyyteen pohjaava rautalampilaisuus on elämäntapa ja identiteetti, joka tunnetaan myös kuntarajojen ulkopuolella.

Tehtävä toteutetaan ja tavoitteeseen pyritään seuraavilla arvoilla:

Turvallisuus
Kestävä kehitys ja ympäristö
Taloudellisuus
Kulttuuri ja yhteisöllisyys
Kunnan keskeisimmät tavoitteet ovat
Elinvoimainen toimintaympäristö
Asiakaslähtöiset palvelut
Paikallisen identiteetin, yhteisöllisyyden ja demokratian hyödyntäminen
Elinikäinen oppiminen
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
Luonnon monimuotoinen hyödyntäminen

Päämäärät, joiden kautta arvot ja tavoitteet toteutuvat
Kunnan päätöksentekijät ja työntekijät ovat kiinnostuneita kuntalaisten ja kunnan sidosryhmien mielipiteistä ja ottavat ne huomioon kaikessa tekemisessä.
Kunnan palvelut on järjestetty tehokkaasti ja taloudellisesti ja ne turvaavat kaikkien kuntalaisten hyvinvoinnin.
Kaikessa päätöksenteossa on otettu huomioon vaikutukset kuntalaisiin, yrityksiin ja ympäristöön.

1.4 Kunnan hallinto

Rautalammin kunnan organisaatio 31.12.2019

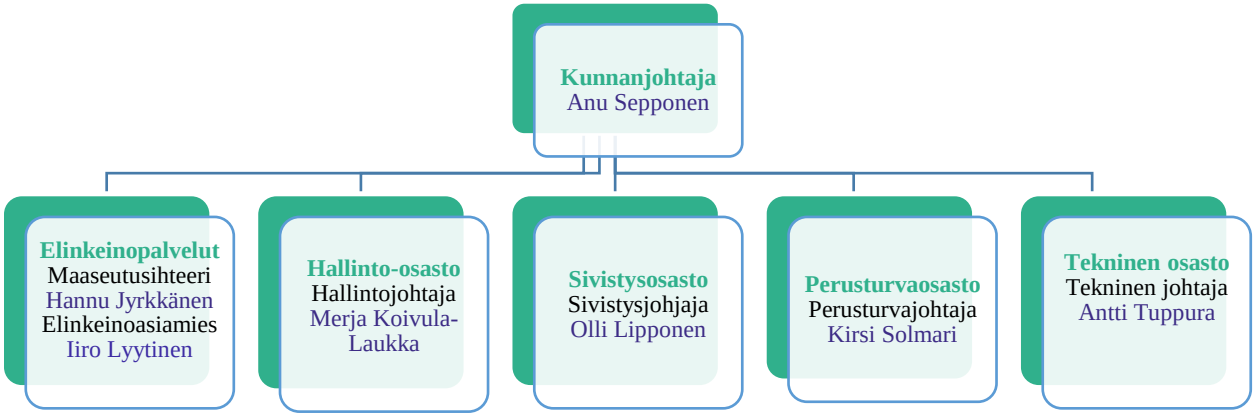

Rautalammin kunnan luottamushenkilöjärjestelmä 31.12.2019

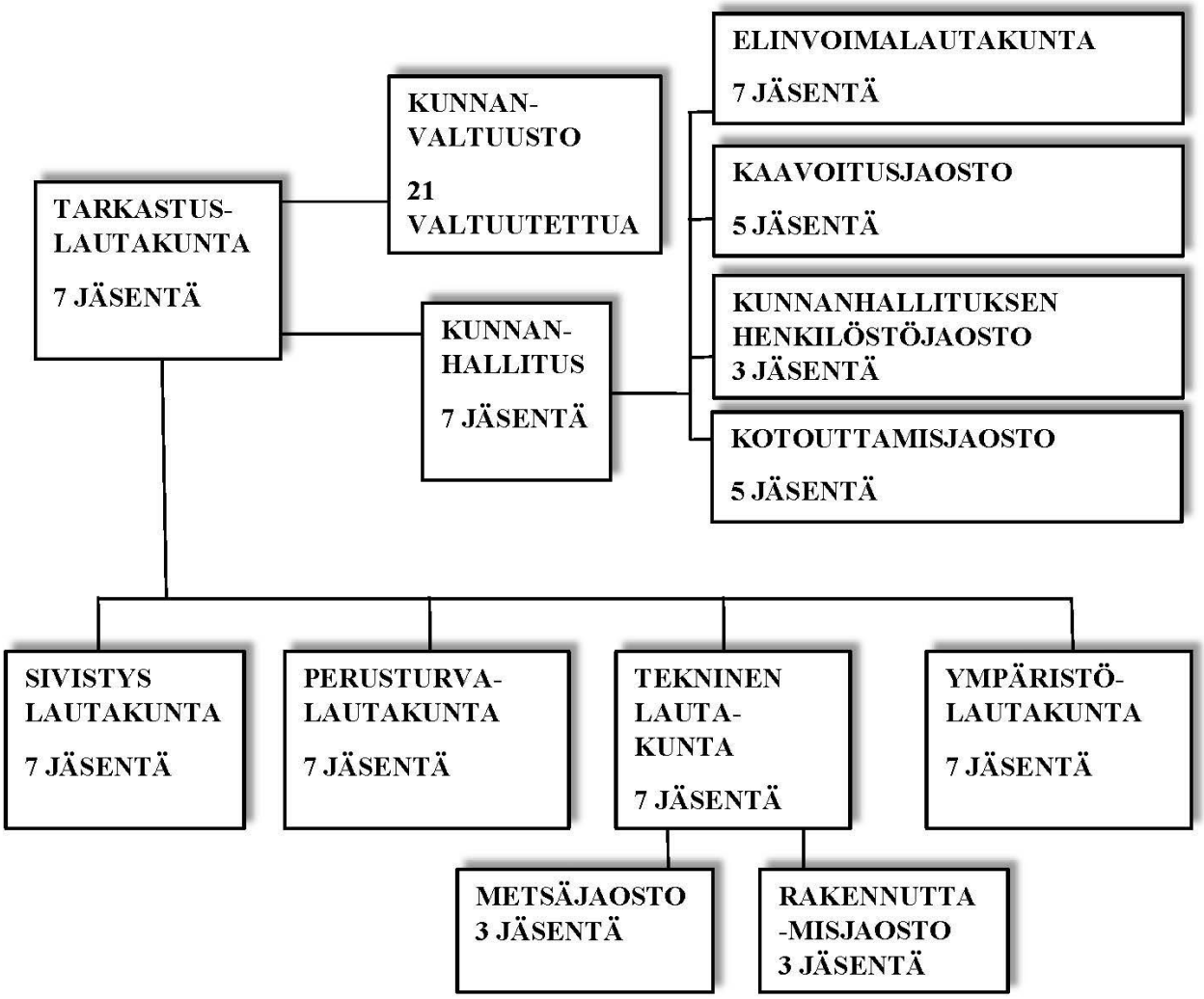

KUNNANVALTUUSTO

Puheenjohtaja:	Kukkonen Jorma	SDP
I varapuheenjohtaja:	Pahajoki Juho	KESK
II varapuheenjohtaja:	Hänninen Jarmo	SIN

KESK

Heikkinen Päivi
Korhonen Jouko
Koukkari Mika
Kuikka Joni-Matti
Kärkkäinen Matti
Laitinen Kari
Puranen Tiina

KOK

Annala Pekka
Hintikka-Varis Sari
Karjalainen Jarmo

VAS

Haukka Raija
Ilomäki Emma

SIN

Hänninen Jarmo
Satuli Timo

PS

Korhonen Sinikka

SDP

Korhonen Hannu
Mård Tytti

KD

Räsänen Sami

3D

Sjöberg Markus

KUNNANHALLITUS

JÄSENET

Kärkkäinen Matti (pj)
Annala Pekka (I vpj)
Puranen Tiina (II vpj)

Haukka Raija
Korhonen Hannu
Korhonen Sinikka
Laitinen Kari

HENK. KOHT. VAR. JÄS

Kuikka Joni-Matti
Hintikka-Varis Sari
Heikkinen Päivi

Mustonen Ari-Pekka
Mård Tytti
Satuli Timo
Korhonen Jouko

1.5 Tietoja Rautalammin kunnasta

1.5.1 Sijainti

Rautalampi sijaitsee Pohjois-Savon maakunnassa. Naapureita ovat Suonenjoen ja Pieksämäen kaupungit sekä Hankasalmen, Konneveden, Tervon ja Vesannon kunnat.

1.5.2 Kunnan alue

Kunnan pinta-ala on yhteensä 761,97 km^2, josta maata 548,55 km^2 ja vettä 213,42 km^2. Asukastiheys on 6,02 as./maakm^2

1.5.3 Aluepoliittinen vyöhykejako

Rautalampi kuuluu kaudella 2014–2020 Itä- ja Pohjois-Suomen suuralueeseen ja täten korkeimman tukitason tukialueeseen I.

1.5.4 Kunnan väestön kehitys 2013–2019

	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Yhteensä	3428	3373	3305	3303	3255	3195	3120
Muutos	-16	-55	-68	-2	-48	-60	-75
Naiset	1718	1703	1651	1650	1616	1592	1553
Miehet	1710	1670	1654	1653	1639	1603	1567

1.5.5 Keskimääräinen työttömyysaste Rautalammilla 2012–2019

	Koko maa	Rautalampi
2012	9,80 %	11,80 %
2013	11,30 %	11,90 %
2014	12,40 %	13,00 %
2015	13,40 %	12,70 %
2016	13,20 %	12,50 %
2017	11,50 %	10,30 %
2018	9,70 %	9,10 %
2019	9,20 %	9,30 %

1.5.6 Kunnan veroprosentit

Tuloveroprosentti	22,00 %
Kiinteistöveroprosentit	
yleinen	1,00 %
vakituinen asunto	0,70 %
muut asuinrakennukset	1,30 %

1.6 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys 2019

Tilinpäätökseen on vuoden 2019 osalta koottu lyhyesti tietoja yleisesti julkisen talouden tilasta sekä sen vaikutuksista valtionosuuksiin. Lisäksi otetaan kantaa verotukseen, työllisyyteen ja väestönkehitykseen. Näillä kaikilla tekijöillä on keskeistä merkitystä myös Rautalammin kunnan talouteen vaikuttavina tekijöinä yhdessä käyttötalous- ja investointimenojen kanssa.

1.6.1 Julkinen talous

Suomen taloudessa viime vuosina nähty hyvä suhdanne on kohentanut julkisen talouden tilaa. Suhdanteen viiletessä julkisen talouden alijäämän koheneminen taittuu. Alijäämä alkoi kasvaa vuonna 2019 ja samankaltainen kehitys jatkuu lähivuodet. Talous kasvaa suurin piirtein potentiaalista vauhtiaan ja siitä huolimatta menojen kasvu ylittää tulojen kasvun. Julkisessa taloudessa vallitsee rakenteellinen menojen ja tulojen välinen epätasapaino. Suotuisa suhdannetilanne on osaltaan peittänyt alleen julkisen talouden rakenteellisia ongelmia. Väestön ikääntyminen on jo kasvattanut eläkemenoja ja se kasvattaa tulevaisuudessa myös hoito- ja hoivamenoja. Julkisessa taloudessa on kestävyysvaje, jota ei ole vielä ratkaistu. Julkinen velka suhteessa bruttokansantuotteeseen on laskenut hetkellisesti alle 60 % rajan, mutta velkasuhde alkaa 2020-alkuvuosina kasvaa uudelleen

Talouden kasvun ennustetaan hidastuvan 1,0 prosenttiin vuoden 2020 aikana. Työllisten määrän ennakoidaan kasvavan ja työttömyysasteen laskevan. Suomen taloudessa viime vuosina nähty hyvä suhdanne on kohentanut julkisen taloudentilaa. Väestön ikääntymisestä johtuen julkisessa taloudessa on kuitenkin pidemmällä aikavälillä merkittävä kestävyysvaje eli epätasapaino tulojen ja menojen välillä.

1.6.2 Verotus

Kuntien verotulokertymissä oli ongelmaa koko vuoden 2019 aikana. Kuntaliitto alensi kunnallisveroennustettaan 400 miljoonalla elokuussa 2019. Verovaje eli tilitysten ennakkoa hitaampi kertyminen liittyi tulorekisteri-ilmoittamisen teknisiin ongelmiin.

Rautalammin kunnan tuloveroprosentti on 22%. Tiukasta taloustilanteesta huolimatta ei kunnan veroprosentin korotusta mietitty missään vaiheessa kuluneen vuoden aikana. Verotuottojen määrä jää kunnassa vaatimattomalle tasolle suhteellisen korkeasta veroprosentista huolimatta. Kunnan ns. todellinen efektiivinen veroaste (maksuunpannun kunnallisveron suhde ansiotuloihin) jää melko matalalle tasolle, hieman alle 14%. Asian taustalla on kuntalaisten ansiotaso, joka on koko maata keskimääräistä matalampi ja efektiivinen veroaste on tästä johtuen myös vaatimaton.

Kunnan kiinteistöveroselvitys valmistui vuoden 2019 aikana ja sen lopullinen tulovaikutus näkyy vasta tulevina vuosina.

1.6.3 Työllisyys

Pohjois-Savossa oli 2019 joulukuun lopussa 11 950 työtöntä työnhakijaa, mikä on 188 työtöntä vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Uusia avoimia työpaikkoja 2 254, mikä on 9,2 % edellistä vuotta enemmän.

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta Pohjois-Savossa on 10,7 % ja on 0,1 % -yksikköä matalampi kuin vuosi sitten. Koko maan työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta on 9,8 %.

Nuoria, alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli joulukuun lopussa 1 683, mikä on yli 7 % vähemmän kuin vuosi sitten. Lomautettujen määrä on kuitenkin nousussa. Työttömyyden aleneminen on selvästi hidastunut, mutta hienoista laskua edellisvuoteen verrattuna edelleen on (-1,5 %).

Rautalammilla työttömien työnhakijoiden määrä on pysynyt tasaisena työllistymisen, opiskelun aloittamisen sekä työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymisten myötä. Yrityksistä, yhdistyksistä ja kunnasta on löytynyt piilo- ja palkkatukityöpakkoja. Työnhakijoiden ammatillisen koulutuksen aloittaminen on ollut runsasta aloille, jotka työllistävät paikkakunnalla. Pitkäaikaistyöttömyys on vähentynyt tasaisesti, jonka myötä työmarkkinatuen kuntaosuuskustannukset ovat laskeneet huomattavasti työnhakijoiden ohjauduttua oikeiden palvelujen ja toimien piiriin. Nuoret (alle 29v) työnhakijat ovat työllistymistä edistävien palvelujen ja/tai etsivän nuorisotyön piirissä. Rautalammilla on käynnistynyt Savon ammattiopiston Duuni edellä hankkeen kautta lähihoitajakoulutus ja Suonenjoella puhtaanapidon koulutus, jossa rautalampilaisia opiskelijoita.

1.6.4 Väestönkehitys

Verrattaessa 2019 väestöennustetta vuosina 2015 ja 2018 laadittuihin väestöennusteisiin, koskevat suurimmat erot väkiluvun kehityksen ohella lyhyellä aikavälillä nuorten, ja pidemmällä aikavälillä työikäisen väestön määrän ennustettua kehitystä. Työikäisen väestön määrän väheneminen näyttäisi tilastoiden mukaan kiihtyvän syntyvyyden laskusta johtuen selvästi 2040-luvulla.

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Pohjois-Savon väkiluku laski -1 146 henkeä vuonna 2019 (vuosi sitten -1 051 henkeä). Väkiluku laski kaikissa Pohjois-Savon kunnissa lukuun ottamatta Kuopiota. Pohjois-Savon väkiluvun lasku perustuu erityisesti negatiiviseen luonnolliseen väestönkehitykseen. Vaikka kuolleiden määrä on hieman pudonnut edellisvuodesta, syntyvyyden lasku painaa luonnollisen väestönkehityksen edellisvuosia negatiivisemmaksi. Vuonna 2019 Pohjois-Savossa syntyi 1782 lasta, mikä oli vuoden takaisesta määrästä – 9%. Negatiivisen ja luonnollisen väestönkehityksen ohella Pohjois-Savon väkilukua laskee kasvanut maan sisäinen muuttotappio. Sisä-Savon väkiluku laski -243 henkeä ja maan sisäisessä muuttoliikkeessä tappio kasvoi -107 henkeen. Rautalammin kunnan osalta väkimäärä laski yhteensä 76 henkilöllä vuoden 2019 aikana.

1.7 Sisäinen valvonta

1.7.1 Sisäisen valvonnan periaatteet

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on edistää kunnan toiminnan laadukasta johtamista, riskien ennaltaehkäisyä ja hallintaa, mahdollisuuksien ja vahvuuksien hyödyntämistä, toiminnan jatkuvaa kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä toiminta- ja menettelytapoja, joilla tilivelvolliset toimielimet, viranhaltijat ja muut esimiehet pyrkivät varmistamaan, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa, lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan, omaisuus ja voimavarat turvataan.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen perustuu kunnan perustehtävään, toimintaympäristön analysointiin, kuntastrategiaan sekä toiminnan ja talouden tavoitteisiin. Riskienhallinta sisältää kunnan tavoitteita uhkaavien riskien tunnistamisen, arvioinnin ja priorisoinnin sekä tuloksellisen hallinnan. Valtuuston hyväksymien tavoitteiden saavuttamiseksi sekä hyvän hallintotavan toteutumiseksi riskien tunnistamisen, hallinnan sekä sisäisen valvonnan toimintatavat tulee sisällyttää mm. johtamis- ja päätöksentekoprosesseihin toiminnan ja talouden sekä investointien riski- ja lisäarvoperustaiseen suunnitteluun.

Omistajaohjauksen näkökulmasta konserniyhtiöiden laadukasta päätöksentekoa ja riskienhallintaa edistetään konserniohjeen määräyksillä, asiantuntevilla hallituksen jäsenillä, sekä velvollisuudella hankkia kunnan kanta konserniohjeessa määritellyissä merkittävissä asiakokonaisuuksissa ennen päätöksentekoa. toiminnan (ml. tietojärjestelmät), omaisuuden hallinnan, hallinnon ja taloudenhoidon menettelytapoihin

Konsernivalvonnan merkitys kasvaa sitä mukaa, kun konsernissa olevan omaisuuden, erityisesti kiinteistöomaisuuden ja vastuiden määrä konserniyhtiössä kasvaa. Valvottavia asioita ovat mm. yhtiöiden velkaantuminen, sekä kiinteistöomaisuuden kunto sekä sen tarkoituksenmukainen arviointi. Rautalammin kunnassa on hyväksytty sisäisen valvonnan ohjeistus vuonna 2017.

1.7.2 Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Lakien ja muiden säädösten sekä päätösten noudattaminen ja sen valvonta on keskeinen julkisen organisaation hyvän toiminnan tunnusmerkki ja tavoite. Tämä on erityisen tärkeää lakisääteisissä tehtävissä. Tällaisia tehtäviä on erityisesti sosiaalitoimessa, rakennustarkastuksessa ja koulutoimessa. Hallintosäännön ja määräysten noudattamista valvotaan osana esimiestyötä. Uusi hallintosääntö hyväksyttiin vuoden 2018 aikana.

Sopimusten valvonnan merkitys on kasvanut erilaisten palvelujen oston sekä ulkoistusten kasvun myötä. Vastuu sopimusten valvonnasta on lähtökohtaisesti niiden hyväksyjällä. Sopimuksien määrä on kasvanut erityisesti hallintokunnissa ja siksi niiden ylläpito ja muu valvonta on ensisijaisesti ko. hallintokunnan tehtävänä. Koska sopimuksilla useimmiten toteutetaan hallintokunnan tehtävää tai sen osaa myös sen valvonta on lähtökohtaisesti osa kunnan sisäistä valvontaa. Sopimuksiin liittyy usein myös kohtalaisia taloudellisia vaikutuksia ja ne ovat myös mahdollisia riskikohteita. Vuonan 2018 hyväksyttiin kunnalle uusi hallintosääntö ja konserniohje.

1.8 Riskienhallinta

Johdon vastuulla oleva riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa, ja sen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus kunnan strategisten, toiminnan ja talouden tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä. Riskienhallinnalla ennaltaehkäistään toiminnan jatkuvuutta ja häiriöttömyyttä uhkaavia tapahtumia perustuen ydintoimintojen ja järjestelmien tunnistamiseen, hyväksyttävän riskitason määrittelyyn sekä riittävien riskien hallinnan menetelmien toimeenpanoon. Riskienhallintaprosessi kattaa:

toimintaympäristön analysoinnin
uhkien ja mahdollisuuksien riittävän kokonaisvaltaisen tunnistamisen ja kuvaamisen
uhkien ja mahdollisuuksien toteutumisen todennäköisyyden ja seurauksen analysoinnin
riskien hallinnan menettelyiden ja mahdollisuuksien hyödyntämisen määrittelyn sekä toimeenpanon valvonnan ja tuloksellisuuden raportoinnin sekä arvioinnin.

Huomioitavaa on, että talouden tasapainotuksen ongelmat ja julkisen talouden yleiset ongelmiin liittyvät kunnan keskeisimmät riskit tällä hetkellä.

1.8.1 Henkilöriskit

Henkilöstöriskit liittyvät henkilöstön osaamiseen ja saatavuuteen. Rautalammin kunnassa on pyritty siihen, että jokaiselle keskeisessä tehtävässä olevalle on nimetty sijainen, jolloin varmistetaan riittävä osaaminen ja tehtävien sujuminen yllättävien tilanteiden varalta.

Henkilöstön osaamisen varmistamiseen ja ns. hiljaisen tiedon siirtymiseen on kiinnitetty huomiota. Eläkkeelle lähtöihin on varauduttu ja uuden henkilön perehdyttämiseen ennen eläkkeelle lähtevän poistumista. Henkilöstökoulutukseen ja johtamiskoulutukseen on kiinnitetty huomiota.

1.8.2 Tietojärjestelmäriskit

Tietoturvariskillä tarkoitetaan negatiivisia seurauksia tapahtumista, joiden seurauksena tieto ei ole turvassa ulkopuolisilta, tieto ei ole käytettävissä oikeaan aikaan oikeilla henkilöillä tai tietojen virheettömyyttä ei voida taata.

Tietojärjestelmiin kohdistuvat suurimmat riskit ovat pääsääntöisesti tunnistettu ja niihin on varauduttu sekä teknisin että hallinnollisin keinoin. Tietoturva- ja tietosuojan päivitystyön valmistuminen kokonaisuudessaan siirtyi vuodelle 2020. EU:n tietosuoja-asetus astui voimaan 25.5.2018 ja sen tuomat velvoitteet on huomioitava sellaisenaan kunnan toiminnassa. Asetus tuo sekä rekisterinpitäjille että henkilötietojen käsittelijöille uusia tehtäviä ja velvollisuuksia. Rekisterinpitäjä on vastuussa siitä, että se toteuttaa tarvittavat tekniset ja organisatoriset toimenpiteet, joilla varmistetaan ja käytännössä myös osoitetaan, että henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan tietosuoja-asetuksen vaatimuksia.

1.8.3 Rahoitusriskit

Kunnalla ei ole valuuttariskejä. Lainat ovat Kuntarahoitus Oyj:n ja rahoituslaitosten luottoja. Korkoriskiä on suojattu johdannaisilla ja sitomalla osa lainoista kiinteisiin korkoihin.

1.8.4 Vakuutukset

Lakisääteisten vakuutusten lisäksi kunta on vakuuttanut rakennukset irtaimistoineen, ajoneuvot ja

talousmetsät. Lisäksi kunnalla on julkisyhteisön vastuuvakuutus ja kuntien ryhmätapaturmavakuutus (vakuutettuina kunnan kaikki asukkaat kunnan järjestämissä tilaisuuksissa).

1.9 Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta perustuu mm. sisäisen valvonnan ohjeeseen ja hallintosääntöön. Toimielimet nimeävät vuosittain vastuualueellaan henkilöt, jotka ovat oikeutettuja hyväksymään laskuja sekä päättävät hankintavaltuuksien euromääräiset rajat viranhaltijoittain. Valtionosuutta saavissa hankkeissa noudatetaan avustuspäätöksissä määrättyjä ehtoja.

Sopimusriskejä pyritään arvioimaan mahdollisimman kattavasti sopimusta valmisteltaessa. Erillistä sopimuksen hallintajärjestelmää kunnassa ei ollut vielä käytössä, mutta asianhallintaohjelma otettiin käyttöön vuoden 2019 alkupuolella. Tilivelvollisilla viran- ja toimenhaltijoilla on velvollisuus seurata sopimusehtojen noudattamista ja vanhentumisaikoja. Sopimuksissa tulee varmistaa se, että niihin liittyvät tietosuojaan ja kunnan valmiussuunnitelman toteuttamiseen liittyvät seikat on sopimuksissa huomioitu. Tätä varmistustyötä tehdään osana tietosuojaprojektia kevään 2020 aikana.

1.10 Yleinen taloudellinen tilanne v. 2019

Maailmantalouden kasvu alkoi hidastua jo vuonna 2018 ja samansuuntainen kehitys jatkui vaisuna myös vuonna 2019. Erityisesti pitkittyneeseen kauppakiistoihin liittyvää epävarmuutta on kestänyt kansainvälisessä taloudessa jo pitkään ja maailmankaupan määrä supistui vuoden aikana. Suomen pankin arvion mukaan kansainvälisen talouden epävarmuuden jatkuminen ja globaalisti heikot investoinnit painoivat suomalaisten yritysten vientiä ja investointeja.

Inflaatio pysyi maltillisena, vaikkakin kiihtyi hieman kun suhdanne vahvistui aavistuksen ja ansiotaso nousi. Vuoden 2019 ja edelleen vuonna 2020 käytävät työehtosopimusneuvottelut ja niiden tulokset määrittävät osaltaan Suomen kustannuskilpailukyvyn kehitystä.

Kansainväliset riskit vaikuttavat Suomen vientimarkkinoiden kehitykseen. Yhdysvaltojen ja Kiinan välinen kauppakiista kärjistyi vuoden aikana ja vaikutukset siitä näkyivät maailmantalouden- ja kaupan hidastumisena. Euroalueella on myös keskeinen vaikutus Suomen viennille. Yksittäisistä euroalueen maista Saksan talouden kehitys on kysymysmerkki. Euroalueen epävarmuutta lisäsi myös Iso-Britannian epäselvyys EU-erosta.

Kotitalouksien ostovoima on kasvanut edelleen mutta kuluttajien luottamuksen heikkeneminen osaltaan hidastaa kulutuskehitystä. Myös kotitalouksen lisääntynyt velkaantuneisuus on riskitekijä siinä kohtaa, kun talous heikkenee ja työttömyys kasvaa. Kuntatalouksien heikentyvä taloustilanne jatkoi kulkuaan vuoden 2019 aikana. Kunnallisverokertymät olivat jo kolmatta vuotta nollan tuntumassa ja valtionosuudet yhtäaikaisesti miinuksella.

Alijäämäiset budjetit ovat tulleet tutuiksi yhtä lailla monissa isoissa kaupungeissa kuin pienissä kunnissa. Tilanne on hämmästyttävä, kun ottaa huomioon, että takana on kohtuullisen vahva suhdannehuippu sekä toisaalta hallitusohjelma, jonka yksi keskeinen tavoite oli vahvistaa kuntatalouksia lukuisin säästötoimin ja tehtävien vähennysten kautta. Myös kuntatalouden rahoituksellisen aseman piti näiden suunnitelmien mukaan olla vahvistumassa. Toisin kuitenkin kävi.

Kuntatalouden heikkouden taustalla on paljon erilaisia selittäviä tekijöitä. Yksittäisen kunnan tulojen ja menojen kehitykseen yleisten valtakunnallisten tekijöiden lisäksi vaikuttavat myös hyvin moninaiset syyt. Monet taustalla olevat tekijät ovat puhtaasti vaikutteita kunnan omasta elinvoimasta, väestöpohjasta tai jopa päätöksentekohistoriasta johtuvia syitä. Hyvin keskeisesti vaikuttavia tekijöitä ovat kuluneena vuonna olleet kilpailukykysopimuksen, väestörakenteen voimakkaan muutoksen ja maassamuuton aiheuttamat seuraukset.

Kilpailukykysopimus vaikutti sekä kuntien menoihin sekä tuloihin. Säästöjä syntyi kun työnantajan sosiaaliturvamaksuja alennettiin ja kuntatyöntekijöiden lomarahoja leikattiin. Nämä niin sanotut kiky-säästöt leikattiin kuitenkin pois kuntatalouden tuloista mittavan verovähennyspotin kasvuna sekä valtionosuuksien leikkauksina. Osittain kiky-päätökset eivät myöskään saavuttaneet toimille, kuten työajanpidennykselle, asetettuja säästötavoitteita. Kuluvana vuonna kilpailukykysopimuksen viimeisetkin menosäästöt hiipuvat kovaa vauhtia pois kuntatalouden menoista. Samaan aikaan tulopohjaan kohdistuvat valtionosuusleikkaukset ja verovähennykset ovat kuitenkin täysimääräisinä voimassa. Monet muutkin hallituksen tekemät päätökset ovat vaikuttaneet kuntatalouden tulo-menotasapainoon.

Samanaikaisesti kuntien valtionosuuksia on leikattu myös useiden eri säästölakien perusteella. Vuoden 2019 verotulokertymiä ovat heilauttaneet arvaamattomasti myös tuloverojärjestelmän hallinnolliset uudistukset, kuten verokorttiuudistus, ongelmat tulorekisterin käyttöönotossa sekä verotuksen joustava valmistuminen. Näiden hallinnollisten uudistusten lopullinen vaikutus kuntien verokertymiin on vielä epäselvä, mutta viime vuoden kunnallisverokertymiin ne aiheuttivat satojen miljoonien eurojen kuopan, rytmihäiriön, jonka on kokonaisuudessaan arveltu korjaantuvan vasta tämän vuoden aikana.

1.11 Rautalammin kunnan taloudellinen tilanne

Rautalammin vuoden 2019 tilinpäätös jäi -1.165.790 euroa alijäämäiseksi vaikka jo heti alkuvuodesta oli ryhdytty toteuttamaan tiukkaa talouskuria. Taustalla vuoden 2018 alijäämä sekä vuoden 2019 talousarvion osoittama kasvava alijäämä. Kunnan talouden suurena haasteena on terveydenhuollon kasvavat asiakaspalvelujen ostomenot. Asiaa selittää kunnan ikääntyvä väestöpohja ja sitä kautta kasvavat terveys- ja sairaanhoitopalvelut. Pienessä kunnassa myös haasteellisten yksittäistapausten vaikutukset näkyvät selkeästi kulurakenteessa. Kunnan työikäisen väestön tulotaso on myös keskimääräistä matalampi, joka näkyy kunnan verotulokertymissä. Kuntakonserni on myös velkaantunut viime vuosina tehtyjen isompien investointien seurauksena.

Huolimatta parin viimeisen vuoden alijäämäisestä tilinpäätöksestä on kunnalla vielä taseeseen kertynyttä ylijäämää. Se ei tule nykyisellä alijäämävauhdilla riitä pitämään taloustilannetta hallinnassa vaan talouden saaminen nopeasti oikealle ja kestävälle suunnalle on nyt ensiarvoisen tärkeää. Sen puolesta tulemme tekemään kaikki voitava. Sote -uudistuksen toteutuminen olisi tilannetta helpottava asia, mutta sen edistyminen ei tapahdu hetkessä, kuten on jo huomattu. Siksi muiden taloutta tervehdyttävien keinojen löytäminen on välttämätöntä.

Toimintatuottojen arvio talousarviossa oli 3.050.149 euroa ja tuottoja pystyttiin kasvattamaan 205. 149 euroa enemmin. Talousarvion toimintakulujen arvioitiin olevan 26.285.438,95 euroa. Lopullinen toteuma oli 25.818.331,62 euroa, joten tiukalla kuluseurannalla pystyttiin vähentämään

noin 467.000 euroa. Kokonaisuutena palvelujen ostot ovat kuitenkin nousseet muutaman viime vuoden aikana erittäin merkittävästi.

Kunnan verotulojen kertyminen oli verottajan verokorttiuudistuksen teknisten ongelmien takia vaikeasti seurattavissa läpi vuoden. Verotuloja oli talousarviossa arvioitu kertyvän 10.890.000 euroa ja vuoden lopussa verottajan tilittämiä verotuloja oli vain 10.523.556,00 eli noin 366.444 eur arvioitua vähemmän.

Verotulojen erittely:
kunnallisvero 8.602.680
kiinteistövero 1.158.794
yhteisövero 762.080

Verouudistuksen ”rytmihäiriö” jatkuu kuluvan vuoden puolelle ja pahimmassa tapauksessa on arvioitu, että viime vuoden loput verotuloutukset tulevat kuntiin vasta kesän 2020 korvilla. Tilanne on harmillinen myös siksi, että on erityisen vaikeaa arvioida todellisia kertymiä ja tehdä johtopäätöksiä esimerkiksi sitä kuinka kunnan verotuloutus on aidosti kehittynyt verrattuna edelliseen vuoteen.

Vuoden 2019 talousarviossa arvoimme valtionosuuksien olevan 11.475.710 euroa. Lopullinen valtionosuuksien tilitys oli 11.663.493 euroa, joten kasvua arvioon oli 187.783 euroa. Kunnan lopullinen vuosikate 166.573. euroa. Vuosikate on keskeisin kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Vuosikatteen olisi riitettävä kattamaan poistot, jolloin tulorahoitusta voisi pitää riittävänä. Talousarviossa poistot oli arvioitu olevan 950. 086.00 kun todellinen poistojen toteuma oli 985.754. 07 euroa. Kunnan tilikauden lopullinen tulos -1.165.790,90 euroa. Talousarviossa alijäämän oli arvioitu olevan -1.789.385,95 joten ennakoitua alijäämää saatiin kirittyä kiinni, mutta kokonaistilanne huomioiden talouden tasapainottamisessa riittää paljon tekemistä tulevien vuosien aikana.

Sote -uudistuksen toteutuminen olisi tilannetta helpottava asia, mutta sen edistyminen ei tapahdu hetkessä, kuten on jo huomattu. Siksi muiden taloutta tervehdyttävien keinojen löytäminen on välttämätöntä.

Menot ja tulot rakenneosittain (brutto)

Tulot 1 000 €	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Käyttötalous	5236	5308	5416	5081	4587	4394	4220
Tuloslaskelmaosa	22535	22811	23668	23659	24044	23234	22076
Investointiosa	80	136	234	3	199	683	55
Rahoitusosa	2000	2200	3000	350	1300	3502	4709
Yhteensä	29851	30455	32318	29093	30130	31813	31060

Menot 1 000 €	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Käyttötalous	27799	27311	27069	26223	25566	25560	25635
Tuloslaskelmaosa	138	132	193	252	247	204	170
Investointiosa	2284	2496	2515	1045	2136	3337	3090
Rahoitusosa	1360	624	1754	1703	2031	2594	1694
Yhteensä	31581	30563	31531	29223	29980	31695	30589

Verot ja valtionosuudet

	Verot	Valt. Os.	Myynti ja maksutuotot
2009	8402	10485	11252
2010	8684	11089	1573
2011	8695	11135	1794
2012	8930	12090	1548
2013	9379	12354	1598
2014	10313	12599	1747
2015	10847	12913	1762
2016	10526	12980	1938
2017	10683	12663	2318
2018	10336	12132	2040
2019	10524	11663	2270

Kunnan tulojen jakauma

(ulkoinen) 1 000 €	2019	%	2018	%
Toimintatuotot	3 255	11,7	3 336	11,4
Verotulot	10 524	37,7	10 336	35,2
Valtionosuudet	11 663	41,8	12 132	41,3
Rahoitustulot	348	1,2	343	1,2
Investointien rahoitusos.	79	0,3	136	0,5
Käyttöom. myynti	1	0,0		0,0
Tilap. lainojen lisäys	20	0,1	880	3,0
Ta-lainojen nosto	2 000	7,2	2 200	7,5
Yhteensä	27 890	100,0	29 363	100,0

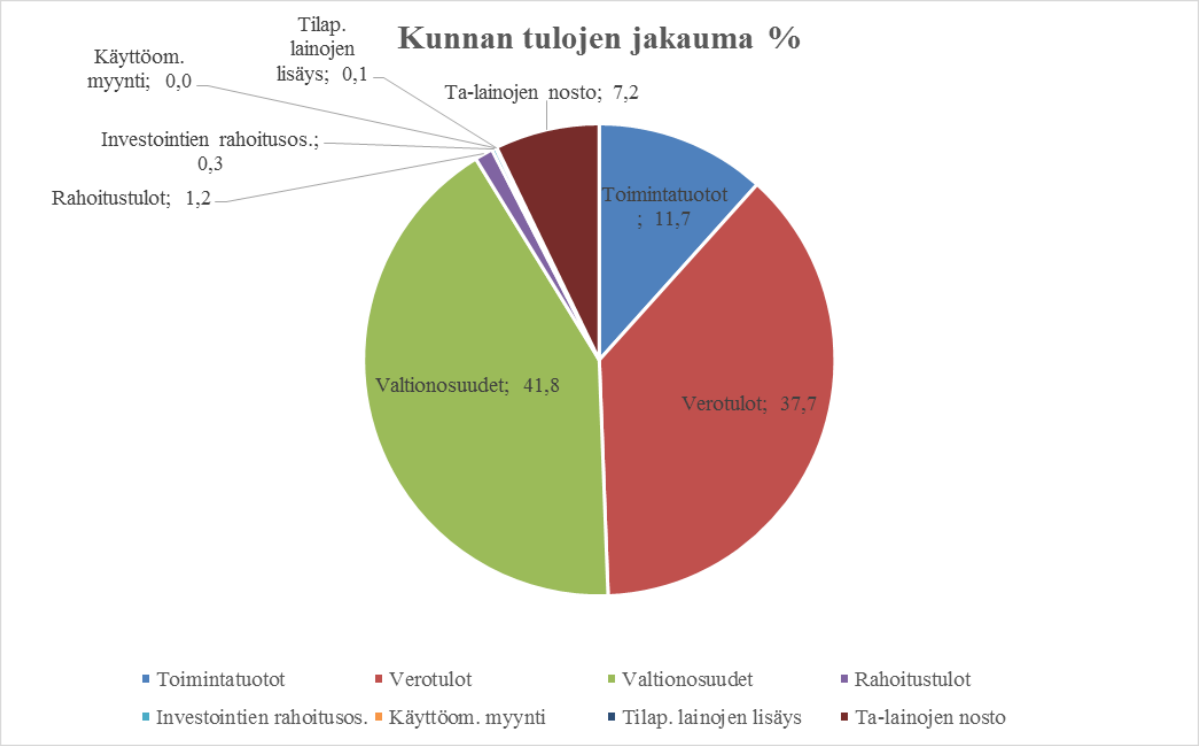

Lainatilanne

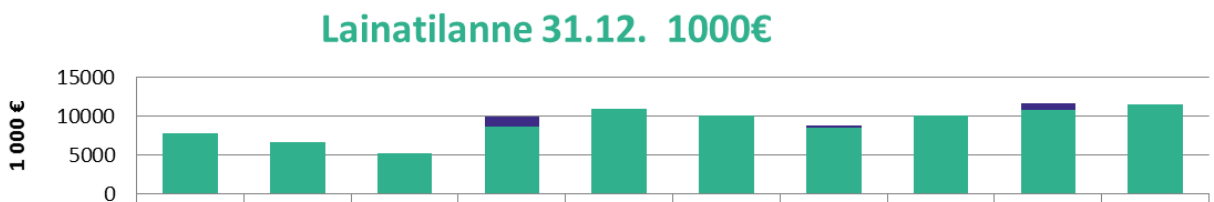

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019 arvio
Lyhyt.aik.	0	0	0	1300	0	0	350	0	880	0
Pitkä.aik	7864	6611	5257	8708	11000	10183	8530	10126	10822	11502

Bruttomenot toiminnoittain (ilman lainanlyhennyksiä)

(ulkoiset ja sisäiset)			
Pääryhmät	2019	2018	2017
1 000 €			
Luott.henk.hall. *)	697	829	1085
Hallinto ja talous	1 115	1 254	1258
Elinkeinotoimi	234	470	595
Maaseututoimi	59	54	61
Sosiaalitoimi	8 546	7 898	7 936
Terveydenhuolto	8 417	8 238	8 169
Koulutus	5 650	5 450	5 112
Kulttuuri ja vap.aika	646	650	606
Tekn. + ympäristö	2 435	2 468	2 247
Rahoitus	138	132	193
Investoinnit	2 284	2 497	2 515
Yhteensä	30 221	29 940	29 777
*) sis. tark.ltk:n ja vaalit			

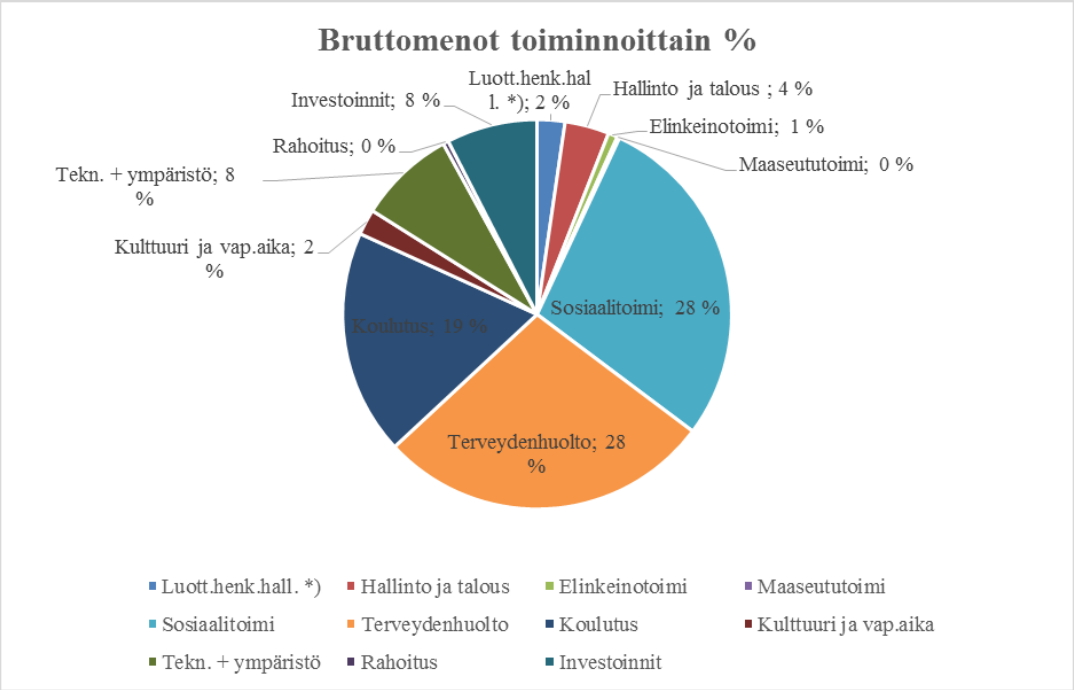

Käyttötalouden menot menolajeittain (ulkoiset)

Menolajit 1 000 €	2019	2018	2017	2016
Henkilöstökulut	8 307	8 220	8 037	8 044
Palvelujen osto	14 913	14 470	14 147	13 214
Tarvikkeet	1 360	1 392	1 354	1 361
Avustukset	962	921	1 310	1 555
Muut menot	276	336	318	287
Yhteensä	25 818	25 339	25 166	24 461

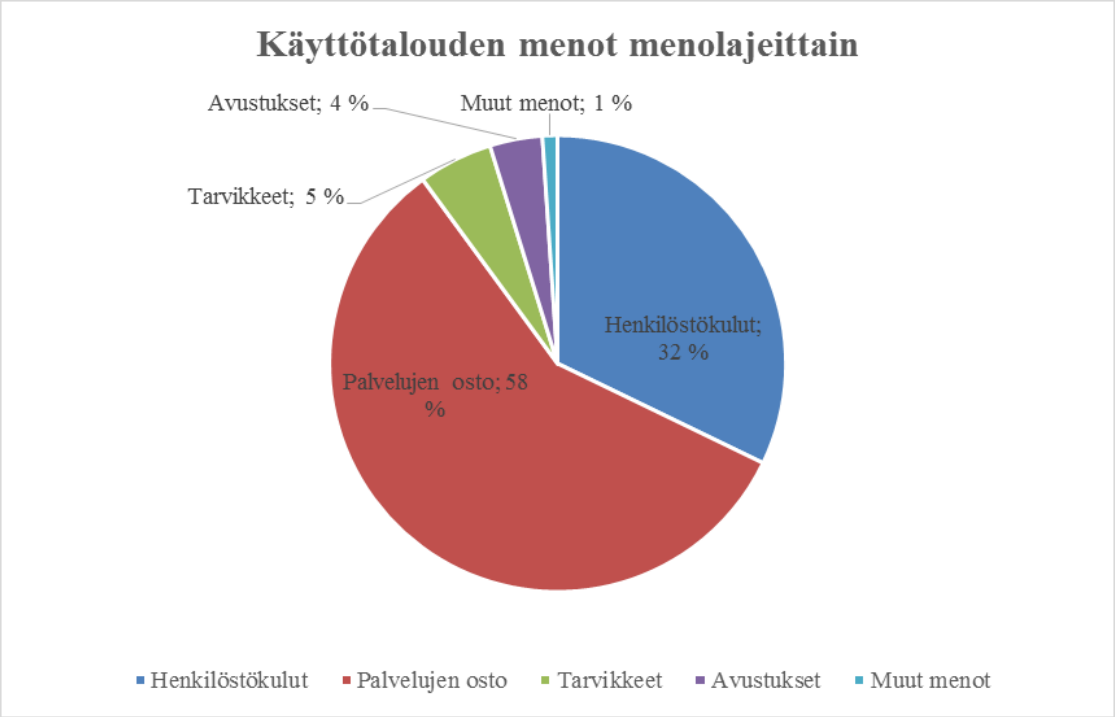

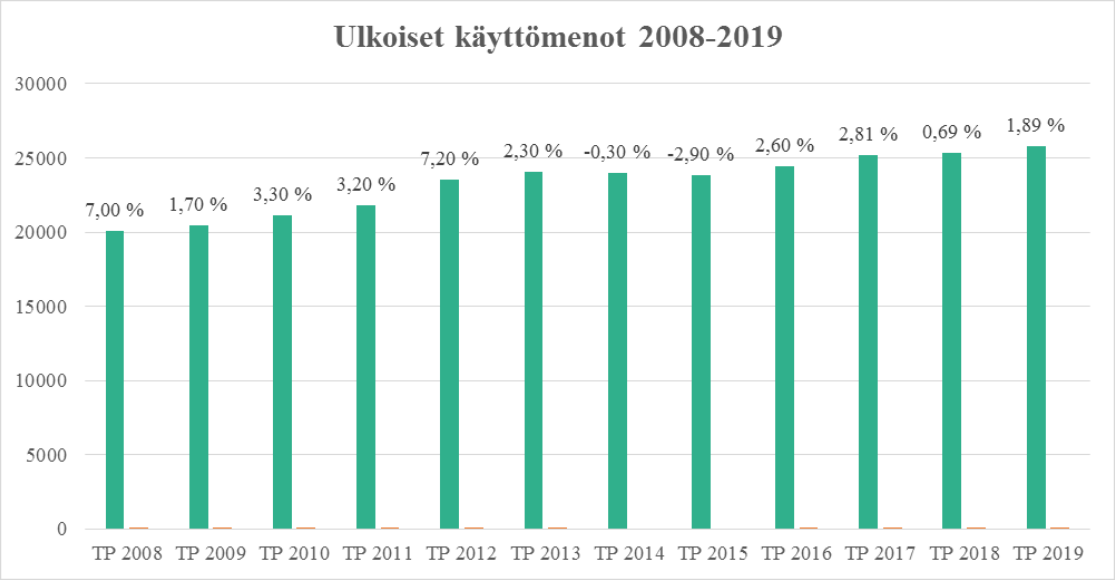

Palvelujenosto toiminnoittain (ulkoiset)

Käyttötalous 1 000 €	2019	%	2018	%
Luott.henk.hallinto *)	210	1,4	261	1,8
Hallinto ja talous	477	3,2	471	3,3
Elinkeinotoimi	156	1,0	271	1,9
Maaseututoimi	51	0,3	45	0,3
Sosiaalitoimi	4 146	27,8	3 597	24,9
Terv.huolto	8 008	53,7	8 033	55,5
Koulutus	896	6,0	789	5,5
Kultt. ja vap.aika	134	0,9	130	0,9
Tekn. + ympäristö	834	5,6	872	6,0
	14 912	100,0	14 469	100,0

*) sis. vaalit + tilintark.

Taulukkoon on koottu eri toimialojen palvelujen osto kunnan ulkopuolisilta palveluntarjoajilta. Terveydenhuollon luku on selvästi muita suurempi, koska koko terveydenhuolto on kokonaan ostopalvelua.

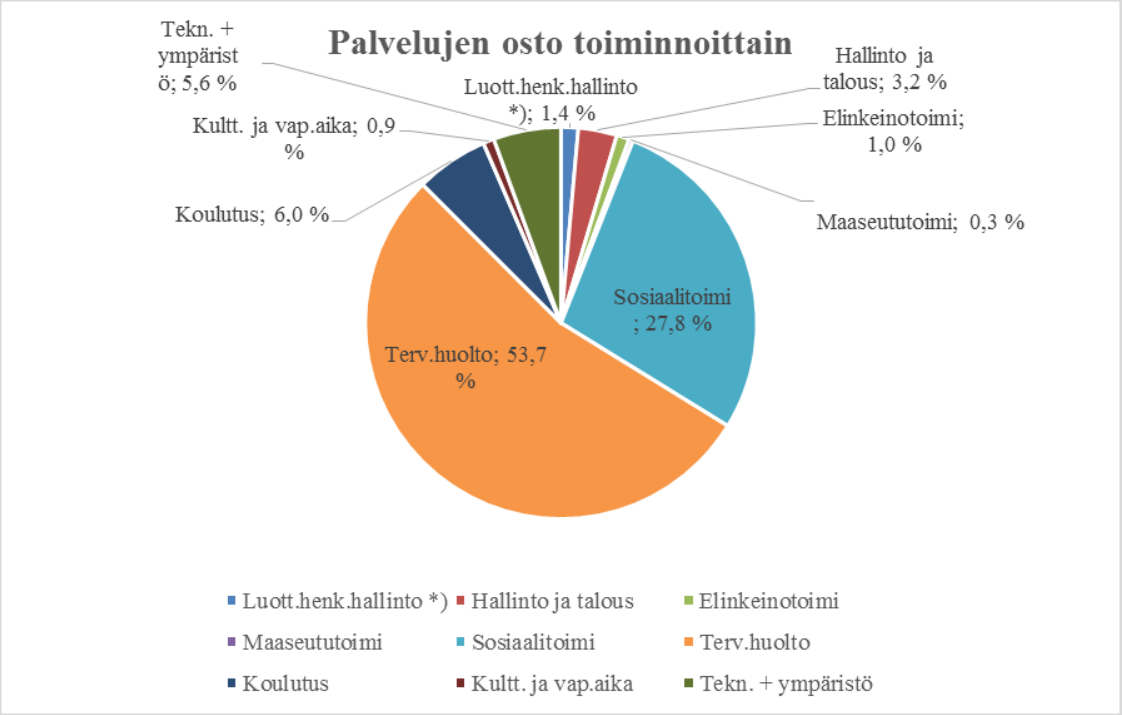

1.12 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Rautalammilla kuten useilla muillakin Suomen kunnilla on haasteena tällä hetkellä arvioida tulevaa kehitystä, jota pitäisi erityisesti tilinpäätöksessä arvioida talouden näkökulmasta. Maakunta – ja sote-uudistuksen kaatuminen osoitti, että vaikka asioiden valmistelu jatkuu, se ei tapahdu tällä uudellakaan kierroksella nopeasti. Kuntien talouden nopea heikentyminen pakottaa kunnat miettimään keinoja, joilla kasvavan kulukehityksen haasteisiin voidaan vastata. Rautalampi kuuluu kehitysyhtiö SavoGrow:n yhdessä viiden muun kunnan kanssa. Vuoden 2019 aikana kuntayhteistyötä tiivistettiin uudella otteella. Aloitimme yhteisen sosiaalipalvelujen selvityksen, jota tultaneen jatkamaan kuluvana vuonna myös terveyspalvelujen osalta. Selvitystyön taustalla on löytää yhteinen toiminta-alusta SavoGrow -kuntien alueella ja samalla pyrkiä hillitsemään kunnille kestämätöntä kulurakennetta. Yhteistyöllä pyritään myös saamaan myönteisiä vaikutuksia koko ajan haasteellisemmaksi muuttuvalle työvoiman saatavuudelle.

Rautalammin kunnan verotuloja arvioitaessa suunta on edelleen laskeva, jollei kuntaan muuttavien määrää pystytä merkittävästi kasvattamaan. Lisäksi kunnan ikärakenne osaltaan painottuu yli 75-vuotiaiden suureen määrään tulevien vuosien aikana. Valtionosuuksiin ei ole tulossa isoja muutoksia.

1.13 Tilikauden tuloksen käsittely

Kunnanhallituksen on KuntaL 115 § mukaan toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Tilikauden tuloksella tarkoitetaan kunnan tuloslaskelmasta ilmenevää tulosta ennen varauksia ja rahastosiirtoja. Ylijäämäinen tilikauden tulos voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai siirtää muuhun vapaaseen pääomaan.

Kunnanhallitus esittää tilikauden 1.1.- 31.12.2019 tuloksen käsittelystä seuraavaa:

Alijäämä siirretään tilikauden alijäämätilille ja katetaan taseeseen edellisiltä tilikausilta kertyneestä ylijäämästä.

1.14 Tuloslaskelma ja tunnusluvut

TULOSLASKELMA		
ulkoinen		
	2019	**2018**
	1 000 €	**1 000 €**
Toimintatuotot	3 255	3 336
Toimintakulut	-25 818	-25 339
Toimintakate	-22 563	-22 003
Verotulot	10 524	10 336
Valtionosuudet	11 663	12 132
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot		
Muut rahoitustuotot	347	343
Korkokulut	-137	-131
Muut rahoituskulut	-1	-1
Vuosikate	-167	676
Poistot	-986	-985
Satunnaiset tuotot ja kulut	-13	95
Tilikauden tulos	**-1 166**	**-214**
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**-1 166**	**-214**
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	**12,6**	**13,2**
100*Toimintatuotot / (Toimintakulut-Valmistus omaan käyttöön)		
Vuosikate-% poistoista	**-16,9**	**68,7**
100*Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset		
Vuosikate, €/asukas	**-53,4**	**211,8**
Asukasmäärä	**3120**	**3195**

1.15 Rahoituslaskelma ja tunnusluvut

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT		
	2019	**2018**
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	-167	677
Satunnaiset erät	-13	95
Tulorahoituksen korjauserät	93	
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-2 284	-2 497
Rahoitusosuudet investointimenoihin	79	136
Pysyvien vast. hyödykk. luovutustulot	19	
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 273	-1 589
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-10	-12
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 000	2 200
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 380	-1 505
Lyhytaikaisten lainojen muutos	20	880
Muut maksuvalmiuden muutokset	437	616
Rahoituksen rahavirta	1 067	2 179
Rahavarojen muutos	-1 206	590
Rahavarat 31.12.	167	1 373
Rahavarat 1.1.	1 373	783
	-1 206	590
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä	**-2082**	**-599**
5 vuodelta, 1 000 €		
Investointien tulorahoitus %	**-7,55**	**28,66**
100* Vuosikate / Investointien omahankitameno		
Lainanhoitokate	**-0,02**	**0,49**
(Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)		
Kassan riittävyys, pv	**2,06**	**17**
365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella		
Asukasmäärä	**3120**	**3195**

1.16 Tase ja tunnusluvut

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT					
	2019	2018		2019	2018
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
VASTAAVAA			**VASTATTAVAA**		
PYSYVÄT VASTAAVAT	**25 862**	**24 633**	OMA PÄÄOMA	**12 178**	**13 345**
Aineettomat hyödykkeet	126	27	Peruspääoma	8 076	8 076
Aineettomat oikeudet	99	7	Edell.tilikausien yli-/alijäämä	5 268	5 482
Muut pitkävaik.menot	27	20	Tilikauden yli-/alijäämä	-1 166	-213
Aineelliset hyödykkeet	19 383	18 919	PAKOLLISET VARAUKSET	**112**	
Maa- ja vesialueet	2 417	2 277	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	**79**	**88**
Rakennukset	12 290	12 753	Valtion toimeksiannot	0	5
Kiinteät rakenteet ja laitt.	2 699	2 262	Lahjoitusrahastojen pääomat	34	34
Koneet ja kalusto	164	169	Muut toimeksiantojen pääomat	45	49
Enn.maksut ja keskener.	1 813	1 458	VIERAS PÄÄOMA	**15 194**	**14 395**
Sijoitukset	6 353	5 687	Pitkäaikainen	10 227	9 736
Osakkeet ja osuudet	5 831	5 175	Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	9 736	9 261
Muut lainasaamiset	279	279	Lainat julkisyhteisöiltä	166	181
Muut saamiset	243	233	Ostovelat		
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	**1**	**1**	Liittymismaksut ja muut velat	325	294
Lahjoitusrahstojen erityiskatt.	1	1	Lyhytaikainen	4 967	4 659
VAIHTUVAT VASTAAVAT	**1 700**	**3 194**	Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	2 426	2 246
Saamiset	1 533	1 821	Lainat julkisyhteisöiltä	15	13
Lyhytaikaiset saamiset	1 533	1 821	Ostovelat	1 268	1 081
Myyntisaamiset	499	453	Muut velat	150	130
Muut saamiset	239	521	Siirtovelat	1 108	1 189
Siirtosaamiset	795	847	**VASTATTAVAA YHTEENSÄ**	**27 563**	**27 828**
Rahoitusarvopaperit	22	22			
Muut osakkeet ja osuudet	22	22			
Rahat ja pankkisaamiset	145	1 351			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**27 563**	**27 828**			

	2019	2018
Taseen tunnusluvut:		
Omavaraisuusaste, %	**44,2**	**48,0**
100* (Oma p-oma+Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko p-oma-Saadut ennakot)		
Suhteellinen velkaantuneisuus %	**59,7**	**55,8**
100*(Vieras pääoma-Saadut ennakot) / Käyttötulot		
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	**4102**	**5268**
Kertynyt yli-/alijäämä, € / asukas	**1314,9**	**1648,9**
Lainakanta 31.12., 1000 €	**12342**	**11702**
Vieras pääoma - (Saadut ennakot+Ostovelat+Siirtovelat+Muut velat)		
Lainat, €/as.	**3956**	**3663**
Lainat ja vastuut, 31.12.	**12393**	**11789**
Vieras pääoma - (Saadut ennakot+Ostovelat+Siirtovelat+Muut velat)+Vuokravastuut		
Lainat ja vastuut, € / asukas	**3972**	**3690**
Lainasaamiset, 1000 €	**279**	**279**
Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset		
Asukasmäärä	**3120**	**3195**

1.17 Kunnan kokonaistulot ja –menot

		2019		2018	
TULOT		**1 000 €**	**%**	**1 000 €**	**%**
Varsinainen toiminta					
	Toimintatuotot	3 255	11,7	3 336	11,3
	Verotulot	10 524	37,7	10 336	35,1
	Valtionosuudet	11 663	41,8	12 132	41,2
	Korkotuotot				
	Muut rahoitustuotot	347	1,2	343	1,2
	Satunnaiset tuotot	0		95	0,3
	Tulorahoituksen korjauserät				
	- Käyttöom. myyntivoitot	-18	-0,1		
Investoinnit					
	Rahoitusosuudet invest.	79	0,3	136	0,5
	Käyttöom.myyntitulot	19	0,1		0,0
Rahoitustoiminta					
	Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 000	7,2	2 200	7,5
	Lyhytaikaisten lainojen lisäys	20	0,1	880	3,0
	Oman pääoman lisäykset				
Kokonaistulot yhteensä		27 889	100,0	29 458	100,0
MENOT					
Varsinainen toiminta					
	Toimintakulut	25818	87,4	25 339	85,9
	- Valmistus omaan käyttöön				
	Korkokulut	137	0,5	131	0,4
	Muut rahoituskulut	1	0,0	1	0,0
	Satunnaiset kulut	14	0,0		
	Tulorahoituksen korjauserät				
	+/- Pakoll. varausten muutos	-112	-0,4		
	- Käyttöom.myyntitappiot				0,0
Investoinnit					
	Käyttöomaisuusinvestoinnit	2284	7,7	2 497	8,5
Rahoitustoiminta					
	Antolainasaam.lisäykset	10	0,0	12	0,0
	Pitkäaik. lainojen vähenn.	1380	4,7	1 504	5,1
	Lyhytaik. lainojen vähenn.				0,0
Kokonaismenot yhteensä		29532	100,0	29 484	100,0
Täsmäytys:					
Kokonaistulot-Kokonaismenot		-1 643		-26	
Rahavarojen muutos - Muut maksu-					
valmiuden muutokset		-1643		-26	

1.18 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

	Yhdistely konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	2	
Muut yhtiöt	2	1
Kuntayhtymät	6	
Osakkuusyhteisöt	4	
Yhteensä	14	1

1.19 Konsernituloslaskelma ja tunnusluvut

	2019	**2018**
	1000 e	1000 e
Toimintatuotot	20 302	20 458
Toimintakulut	-42 656	-42 682
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	146	-95
Toimintakate	**-22 208**	**-22 319**
Verotulot	10 497	10 310
Valtionosuudet	12 412	12 823
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	14	9
Muut rahoitustuotot	357	345
Korkokulut	-252	-220
Muut rahoituskulut	-3	7
Vuosikate	**817**	**955**
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunitelman mukaiset poistot	-1 976	-2 294
Omistuksen eliminointierot		-33
Satunnaiset tuotot ja kulut	-13	50
Tilikauden tulos	**-1 172**	**-1 322**
Tilinpäätössiirrot	-3	-3
Tilikauden verot	-5	-1
Laskennalliset verot	17	13
Vähemmistöosuudet	-12	5
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**-1 175**	**-1 308**

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	**47,6**	**47,9**
100*Toimintatuotot/(Toimintakulut-Valm.omaan käyttöön)		
Vuosikate-% poistoista	**41,4**	**41,0**
100*Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset		
Vuosikate, €/asukas	**257**	**298,95**
Asukasmäärä	**3180**	**3195**

1.20 Konsernin rahoituslaskelma ja tunnusluvut

	2019	2018
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	817	955
Satunnaiset erät	-13	50
Tilikauden verot	-5	-1
Tulorahoituksen korjauserät	-98	152
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-3 455	-3 853
Rahoitusosuudet investointeihin	48	178
Pysyvien vast. hyödykk. luovutustulot	391	280
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 315	-2 239
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-22	-27
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 989	3 284
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 144	-2 046
Lyhytaikaisten lainojen muutos	12	924
Oman pääoman muutokset	0	19
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-10	-4
Vaihto-omaisuuden muutos	-6	17
Saamisten muutos	49	427
Korottomien velkojen muutos	206	530
Rahoituksen rahavirta	1 074	3 124
Rahavarojen muutos	-1 241	885
Rahavarat 31.12.	2 674	3 915
Rahavarat 1.1.	3 915	3 030
	-1 241	885

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	**2019**	**2018**
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä	-3375	**-2230**
5 vuodelta, €		
Investointien tulorahoitus	**23,99**	**25,99**
100* Vuosikate / Investointien omahankintameno		
Lainanhoitokate	**0,45**	**0,52**
(Vuosikate+Korkokulut) / (Korkokulut+Lainanlyhennykset)		
Kassanriittävyys, pv	**20,11**	**29,26**
365 x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella		

1.21 Konsernitase ja tunnusluvut

	2019	2018
	1 000 €	1 000 €
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	276	185
Muut pitkävaikutteiset menot	42	39
Ennakkomaksut	26	7
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	344	231
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	2 832	2 692
Rakennukset	20 807	21 270
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 946	2 514
Koneet ja kalusto	894	911
Muut aineelliset hyödykkeet	51	50
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	2 659	1 808
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	30 189	29 245
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosakkeet	981	843
Muut osakkeet ja osuudet	578	556
Joukovelkakirjalainasaamiset	6	6
Muut lainasaamiset	80	80
Muut saamiset	282	259
Sijoitukset yhteensä	1 927	1 744
Pysyvät vastaavat yhteensä	32 460	31 220
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	47	76
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	49	41
Muut toimeksiantojen varat	10	17
Toimeksiantojen varat yhteensä	106	134

VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet	75		69
Keskeneräiset tuotteet	5		5
Vaihto-omaisuus yhteensä	80		74
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset			
Lainasaamiset	81		81
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	81		81
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset	1 088		887
Muut saamiset	416		674
Siirtosaamiset	887		888
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	2 391		2 449
Rahoitusomaisuusarvopaperit			
Osakkeet ja osuudet	22		22
Muut arvopaperit	512		512
Arvopaperit yhteensä	534		534
Rahat ja pankkisaamiset	2 139		3 380
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	5 225		6 518
V A S T A A V A A	**37 791**		**37 872**

V A S T A T T A V A A		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	8 076	8 076
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	1	1
Muut omat rahastot	249	246
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	3 558	4 866
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 175	-1 308
Oma pääoma yhteensä	10 709	11 881
VÄHEMMISTÖOSUUDET		
Vähemmistöosuudet yhteensä	187	188
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	468	399
Pakolliset varaukset yhteensä	468	399
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	52	90
Lahjoitusrahastojen pääomat	82	74
Muut toimeksiantojen pääomat	59	66
Toimeksiantojen pääomat yhteensä	193	230
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	17 185	15 374
Lainat julkisyhteisöiltä	196	1 188
Muut velat	326	294
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	17 707	16 856
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	2 954	2 914
Lainat julkisyhteisöiltä	153	153
Saadut ennakot	150	145
Ostovelat	2 007	1 644
Muut velat	311	227
Siirtovelat	2 851	3 118
Laskennalliset verovelat	101	117
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	8 527	8 318
Vieras pääoma yhteensä	26 234	25 174
V A S T A T T A V A A	**37 791**	**37 872**

Konsernitaseen tunnusluvut		2019		2018
Omavaraisuusaste %		28,90		31,99
100*(Oma p-oma+Vähemm.osuus+Kons.reservi+Poistoero ja vap				
eht.varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)				
Suhteellinen velkaantuneisuus %		60,4		57,4
100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot				
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €		2383		3558
Kertynyt yli-/alijäämä, € / asukas		749		1 114
Konsernin lainakanta 1000 €		20915		19628
Vieras pääoma - (Saadut enn.+Ostovelat+Siirtovelat+Muut velat)				
Konsernin lainat €/as.		6577		6143
Lainat ja vuokravastuut, 31.12.		21513		
Vieras po-(Saadut enn.+Ostovel.+Siirtovel.+Muut vel.)+Vuokravastuut				
Lainat ja vuokravastuut, € / asukas		6765		
Konsernin lainasaamiset 31.12. 1000 €		86		80
Sijoituksiin merkityt jvk.lainasaamiset ja muut lainasaamiset				
Kunnan asukasmäärä		3180		3195

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 Tavoitteiden toteutuminen

130 Tilintarkastus
Toiminnan kuvaus Kuntalain mukaan valtuusto asettaa toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastamista varten tarkastuslautakunnan. Hallintosäännön mukaan tarkastuslautakuntaan kuuluu seitsemän jäsentä. Valtuusto valitsee toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastamista varten yhden tai useamman JHTT-tilintarkastajan tai tilintarkastusyhteisön. Kuluvan valtuustokauden 2017-2021 tilintarkastuspalveluista on tehty sopimus KPMG julkishallinon palvelut Oy:n kanssa.
Vastuuhenkilö Hallintojohtaja
Sitovia tavoitteita Tilinpäätös 2018, arviointikertomus Tarkastusuunnitelman toteuttaminen
Toteutuma 1-12 Tilinpäätös 2018 käsitelty, arviointikertomus annettu 5/2019 Toteutunut tarkastussuunnitelman mukaisesti: tekninen toimi ja vesilaitos, arviointikertomuksen jälkiseuranta, perusturva ja sivistystoimi.

130 Tilintarkastus	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)				
M E N O T (ulkoiset)	19 086	13 850	14 666,08	816
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	19 086	13 850	14 666,08	816
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	1 576	1 380	1 124,83	-255
TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 576	1 380	1 124,83	-255
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	20 662	15 230	15 790,91	561
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	6,47	4,69	5,06	

18 Kunnanvaltuusto ja-hallitus

Toiminnan kuvaus
Kunnanvaltuusto päättää kunnan strategisista linjauksista ja huolehtii kunnan talouden tasapainoista. Kunnanhallitus vastaa kunnan hallintotehtävistä ja taloudenhoidosta sekä vastaa valtuuston käsiteltävien asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta. Kunnanhallituksen keskeisenä tehtävänä on vastata valtuuston päättämien strategioiden toteuttamisesta. Kunnanhallituksen alaisuudessa toimii henkilöstöjaos, kaavoitusjaos, elinvoimaltk, kotouttamisjaos sekä vapaa-ajan asukastoimikunta.

Kunnan johtamistoiminnan tehtävänä on saada kunnan organisaatio ja koko yhteisö toimimaan siten , että kunnan visio, toiminta-ajatus ja päämäärät sekä asetetut tavoitteet toteutuvat.

Vastuuhenkilö
Kunnanjohtaja

Sitovia tavoitteita
1. Uuden kuntastrategian 2030 jalkauttaminen, kärkitavoitteiden mukaisesti (palvelut, kasvu ja elinkeinot, viihtyisä ympäristö, koulutus)

2. Sähköisen hyvinvointikertomuksen käyttöönotto ja sen vakiinnuttaminen kunnan päätöksen-teon tueksi.
3. Tuloksekas edunvalvonta maku- ja sote-uudistuksessa.
4. Kunnan talouden tasapaino, tasapainotusohjelma, palvelujen kustannustehokkuus.

Toteutuma 1-12
Strategian painoitukset näkyvät entistä paremmin päätöksenteossa, painopisteet huomioitiin myös talousarvionlaadintaohjeissa ja talousarvion laadinnassa.

Sähköisen hyvinvointikertomuksen indikaattorit valittu, hyte-koordinaattori nimetty, valtuuston hyte-työpajat pidettiin lokakuussa. Hyvinvointikertomus on valmis, mutta hyvinvointisuunnitelma vaatii vielä työstämistä. Painopisteet on valittu:
1) Kunnan päätöksenteossa huomioidaan kestävä kehitys ja ympäristön hyvinvointi
2) Hyvä mielenterveys
3) Kuntalaisten osallisuuden lisääminen.

Sote/maku kaatui, mutta Savogrow kunnat ovat tiivistäneet yhteistyötä, selvityshenkilö aloitti selvitystyön sosiaalitoimen yhteistyöstä.

Perlaconin analyysin perusteella kunnan palvelut ovat pääosin kilpailukykyisiä, tasapainoittamisohjausryhmä valmisteli tasapainoittamisuunnitelmaa, työ jatkuu vuoden 2020 aikana. Valtiovarainministeriöltä haettiin harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta, mutta sitä ei saatu.

Perusteluita
Tulojen jyrkkä lasku, menojen jyrkkä nousu vaatii selkeitä toimia, vuosikate on saatava paranemaan olennaisesti, tavoitteena, että vuosikate kattaa poistot.
Kunnanhallituksen määrärahoista varaudutaan edelleen tukemaan paikallisia yhteisöjä ja yhdistyksiä.

Avustuksiin yhteisöille on varattu yhteensä 99.000 euroa, jossa on huomioitu mm. Peuran museosäätiö, Rautalammin Urheilijat, Sotainvalidit ja -veteraanit, Järvipelastajat.

Tunnusluvut ja mittarit
Tehdyt toimenpiteet, tavoitteiden toteutuminen:

Valittujen indikaattorien muutokset, vertailutieto verrokkikunnista: Perlaconin selvityksen mukaan kunnan tuottamat palvelut pääsosin ovat verrokkeihin nähden kustannustehokkaasti tuotetut.

Sotepalveluiden laatu säilyy nykyisellä tasolla tai paranee: Palvelutaso ei ole heikentynyt.

Tasapainotusohjelma, verrokkikunnat/naapurikunnat as/€, vuosikate positiivinen-poistot pystytään kattamaan: säästöjä löydettiin, tasapainotusohjelma hyväksyttiin valtuustossa, vuosikate jäi miinukselle, palvelut tuotetaan kustannustehokkaasti.

18 Kunnanvaltuusto ja-hallitus	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-291 351	-208 800	-167 640,82	41 159
M E N O T (ulkoiset)	727 792	677 162	609 689,30	-67 473
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	436 441	468 362	442 048,48	-26 314
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	72 036	55 402	51 023,32	-4 379
TOIMINTAKATE (sisäiset)	72 036	55 402	51 023,32	-4 379
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	508 477	523 764	493 071,80	-30 692
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	159,15	161,16	158,04	

170 Yleishallinto

Toiminnan kuvaus
Yleishallinnon palvelualue sisältää hallintopalvelut, yhteispalvelupisteen, henkilöstöhallinnon, kunnallisverotus (kunnan osuus verotuskustannuksista), tykytoiminnan, asuntoasiat, ay- ja työsuojelutoiminta , työterveyshuolto, työllistämisasiat sekä mm. työtä osuuskunnasta hankkeen.

Hallintopalveluihin kuuluvat mm. keskusvaalilautakunnan, valtuuston, kunnanhallituksen ja henkilöstöjaoston esittelijä/sihteeripalvelut

Vastuuhenkilö
Hallintojohtaja

Sitovia tavoitteita
1. Työhyvinvointikysely toteutetaan ja sen pohjalta suunnitellaan/tehdään kehittämistoimenpiteet.
2. Asuntostrategian laatiminen yhteistyössä teknisen toimen kanssa.

3. Asianhallintaohjelmiston tehokas hyödyntäminen.

Toteutuma 1-12
Työhyvinvontikysely toteutettiin 8.-26.4.2019, tulokset esiteltiin 6/2019.Toimialat määrittelivät kyselyn perusteella kehitettävät asiat, joiden toteutumista myös seuraataan.

Laadinta aloitettu, Asunnonhankinnan asuntojen osalta strategia on jo pitkällä, mutta kunnan suoraan omistamien asuntojen osalta (yksittäiset asoy huoneistot) suunnitelma vaatii vielä työstämistä.

Asianhallintaohjelma otettiin käyttöön 2.1.2019, sopimushallintamoduuli otettiin käyttöön 5/2019.

Perusteluita
Istekkin hallinnoima hanke käynnistyi 2017, ja loppuvuodesta 2017 täsmentyi ohjelmisto, joka otetaan käyttöön. TOS:n (tiedonohjaussuunnitelma) valmistelu on edennyt ja se valmistuu alkuvuodesta 2018. Luottamushenkilöille (valtuutetut) on hankittu ipadit, jotka otetaan täysimääräisesti käyttöön vuoden 2018 aikana.

Tunnusluvut ja mittarit
1.Työhyvinvointikyselyyn vastausprosentti 100% : kyselyn vastausprosentti oli ka.68,5%.
2. Valmis asuntostrategia: Asunnonhankinnan osalta pitkällä, muilta osin vielä vaatii suunnittelua.3. Kh, kv ja lautakuntien kokoukset hoidetaan Casem-ohjelmiston kautta: totetui.

170 Yleishallinto	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-138 808	-102 000	-55 738,54	46 261
M E N O T (ulkoiset)	580 643	561 476	440 530,23	-120 946
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	441 835	459 476	384 791,69	-74 684
Suunnitelmapoistot	4 343	4 344	6 587,54	2 244
Tulot (sisäiset)	-66 344	-68 361	-46 896,72	21 464
Menot (sisäiset)	77 740	60 890	59 949,48	-941
TOIMINTAKATE (sisäiset)	15 740	-3 127	19 640,30	22 767
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	457 575	456 349	404 431,99	-51 917
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	143,22	140,42	129,63	

180 Taloushallinto
Toiminnan kuvaus Taloushallinto sisältää palkanlaskentapalvelut, kirjanpitopalvelut (ostopalvelut Kuntalaskenta, myynti- ja ostoreskontra kunnan toimintaa), hankkeiden maksatukset, perintään osallistuminen ja ICT-palvelut kunnan toimintana.
Vastuuhenkilö Hallintojohtaja
Sitovia tavoitteita 1. Kirjanpitopalveluiden uudelleen organisointi, vaihtoehtoina mm. kirjanpitopalveluiden kotiuttaminen tai sopimuksen päivittäminen. 2. Talouspalveluiden tuottaminen oikein ja ajallaan päätöksenteon tueksi, ajantasainen raportointi. 3. Palvelimien uusiminen. **Toteutuma 1-12** Vaihtoehtoina tutkittiin kirjanpitopalveluiden kotiutus ja jatkaminen nykyisen palveluntuottajan kanssa. Valtuusto päätti ottaa kotiuttamisen suhteen lisäajan, jonka jälkeen Kuntalaskennan kanssa solmittiin 1+1 vuoden yhteistyösopimus. Talouspalvelut ja raportointi tuotettiin oikein ja ajallaan. Palvelimet kilpailutettu, hankittu ja asennettu.
Perusteluita Sote-Maku uudistukseen varautuminen välttämätöntä, muutokset tulevat olemaan suuria. Aiemmin suunniteltu kuntayhteistyö kariutui. Nykyinen järjestelmä on häiriö herkkä. Nykyiset palvelimet on tulleet elinkaarensa päähän, riskit toiminta häiriintymisestä ovat kasvaneet.
Tunnusluvut ja mittarit 1. Toimiva kirjanpito ostopalveluna. 2. Reklamaatiot 0 kpl. 3. Uudet palvelimet hankittu.

Taloushallinto	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-38 026	-52 000	-59 634,37	-7 634
M E N O T (ulkoiset)	572 181	587 957	595 912,43	7 955
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	534 155	535 957	536 278,06	321
Suunnitelmapoistot	0	0	709,78	710
Tulot (sisäiset)	-345 651	-276 736	-334 042,30	-57 306
Menot (sisäiset)	23 493	24 910	18 777,61	-6 132
TOIMINTAKATE (sisäiset)	-322 158	-251 826	-314 554,91	-62 729
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	211 997	284 131	221 723,15	-62 408
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	66,35	87,42	71,07	

70 Yleishallinto, työllistymistä edistävät palvelut

Toiminnan kuvaus

Työllistymistä edistävien palvelujen tehtävänä on tukea ensisijaisesti pitkäaikaistyöttömien ja nuorten työllistymistä ja ehkäistä työttömyyden pitkittymistä, yhteistyössä yritysten, kolmannen sektorin toimijoiden sekä muiden viranomaisten ja kunnan eri toimialojen kanssa.

Perustoimintana on työnhakijoille suunnattu yksilöllinen tuki- ja ohjaus työn, palkkatukityön, työkokeilu- ja opiskelupaikan suunnitteluun, etsimiseen ja käynnistämiseen sekä tarvittaessa työkyky ja eläkeselvittelyt.

Yritykselle ja työnantajalle palvelu on tukea soveltuvan työntekijän löytämiseen, mahdollisten koulutusratkaisujen selvittämiseen, ohjausta uuden työntekijän vastaanottamiseen sekä yhteyshenkilönä toimimista työnantajien,TE-toimiston ja työeläkekuntoutuksen välillä.

Kunnan sisäisenä toimintana järjestetään palkkatukityöjaksoja, työkokeilumahdollisuuksia ja työtoimintaa.

Vastuuhenkilö
Hallintojohtaja (työsuunnittelija)

Sitovia tavoitteita
Estää työttömien työnhakijoiden määrän kasvua ja työttömyyden pitkittymistä

Edistää työnhakijoiden ja työnantajien kohtaamista paikallisen palveluohjauksen keinoin

Löytää yhteistyössä yritysten ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa piilotyöpaikkoja ja erilaisia työssä oppimisen mahdollisuuksia

Tukea nuoria, työnhakijoita ja alanvaihtajia ammatillisen sunnan selkeytymisessä, opiskelumahdollisuuksien kartoittamisessa ja opiskelupaikan järjestymisessä

Vähentää pitkäaikaistyöttömyyttä ja työmarkkinatuen kuntaosuus-maksuja

Ohjata työnhakijoita, joiden työ- ja toimintakyky kuvautuu työelämään riittämättömänä, terveydenhuollon ja eläkeselvittelyjen piiriin.

Toteuma
Työttömien työnhakijoiden määrä on pysynyt tasaisena työllistymisen, opiskelujen aloittamisen ja työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymisen myötä. Yrityksistä, yhdistyksistä ja kunnasta on löytynyt piilo- ja palkkatukityöpakkoja. Työnhakijoiden ammatillisen koulutuksen aloittaminen on ollut runsasta aloille, jotka työllistävät paikkakunnalla. Pitkäaikaistyöttömyys on vähentynyt tasaisesti, jonka myötä työmarkkinatuen kuntaosuuskustannukset ovat laskeneet huomattavasti työnhakijoiden ohjauduttua oikeiden palvelujen ja toimien piiriin. Nuoret (alle 29v) työnhakijat ovat työllistymistä edistävien palvelujen ja/tai etsivän nuorisotyön piirissä. Rautalammilla on käynnistynyt Savon ammattiopiston Duuni edellä hankkeen kautta lähihoitajakoulutus ja Suonenjoella puhtaanapidon koulutus, jossa rautalampilaisia opiskelijoita.

Tunnusluvut ja mittarit

	2017	2018	2019
Työllinen työvoima	1276	1234	1235
Työttömiä työnhakijoita (vuoden ka)	131	112	115
Työttömien osuus % työvoimasta(vuoden ka)	10,3	9,1	9,3
Työllistämistukimenot			
Työllistämistukitulot			
Työmarkkinatuen kuntaosuus Kelalle	119 296,40€	90 792,92€	80 997,72€
Erittely: Kela kuntaosuus 300-999 pv. työttömyydestä (50%)	65 256,94€	49 880,13€	44 353,89€
Kela kuntaosuus yli 1000 pv. työttömyydestä (70%)	54 039,56€	40 912,79€	36 643,83€

26 Elinkeinotoimi

Toiminnan kuvaus

Toimialan tehtävänä on kuntakonsernin elinvoimaan, yritys- ja elinkeinoelämän kehittämiseen ja toimintaedellytysten luomiseen sekä työllisyyden edistämiseen liittyvät asiat.

Toiminnassa merkittävänä resurssina on Kehitysyhtiö SavoGrow Oy, jossa Rautalammin kunta on yksi kuudesta omistajasta. Kehitysyhtiön kautta kunnassa tuotetaan yrityspalvelua (elinkeinoasiamies) lähipalveluna sekä kehittämishanketoimintaa, jonka kohdentamisesta vastaa kehitysyhtiön hallitus. Kunnalla voi kehitysyhtiön kautta tapahtuvan hanketoiminnan lisäksi olla omaa kehittämishanketoimintaa.

Vastuuhenkilö

Kunnanjohtaja (elinkeinoasiamies ja työnsuunnittelija)

Sitovia tavoitteita

1. Uusia yrityksiä perustetaan väh. 10 kappaletta vuodessa.
2. Yritysten kehittämishankkeita käynnistyy 5 kappaletta. *(Elinvoimaohjelman toimenpide kannattavan kasvun hinnoittelu)*
3. Business Finlandin innovaatioseteleitä haetaan kunnassa toimiville yrityksille 5 kappaletta.
4. Sukupolven- tai muita omistajanvaihdoksia tapahtuu 2 kappaletta. *(Elinvoimaohjelman toimenpide palvelurakenteen turvaaminen)*
5. Käynnistetään toimenpiteet pääraitin elinvoimaisuuden kehittämiseen yhteistyössä kunnan muiden toimialojen (tekninen osasto, ympäristölautakunta) kanssa. *(Elinvoimaohjelman toimenpide elävä kuntakeskus)*
6. Kehitetään kunnan vuorovaikutteisuutta pysyvien asukkaiden ja vapaa-ajan asukkaiden kanssa digitaalisia välineitä hyödyntäen. *(Elinvoimaohjelman toimenpide digitaalisesti läsnäoleva kunta)*
7. Matkailupalveluiden markkinointi ja tuotteistaminen käynnistyy yritysvetoisesti. *(Elinvoimaohjelman toimenpiteet matkailupalvelujen tuotteistaminen ja kansallispuisto yhteistyön alustana)*
8. Käynnistetään muuttajia tavoitteleva ohjelma, jonka osana selvitetään syitä poismuuttoon sekä kehitetään tontti- ja asuntotarjonnan markkinointia. *(Elinvoimaohjelman toimenpiteet paikkariippumaton työ, rautalampilaisen heimon hyödyntäminen ja vuokra-asunto- ja rantatonttitarjonta)*

Toteutuma 1-12

1. Perustettujen yritysten määrä 13 kappaletta (lakanneita 19 kappaletta)
2. Käynnistyneitä hankkeita 6 kappaletta.
3. Tavoite ei toteutunut.
4. Tiedossa olevat toteutuneet omistajanvaihdokset 2 kappaletta.
5. Tavoite ei toteutunut.
6. Esimerkiksi tapahtumien livestreamausta on kehitetty. Kehitystä on kuitenkin jatkettu ja jatketaan myös vuonna 2020.
7. Tavoite ei toteutunut.
8. Asuntotarjonnan verkkonäkyvyyttä on parannettu, tonttimarkkinoinnin osalta kaavoitus pääkohteissa oli vielä kesken ja pääpaino siirtyy vuodelle 2020.

Perusteluita

Tunnusluvut ja mittarit

	TP2016	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019
Yrityskanta	255	253	253	250	244
Yritysmäärän nettomuutos	-8	-2	0	-3	-6
Asiakastapahtumien lukumäärä (SG:n CRM)	203	242	318	300	414

26 Elinkeinotoimi	**TP 2018**	**TA 2019**	**TP 2019**	**Ero**
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-249 676	-2 000	-7 160,54	-5 161
M E N O T (ulkoiset)	463 706	283 542	225 524,21	-58 018
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	214 030	281 542	218 363,67	-63 178
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)	-1 495	0	0,00	0
Menot (sisäiset)	6 613	6 918	8 183,08	1 265
TOIMINTAKATE (sisäiset)	5 118	6 918	8 183,08	1 265
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	219 148	288 460	226 546,75	-61 913
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	68,59	88,76	72,61	

270 Maaseututoimi

Toiminnan kuvaus
Kuopion, Suonenjoen ja Varkauden kaupunkien sekä Kaavin, Leppävirran, Rautalammin, Rautavaaran, Siilinjärven, Tervon, Tuusniemen ja Vesannon kuntien alueella toimivan Sydän-Savon maaseutupalvelun tehtävänä on huolehtia maaseudun elinkeinojen, elinolosuhteiden ja palvelujen kehittämisestä sekä maaseutuelinkeinoja koskevien viranomaistehtävien hoitamisesta.

Vastuuhenkilö
Maaseutuasiamies

Sitovia tavoitteita
1. Kehitetään aktiivisesti maatilataustaista yritystoimintaa ja toimintaympäristöä

2. Henkilöstön ammattitaidon hyödyntäminen

3. Palveluiden hallittu kustannuskehitys.

Toteutuma:

Toteutui tavoitteiden mukaisesti. Yhteistyössä maakunnan kehittämistoimijoiden kanssa jatkettu em. tavoitteita tukevia ja valmistellaan jatkoja päättyneille kehittämishankkeille. Ilmasto- ja ympäristönsuojelun kehittämistoimet ovat korostumassa.

Toteutui tavoitteiden mukaisesti.

Yhteistoiminta-alueen toimintakulut kasvoivat n. 3% edellisestä toimintavuodesta.

Perusteluita
Maaseutuhallinnon viranomaistehtäviin käytetty 80 %:a ja kehittämistehtäviin n. 20 % työajasta.

Tunnusluvut ja mittarit

Maatalouden viljely- ja eläinperusteisia tukia maksettiin Rautalammille 108:lle tilalle 3.581.987 € vuonna 2019. Viljeltyä peltoa Rautalammilla on n. 4400 ha ja maitoa tuotettiin 19 tilalla n. 5 miljoona litraa. Yksityisteiden kunnossapitoavustuksia Rautalammilla maksettiin 82:lle yksityistielle n. 49.400 €.

270 Maaseututoimi	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)				
M E N O T (ulkoiset)	47 800	59 032	53 352,34	-5 680
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	47 800	59 032	53 352,34	-5 680
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	6 458	8 294	5 149,28	-3 145
TOIMINTAKATE (sisäiset)	6 458	8 294	5 149,28	-3 145
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	54 258	67 326	58 501,62	-8 824
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	16,98	20,72	18,75	

307 Perusturvan hallinto

Toiminnan kuvaus
Perusturvan hallinto tuottaa laadukasta johtamista ja toimivia perusturvan hallinto- ja toimistopalveluita, jotka mahdollistavat laadukkaiden peruspalveluiden tuottamisen.

Henkilöstö: Perusturvajohtaja ja toimistosihteeri

Vastuuhenkilö
Perusturvajohtaja

Sitovia tavoitteita
Lakisääteiset palvelut tuotetaan lakisääteisessä määräajassa.
Asiakirjahallintajärjestelmä otetaan käyttöön.

Toteuma
Kaikki palvelut on tuotettu lakisääteisessä määräajassa
Asiakirjahallintajärjestelmä on otettu käyttöön koko perusturvassa.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TOT 1-12 kk/2019
Perusturvalautakunnan kokouksia	7	9	11	9	9	7
Käsiteltyjä asioita	72	85	101	100	100	65

Määrärahataulukko sitovalla tasolla:

307 Perusturvaosaston hallinto	TP 2017	TP2018	TA 2019	TOT 1-12 kk/2019
Toimintatuotot	-33 706	-280	-200	0
Toimintakulut	244 464	232 117	217 753	228 213
Toimintakate/jäämä	190 758	231 838	217 553	228 213
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0
Tilikauden yli/alijäämä	190 758	231 838	217 553	228 213

Tot% = 104,90

307 Perusturvan hallinto	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-280	-200	0,00	200
M E N O T (ulkoiset)	134 240	139 632	133 946,84	-5 685
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	133 960	139 432	133 946,84	-5 485
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	97 878	78 121	94 265,86	16 145
TOIMINTAKATE (sisäiset)	97 878	78 121	94 265,86	16 145
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	231 838	217 553	228 212,70	10 660
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	72,56	66,94	73,15	

310 Sosiaalipalvelut

Toiminnan kuvaus

Sosiaalipalvelut tuottavat sosiaalihuollon lakisääteiset palvelut kuntalaisille laadukkaasti ja viivytyksettä. Palvelu tuotetaan sekä omana että ostopalveluna. Palvelut tuotetaan siten, että edistetään ja tuetaan asiakkaan omaehtoista selviytymistä. Kotiin annettavat palvelut ovat ensisijaisia.

Vammaispalvelujen/Kehitysvammahuollon uusille asiakkaille laaditaan toimintakykyarvioon perustuvat erityishuolto-ohjelmat ja hoito- ja palvelusuunnitelmat.Niiden mukaiset palvelut järjestään ilman aiheetonta viivästystä.Voimassa olevat hoito- ja palvelusuunnitelmat tarkistetaan ja päivitetään vähintään joka toinen vuosi.

Palveluita tuottavien yritysten ja yhteisöjen valvonta niiden tuottamien palveluiden laadun varmistamiseksi.

Toimeentulotuen tavoitteena on täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntäminen viivytyksettä ja asiakkaiden tasapuolisen kohtelun varmistaminen.

Kuntouttavalla työtoiminnalla pyritään edistämään pitkäaikaistyöttömien työllistymistä yhteistyössä muiden työllistämistä tukevien palveluiden kanssa.

Kokkatoiminta tuottaa laadukasta kuntouttavaa työ- ja päivätoimintaa erityisryhmille. Lisäksi Kokka-toiminta tuottaa työllistymistä tukevaa nuortentyöpajapalvelua kaikille palvelua tarvitseville henkilöille. Kokka toiminta tuottaa työtoiminnan mahdollistavaa alihankintaa yrityksille ja kunnan muille sektoreille.

Sosiaalitoimi: Perusturvajohtaja, toimistosihteeri, 2 sosiaalityöntekijää ja 1 perhetyöntekijä

Kokkatoiminta/Nuortenpaja: 0,5 avohuollonohaaja, 2,5 ohjaajaa ja 1,5 yksilövalmentajaa

Kotihoidon henkilöstö 28: (Kotipalvelu 19, Aapeli 6, KSH 3) 1 kotihoidon vastaava, 3,5 sairaanhoitajaa/ terveydenhoitajaa, 16 lähihoitajaa, 5,5 kodinhoitajaa, 1 psykososiaalisen kotikuntoutuksen työntekijä 1 perushoitaja ja 1 yhteinen fysioterapeutti palvelu-asumisen kanssa.

Palveluasumisen henkilöstö (12,5): 1 palveluasumisen vastaavavastaava, 1 sairaanhoitaja, 8,5 lähihoitajaa, 1 perushoitaja, 1 lastenhoitaja ja 1 yhteinen fysioterapeutti kotihoidon kanssa.

Ravintokeskus: Ravitsemispäällikkö ja 5 keittäjää.

Vastuuhenkilö

Perusturvajohtaja

Sitovia tavoitteita

1. Lakisääteiset palvelut tuotetaan määräajassa koko perusturvassa.
2. Toimitaan osana perhekeskusmallia sosiaalityössä.
3. Selvitetään digipalvelujen / etäyhteyksien mahdollisuutta kotihoidon työkentällä.

Toteuma Kaikki lakisääteiset palvelut on tuotettu määräajassa. Perhekeskumallin prosessikuvausta on jalkautettu Digipalvelujen ja etäyhteyksien järjestämistä suunniteltu palavereissa ja tapaamalla palvelun tuottajia. Aloitettu etäyhteyksien käyttäminen kotihoidossa. Toiminta on valmisteltu yhdessä Sisä-Savon kuntien kanssa kuntakehittäjä Saara Hanhelan ja Savogrown johdolla.
Tunnusluvut ja mittarit Sosiaalitoimen tunnusluvut ja mittarit esitellään kunkin palveluyksikön tunnusluvuissa.

Määrärahataulukko sitovalla tasolla:

310 Sosiaalipalvelut	TP 2017	TP2018	TA 2019	TOT 1-12 kk/2019
Toimintatuotot	-336 724	-244 768	-236 100	-242 441
Toimintakulut	3 584 385	3 476 856	3 563 858	3 927 750
Toimintakate/jäämä	3 247 661	3 240 619	3 327 758	3 685 310
Poistot ja arvonalentumiset	0	8 531	5 972	5 972
Tilikauden yli/alijäämä	3 247 673	3 249 150	3 333 730	3 691 282

tot% = 108,90

310 Sosiaalipalvelut	**TP 2018**	**TA 2019**	**TP 2019**	**Ero**
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-218 528	-211 150	-210 649,27	501
M E N O T (ulkoiset)	3 427 053	3 578 939	3 870 946,57	292 008
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	3 208 525	3 367 789	3 660 297,30	292 508
Suunnitelmapoistot	8 531	5 972	5 971,72	0
Tulot (sisäiset)	-26 241	-24 950	-31 791,20	-6 841
Menot (sisäiset)	49 804	41 919	56 803,86	14 885
TOIMINTAKATE (sisäiset)	32 094	22 941	30 984,38	8 043
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	3 240 619	3 390 730	3 691 281,68	300 552
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	1014,28	1043,30	1183,10	

310 Sosiaalipalvelut /3260 Työkeskus / Kokkatoiminta

Tuottaa laadukasta kuntouttavaa työ- ja päivätoimintaa erityisryhmille. Tuottaa palveluja yrityksille ja kunnan muille sektoreille, sekä tekee alihankintatöitä.

Henkilöstö: 2 ohjaajaa + vastaava ohjaaja.

Vastuuhenkilö
Vastaava ohjaaja

Sitovia tavoitteita
Työpajatoiminnan ja työyhteisön jatkuva kehittäminen.

Asiakaslähtöisen toiminnan tehostaminen, mielekkään tekemisen ja sosiaalisen tuen tarjoaminen.

Työyhteisön monipuolisen osaamisen ylläpitäminen ja hyödyntäminen parhaalla mahdollisella tavalla.

Varmistetaan pesulan toiminnan jatkuminen palkkaamalla osa-aikainen pesulatyöntekijä.

Toteuma
Työpajatoiminnan kehittäminen jatkuu.

Asiakkaille tarjottu mielekkäitä työtehtäviä henkilökohtaisten taitotasojen ja kiinnostuksen mukaan. Asiakkaat osallistuneet myös erilaisiin talon ulkopuolisiin toimintoihin.

Työyhteisön henkilöstölle aloitettu työnohjaus jatkuu. 2 henkilöä aloittanut opiskelun Duuni edellä hankkeessa. (oppisopimuskoulutus Toimitilahuolto)

4. Pesulaan palkattu osa-aikainen pesulatyöntekijä 21.2. alkaen.

Tunnusluvut ja mittarit

Työtoiminnan (Kokkatoiminnan) asiakkaat:	TP 2015	TP2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TOT 1-12 kk/2019
Mielenterveyskuntoutujat	15	14	15	10	13	11
Kehitysvammaiset rautalampilaiset	11	12	13	12	13	9
Kehitysvammaiset ulkopaikkakuntalaiset	6	4	4	3	4	4
Kuntouttava työtoiminta/palkkatuki	12	9	11	10	11	7
Harjoittelijat oppilaitoksista	0	1	0	0	1	3
Muut asiakkaat	1	1	0	0	1	0
Alihankintatyöllistäjät	4	5	3	1	3	1
Pesulan yritys- ja yhteisöasiakkaat	28	26	26	30	30	30

Määrärahataulukko sitovalla tasolla:

3030 Kehitysvammahuolto	TP 2017	TP2018	TA 2019	TOT 1-12 kk/2019
Toimintatuotot	-211 698	-147 164	-165 050	-155 170
Toimintakulut	702 533	1 350 091	1 397 377	1 551 272
Toimintakate/jäämä	490 836	1 202 927	1 232 327	1 396 102
Poistot ja arvonalentumiset	0	8 531	5 972	5 972
Tilikauden yli/alijäämä	490 836	1 211 472	1 238 299	1 402 074

3260 Kokkatoiminta	**TP 2018**	**TA 2019**	**TP 2019**	**Ero**
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-115 110	-134 600	-115 756,65	18 843
M E N O T (ulkoiset)	278 799	319 068	300 556,54	-18 511
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	163 689	184 468	184 799,89	332
Suunnitelmapoistot	8 531	5 972	5 971,72	0
Tulot (sisäiset)	-26 241	-24 950	-31 791,20	-6 841
Menot (sisäiset)	31 167	30 438	32 498,84	2 061
TOIMINTAKATE (sisäiset)	13 457	11 460	6 679,36	-4 781
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	177 146	195 928	191 479,25	-4 449
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	55,44	60,29	61,37	

310 Sosiaalipalvelut / 3260 Työkeskus / 351 Nuorten Paja

Toiminnan kuvaus

Nuorten työpajatoiminnan tavoitteena on ehkäistä nuorta syrjäytymästä yhteiskunnasta, edistää nuoren elämänhallintaan liittyviä asioita, ohjata häntä koulutukseen ja auttaa häntä löytämään polkuja työelämään. Paja tuottaa matalankynnyksen palveluita (sis. starttipaja ja nuortenryhmä) kaikille alle 29 vuotiaille Rautalammilla asuville nuorille.

Vastuuhenkilö

Kokkatoiminnan ohjaaja

Sitovia tavoitteita

Työpajatoiminnan opinnollistaminen – hankkeen myötä tavoitteenamme on selvittää kuinka Kokkatoiminnan työpaja voisi toimia oppimisympäristönä ja osaamisen tunnistamisen paikkana.

Vuoden 2018 aikana aloitetun starttipajatoiminnan vakiinnuttaminen.

Nuortenpajatoiminnan selkeyttäminen (palvelukuvaukset) sekä viestinnän ja markkinoinnin tehostaminen

Toteuma

Hanketyöskentelyyn osallistuminen.

Oppimisympäristön tunnistamisraportti Pesulan osalta kirjoitettu ja Spesian opettajien osalta hyväksytty. (Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan perustutkinto, vaatteiden ja tekstiilien huoltaminen-opintokokonaisuus). Pesula on toiminut syksyn ajan Duuni edellä- hankkeessa oppimisympäristonä neljälle opiskelijalle

Kevätkaudella starttipajatoimintaa on ollut viikoittain. 1pv yhteistyössä etsivän nuorisotyöntekijän kanssa. Syksyllä uuden toimikauden alettua ryhmätoiminnot harvemmin nuorten vähyyden vuoksi. Nuotta-valmennus reissu Nurmeksen Hyvärilään.

Palvelukuvausten pohjat luotu. Niiden pohjalta kirjoitettu selkeä, lyhyt ja napakka infokuvaus, jota käytetty erilaisissa julkaisuissa. Näkyvyyttä on lisätty mm. markkinoilla ja messuilla.

Tunnusluvut ja mittarit

ASIAKKAAT Nuorten Paja	TP 2015	TA 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TOT 1-12 kk/2019
Kuntouttavassa työtoiminnassa	6	6	2	4	5	3
Mielenterveyskuntoutujat					4	2
Työkokeilussa	12	9	2	0	1	1
Kuntoutustuella	0	1	3	3	1	0
Opiskelijoita	1	1	4	3	2	1
Palkkatuella	4	5	1	1	2	0
Muut sopimukset					2	3

351 Nuorten paja	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-35 000	-35 000	-34 000,00	1 000
M E N O T (ulkoiset)	60 235	66 938	65 314,84	-1 623
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	25 235	31 938	31 314,84	-623
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)	-332	0	-749,28	-749
Menot (sisäiset)	332	0	749,28	749
TOIMINTAKATE (sisäiset)	0	0	0,00	0
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	25 235	31 938	31 314,84	-623
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	7,90	9,83	10,04	

310 Sosiaalipalvelut / 3055 Vammaispalvelut

Toiminnan kuvaus

Vammaispalvelujen ja kehitysvammahuollon uusille asiakkaille laaditaan toimintakykyarvioon perustuvat erityishuolto-ohjelmat ja hoito- ja palvelusuunnitelmat. Niiden mukaiset palvelut järjestetään ilman aiheetonta viivästystä. Voimassa olevat hoito- ja palvelusuunnitelmien tarkistetaan ja päivitetään vähintään joka toinen vuosi.

Sosiaalityöntekijä ja avohuollon ohjaaja.

Vastuuhenkilö

Vammaispalveluiden sosiaalityöntekijä.

Sitovia tavoitteita

Kaikilla asiakkailla on voimassa oleva ja laadukas palvelusuunnitelma sekä tarvittavat palvelut. Palveluita tuottavien yritysten valvonta niiden palveluiden laadun varmistettavaksi.

Toteuma

Kaikilla asiakkailla on voimassaoleva ja laadukas palvelusuunnitelma asiakkaan tarvitsemien palvelujen ja tukitoimien selvittämiseksi ja järjestämiseksi. Asiakkailla on tarpeen mukaiset palvelut.

Palveluita tuottavien yritysten valvontakäyntejä tehty palvelusuunnitelmaneuvotteluiden yhteydessä niiden palveluiden laadun varmistamiseksi.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TOT 1-12 kk/2019
Vammaisten kuljetuspalveluja saaneet	145	104	92	85	100	93
Asunnonmuutostöitä	38	16	18	8	25	23
Henkilökohtaisia avustajia / asiakkaalla	24	23	27	22	27	21
Vammaisten asumispalveluissa	12	14	17	18	16	21
Laitoshoidossa	3	5	4	2	4	2
Perhehoidossa	1	1	1	0	0	0

Määrärahataulukko sitovalla tasolla:

3055 Vammaispalvelut	TP 2017	TP2018	TA 2019	TOT 1-12 kk/2019
Toimintatuotot	-1 700	0	0	-781
Toimintakulut	1 544 302	739 951	872 519	962 138
Toimintakate/jäämä	1 541 049	739 951	872 519	961 357
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0
Tilikauden yli/alijäämä	1 541 049	739 951	872 519	961 357

tot% = 110,2

3055 Vammaispalvelut	**TP 2018**	**TA 2019**	**TP 2019**	**Ero**
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	0	0	-781,00	-781
M E N O T (ulkoiset)	735 877	872 519	956 479,84	83 961
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	735 877	872 519	955 698,84	83 180
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	4 074	0	5 658,38	5 658
TOIMINTAKATE (sisäiset)	4 074	0	5 658,38	5 658
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	739 951	872 519	961 357,22	88 838
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	231,60	268,47	308,13	

310 Sosiaalipalvelut / 3040 Sosiaalityö 3050 Mielenterveyspalvelut

Toiminnan kuvaus

Sosiaalipalvelut tuottavat ehkäiseviä ja korjaavia sosiaalipalveluita niiden tarpeessa oleville kuntalaisille.

Lastensuojelun tavoitteena on parantaa lasten ja nuorten kasvuympäristön olosuhteita siten, että lapset voivat hyvin ja mahdollisimman moni lapsi voi asua omassa kodissaan.

Mielenterveys- ja päihdetyössä tärkeänä tavoitteena on turvata mielenterveysneuvolan palveluiden säilyminen Rautalammilla.

Henkilöstö: 2 sosiaalityöntekijää ja 1 perhetyöntekijä.

Vastuuhenkilö
Sosiaalityöntekijä

Sitovia tavoitteita
Tuetaan lapsiperheitä ennaltaehkäisevästi ostopalveluiden ja psykososiaalisen kotikuntoutuksen palveluilla

Kaikilla asiakkailla on ajantasaiset palvelusuunnitelmat

Toimitaan osana perhekeskusmallia

Toteuma
Avopalveluita on ostettu mm. lastensuojeluun. Lapsiperheiden kotipalvelun tarpeeseen on kyetty vastaamaan. Lasten kasvuympäristön olosuhteita parantamaan on järjestetty perhetyötä, tukihenkilöitä ja tukiperheitä, tuettu harrastustoimintaa ja annettu sosiaalityön palveluita. Palvelut on tuotettu omana toimintana ja ostoina.

Kaikille huostaanotettujen lasten vanhemmille ei ole voitu laatia asiakassuunnitelmaa. Lasten suunnitelmat ovat ajantasaiset.

Lastensuojelu on toteuttanut monialaista työskentelyä systemaattisesti. Monialainen työ on ollut mukana lähes kaikissa asiakkuuksissa.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TOT 1-12 kk/2019
Huostaanotettuja lapsia	3	3	6	4	4	4
Sijoitukset:						
Laitokset	1	2	3	3	3	2
Sijaisperhehoito	2	2	2	2	2	2
Jälkihuollettavat	2	2	1	3	2	3
Päihde- ja mielenterveyshuollon palveluasuminen	16	16	13	12	12	12

Määrärahataulukko sitovalla tasolla:

3040 Sosiaalityö	TP 2017	TP2018	TA 2019	TOT 1-12 kk/2019
Toimintatuotot	-63 154	-54 282	-23 050	-42 047
Toimintakulut	556 012	655 369	653 106	706 966
Toimintakate/jäämä	492 858	601 087	530 056	664 919
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0
Tilikauden yli/alijäämä	492 869	601 087	630 056	664 919

Määrärahataulukko sitovalla tasolla:

3050 Mielenterveyspalvelut	TP 2017	TP2018	TA 2019	TOT 1-12 kk/2019
Toimintatuotot	-29 701	-30 882	-27 000	-27 234
Toimintakulut	473 969	455 339	400 000	418 689
Toimintakate/jäämä	444 268	424 458	373 000	391 455
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0
Tilikauden yli/alijäämä	444 268	424 458	373 000	391 455

3040 Sosiaalityö	**TP 2018**	**TA 2019**	**TP 2019**	**Ero**
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-54 282	-23 050	-42 046,99	-18 997
M E N O T (ulkoiset)	655 069	653 106	706 831,71	53 726
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	600 787	630 056	664 784,72	34 729
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	300	0	133,93	134
TOIMINTAKATE (sisäiset)	300	0	133,93	134
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	601 087	630 056	664 918,65	34 863
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	188,13	193,86	213,11	

3050 Mielenterveyspalvelut	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-30 882	-27 000	-27 234,05	-234
M E N O T (ulkoiset)	455 339	400 000	418 688,97	18 689
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	424 458	373 000	391 454,92	18 455
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)				
TOIMINTAKATE (sisäiset)				
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	424 458	373 000	391 454,92	18 455
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	132,85	114,77	125,47	

310 Sosiaalipalvelut / 3090 Toimeentulotuki

Toiminnan kuvaus
Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntäminen ilman aiheetonta viivystystä. Asiakkaiden sosiaalisen tilanteen selvittely ja tarpeellinen tuki aikuissosiaalityön keinoin. Merkittävä väline on kuntouttava työtoiminta.
0,1 sosiaalityöntekijää

Vastuuhenkilö
Sosiaalityöntekijä

Sitovia tavoitteita
Kaikki asiakkaat saavat ajanvarausajan viimeistään viiden arkipäivän sisällä.

Päivystysasiakkaat saavat palvelun saman päivän aikana.

Kelan kanssa tehdään yhteistyötä siten, että asiakkaan sosiaalinen tilanne ei viranomaistyön johdosta heikkene mm. perusnormin alentamistilanteissa.

Toteuma
Kaikki asiakkaat ovat saaneet ajanvarausajan viimeistään viiden arkipäivän sisällä.

Päivystysasiakkaat ovat saaneet palvelun saman päivän aikana.

Kelan kanssa on tehty yhteistyötä siten, että asiakkaan sosiaalinen tilanne ei viranomaistyön johdosta heikkene mm. perusnormin alentamistilanteissa. Asiakkaille on annettu palveluohjausta liittyen Kelan etuuksiin.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TOT 1-12 kk/2019
Täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea saaneita kotitalouksia	30	24	27	67	30	56
Kuntouttavan työtoiminnan parissa henkilöä	29	17	11	34	30	35

Määrärahataulukko sitovalla tasolla:

3090 Toimeentulotuki	TP 2017	TP2018	TA 2019	TOT 1-12 kk/2019
Toimintatuotot	-28 857	-12 441	-21 000	-15 703
Toimintakulut	153 550	125 169	127 200	110 100
Toimintakate/jäämä	124 693	112 728	106 200	94 397
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0
Tilikauden yli/alijäämä	124 693	112 728	106 200	94 397

3090 Toimeentulotuki	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-12 441	-21 000	-15 702,68	5 297
M E N O T (ulkoiset)	125 169	127 200	110 099,84	-17 100
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	112 728	106 200	94 397,16	-11 803
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)				
TOIMINTAKATE (sisäiset)				
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	112 728	106 200	94 397,16	-11 803
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	35,28	32,68	30,26	

330 Kotihoito ja vanhuspalvelut / 3110 Kotihoito

Toiminnan kuvaus

Kotihoidon henkilöstö 27: (Kotipalvelu 18, Aapeli 6, KSH 3) 1 kotihoidon vastaava, 3 sairaanhoitajaa/ terveydenhoitajaa, 22 lähihoitajaa, 1 psykososiaalinen kotikuntoutus työntekijä ja 1 yhteinen fysioterapeutti palveluasumisen kanssa

Kotihoito tuottaa oikea-aikaisia ja kustannustehokkaita palveluja kuntalaisille. Kotihoidon ja tukipalvelujen avulla pyritään turvaamaan asiakkaan hyvä elämä sekä tukemaan asiakkaan kotona asumista mahdollisimman pitkään. Omaishoitajuutta tuetaan erilaisten palvelukokonaisuuksien avulla. Psykososiaalista kotikuntoutuksen avulla tuetaan asiakkaiden arjen sujuvuutta vahvemman palvelun avulla.

Vastuuhenkilö

Kotihoidon vastaava

Sitovia tavoitteita

Vastataan vanhusväestön lisäksi myös nuorempien ikäryhmien ja erityisryhmien lisääntyvään palveluntarpeeseen

Kehitetään palveluja muuttuvia tarpeita vastaaviksi, esim. kotisaattohoito.

Selvitetään digipalvelujen / etäyhteyksien mahdollisuutta kotihoidon työkentällä

Henkilökunnan täydennyskoulutus ympäri vuoden.

Toteuma

1. Kotihoito vastaa lapsiperheiden kotipalvelusta sekä mielenterveys- ja päihdekuntoutujien kotihoidosta, jossa usein asiakaskunta on nuorempaa ja työtehtävät sisältävät enemmän ohjausta kuin hoivaa. Asiakaskäynnit ovat pitempikestoisia.

Psykososiaalinen kotikuntoutus on vakiinnuttanut toimintansa kotihoidossa.

Fysioterapeutti toteutti hyvinvointia edistävät kotikäynnit 75-vuotta täyttäville.

Kotihoidon käytössä olevan auton huoltotoimenpiteet nostivat koneiden ja laitteiden kustannuksia.

2. Kotisaattohoito koulutukset on alkoivat 8/2019.

3. Luotu suunnitelma pilottikokeiluun Savogrown kuntien alueella digipalvelujen ja etäyhteyksien järjestämiseksi. Perusturvalautakunta hyväksyi pilotti kokeilun alkavaksi loppuvuodesta 2019.

4. Kaikilla kotihoidon vakituisilla työntekijöillä on lähihoitaja tutkinto, joka vastaa sosiaalihuoltolain mukaisia määräyksiä. Lisäksi henkilökunta on osallistunut hätäensiapu koulutukseen, ikääntyneen suunhoidon koulutukseen ja ravitsemuskoulutukseen. Osa työntekijöistä osallistui muutosvalmennuskoulutukseen.

Kesälomien ja pitempien arkipyhien aikana kotihoitoon oli saatavilla riittävästi sijaisia.

Kotihoidossa ja palvelukoti Aapelissa on ollut vuoden aikana useampi pitkä sairausloma, mikä näkyy äitiys- ja sairauslomapalkkojen kustannusten ylittymisenä.

Kotisairaanhoidossa ei ollut kokoaikaista sijaista sairausloman aikana, mikä näkyy käyntimäärien laskuna.

Palvelukoti Aapelissa ei ole kyetty vastaamaan palvelutarpeeseen 0,5 henkilökuntamitoituksella, joka näkyy muiden tilapäisten palkkojen kustannusten ylityksenä.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TOT 1-12 kk/2019
Kotipalvelun asiakaskäynnit	45 000	36 986	42 374	42 011	45 000	44 308
Kotipalvelun kotitaloudet	150	164	160	206	170	213
Kotipalvelun tukipalvelujen käyttäjät	130	287	90	167	150	150
Palvelun kartoitus/						
Ennalta ehkäisevät kotikäynnit	50	61	61	65	70	78
Omaishoidon tuki	40	33	29	27	25	22
Aapelin turvapalvelukäynnit	1 500	1 460	1 200	291 *	4 000	98
Kotisairaanhoidon asiakaskäynnit	2 393	2 447	2 684	3 029	2 800	2 601
Psykososiaalinen kotikuntoutus				248	380	414
		* laskutapa muuttui kesken vuoden				

Määrärahataulukko sitovalla tasolla:

330 Kotihoito ja vanhuspalvelut	TP 2017	TP2018	TA 2019	TOT 1-12 kk/2019
Toimintatuotot	-874 492	-904 087	-813 730	-1 086 105
Toimintakulut	3 635 871	3 713 678	3 807 274	3 880 930
Toimintakate/jäämä	2 761 379	2 809 591	2 993 544	2 794 825
Poistot ja arvonalentumiset	59 175	56 978	62 013	56 041
Tilikauden yli/alijäämä	2 820 555	2 866 570	3 055 557	2 850 866

TOT% = 93,3

Määrärahataulukko sitovalla tasolla:

3110 Kotihoito	TP 2017	TP2018	TA 2019	TOT 1-12 kk/2019
Toimintatuotot	-327 018	-310 949	-285 830	-376 707
Toimintakulut	1 553 448	1 636 765	1 605 648	1 583 801
Toimintakate/jäämä	1 226 430	1 325 816	1 319 818	1 207 094
Poistot ja arvonalentumiset	6 858	4 661	9 696	3 724
Tilikauden yli/alijäämä	1 233 290	1 330 478	1 329 514	1 210 818

TOT% = 91,1

3110 Kotihoito	**TP 2018**	**TA 2019**	**TP 2019**	**Ero**
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-292 508	-285 830	-290 137,97	-4 308
M E N O T (ulkoiset)	1 427 936	1 406 763	1 393 089,90	-13 673
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	1 135 428	1 120 933	1 102 951,93	-17 981
Suunnitelmapoistot	4 661	9 696	3 723,83	-5 972
Tulot (sisäiset)	-18 441	0	-86 568,62	-86 569
Menot (sisäiset)	208 829	198 885	190 710,76	-8 174
TOIMINTAKATE (sisäiset)	195 049	208 581	107 865,97	-100 715
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	1 330 477	1 329 514	1 210 817,90	-118 696
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	416,42	409,08	388,08	

330 Kotihoito ja vanhuspalvelut / 3120 Palveluasuminen

Toiminnan kuvaus

Palvelukoti Pauliinassa tarjotaan rautalampilaisille vanhuksille 15 pysyvää ja kolme lyhytaikaista tehostetun palveluasumisen paikkaa. Lyhytaikaisella tehostetulla palveluasumisella tuetaan ikäihmisten kotona asumista ja mahdollistetaan 25 omaishoitajan vapaapäivien toteutuminen.

Päivätoimintaa tarjotaan 20 kotona asuvalle yli 65 v asiakkaille kotona pärjäämisen tueksi.

Henkilöstö: palveluasumisen vastaava, 1 sairaanhoitaja, 8 lähihoitajaa, 1 perushoitaja, 1 lastenhoitaja ja yhteinen fysioterapeutti kotihoidon kanssa.

Vastuuhenkilö

Palveluasumisen vastaava

Sitovia tavoitteita

Tasapuoliset ja oikea-aikaisesti kohdennetut palvelut perusturvalautakunnan päättämien perusteiden pohjalta, asiakaspaikat täynnä koko vuoden.

Laadukas, inhimillinen ja oikeudenmukainen asiakasta kunnioittava hoito ja saattohoidon järjestäminen hoitokodin sallimissa puitteissa.

Päivätoiminta jatkuu kolmena päivänä viikossa.

Teemapäiviä järjestetään vähintään neljä kertaa vuodessa vuodenaikojen mukaan paikalliskulttuuri huomioiden.

Toteuma

Palveluasumiseen ei ole ollut jonoja ja palvelu on järjestetty siinä vaiheessa, kun muut palvelut eivät ole riittäneet.

Hoidon laatua on kehitetty mm. henkilöstön koulutuksilla. Henkilöstön ea-koulukset päivitetty ja kolme työntekijää osallistunut oppisopimuksella Sakkyn muutosvalmennuskoulutukseen, joka osana vanhustyön erikoisammattitutkintoa. Esimies suorittaa koko tutkinnon. Lisäksi henkilökuntaa osallistunut ikääntyneiden suunhoidon ja ikääntyneiden ravitsemus koulutukseen. Saattohoidon kehittäminen yhdessä kotihoidon kanssa aloitettu ja saattohoitoa totetutettu hoitokodissa.

Päivätoiminta ryhmissä jonkin verran vajausta ollut asiakkaiden poistumisten myötä, mutta palvelua on voitu jatkaa tavoitteen mukaisesti. Päivätoimintaan yritetty asiakkaita yhteistyössä kotihoidon kanssa saada. Päivätoiminnan kesätauko oli viisi viikkoa. Vanhuspalveluiden fysioterapeutti jatkanut vuonna 2018 alkanutta yli 65v terveysliikunta ryhmää kerran viikossa keskimäärin 20 henkilölle.

Teemapäiviä järjestetty mm. vappua juhlimalla, ruisleipää leivottiin perinnepäivä teemalla. Juhannusjuhlia vietettiin yhdessä hoitokoti Kyllikin kanssa. Lucia neitojen vierailu ilahdutti hoitokodin asukkaita. Pikkujouluja vietettiin päivätoimintaryhmien kanssa ja jouluaattona joulujuhlaa palvelukodin asukkaiden kesken.

Keittiön lämpöhauteen rikkoutuminen aiheuttanut huoltokuluja.

Palkkatuki työllistettyä, jota on käytetty osittain palvelukoti Pauliinan keittiövuoroissa ja siivouksessa, ei ole ollut saatavilla vuoden alusta alkaen. Palkkatuki työllistetty aloitti 30h/vko kesäkuun alussa, täyden työajan kokeilu aloitettiin 1.12.2019. Pitkiä sairauslomia on ollut vuoden aikana, mikä näkyy äitiys- ja sairauslomapalkkojen kustannusten nousuna.

Palvelukoti Pauliinan sairaanhoitaja virka täytettiin 2.1.2019.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TOT 1-12 kk/2019
Palveluasuminen kunnan omat	27	9 759 vrk	9 343 vrk	9 396 vrk	9 855 vrk	9 388 vrk
Palvelukoti Pauliina	18	6 435 vrk	6 303 vrk	6 356 vrk	6 570 vrk	6 348 vrk
Palvelukoti Aapeli	9	3 294 vrk	3 040 vrk	3 040 vrk	3 285 vrk	3 040 vrk
Päivätoiminnan asiakaskäynnit	650	724	751	549	650	485
Perhehoito	4	1	0	0	1	0

Määrärahataulukko sitovalla tasolla:

3120 Palveluasuminen	TP 2017	TP2018	TA 2019	TOT 1-12 kk/2019
Toimintatuotot	-326 777	-347 236	-343 900	-341 204
Toimintakulut	1 228 598	1 155 036	1 214 472	1 250 638
Toimintakate/jäämä	901 821	807 801	870 572	909 434
Poistot ja arvonalentumiset	52 317	52 317	52 317	52 317
Tilikauden yli/alijäämä	954 138	860 118	922 889	961 751

tot% = 104,2

3120 Palveluasuminen	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-345 240	-343 900	-326 102,26	17 798
M E N O T (ulkoiset)	965 108	1 025 106	1 059 111,97	34 006
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	619 868	681 206	733 009,71	51 804
Suunnitelmapoistot	52 317	52 317	52 316,73	0
Tulot (sisäiset)	-1 996	0	-15 101,33	-15 101
Menot (sisäiset)	189 929	189 366	191 525,60	2 160
TOIMINTAKATE (sisäiset)	240 250	241 683	228 741,00	-12 942
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	860 118	922 889	961 750,71	38 862
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	269,21	283,97	308,25	

330 Kotihoito ja vanhuspalvelut / 3130 Ostopalvelut

Toiminnan kuvaus
Tuottaa ostopalveluna laadukasta tehostettua palveluasumista sen tarpeessa oleville kilpailutuksen ja vahvistettujen perusteiden mukaisesti. Noin 50 % tehostetusta palveluasumisesta tuotetaan ostopalveluna

Vastuuhenkilö
Palveluasumisen vastaava

Sitovia tavoitteita
Tarkastuskäynnit toteutetaan vallitsevan lainsäädännön pohjalta laadukkaasti ja ohjauksellisesti.

Toteuma
Tarkastuskäynnit suoritettu ja hoito-ja palvelusuunnitelmat päivitetty.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TOT 1-12 kk/2019
Vanhuksia sijoitettu						
Ostopalvelut yhteensä:	12 341 vrk	9 138 vrk	8 271 vrk	8 611 vrk	9 125 vrk	8 790 vrk

Määrärahataulukko sitovalla tasolla:

3130 Ostopalvelut, vanhukset	TP 2017	TP2018	TA 2019	TOT 1-12 kk/2019
Toimintatuotot	-153 487	-192 605	-157 000	-199 600
Toimintakulut	790 732	854 965	960 154	875 955
Toimintakate/jäämä	637 245	662 360	803 154	676 355
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0
Tilikauden yli/alijäämä	637 245	662 360	803 154	676 355

tot% = 84,2

3130 Ostopalvelut	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-192 294	-157 000	-184 459,80	-27 460
M E N O T (ulkoiset)	854 965	960 154	875 954,51	-84 199
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	662 671	803 154	691 494,71	-111 659
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)	-311	0	-15 139,73	-15 140
Menot (sisäiset)				
TOIMINTAKATE (sisäiset)	-311	0	-15 139,73	-15 140
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	662 360	803 154	676 354,98	-126 799
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	207,31	247,12	216,78	

355 Keskuskeittiö

Toiminnan kuvaus
Tuottaa ruokapalvelut kunnan oppilaitoksiin, lapsille ja vanhuksille.

Vastuuhenkilö
Ravitsemispäällikkö

Sitovia tavoitteita
Maukasta, kaikille maistuvaa ruokaa.

Minimoidaan ruokatähteiden määrä. Seuranta tähderuuista koululaisilla ja lapsilla.

Tarjotaan lukiolaisille kasvisruokaa joka päivä ja ruokalistalla on kerran viikossa kasvisruokapäivä.

Toteuma
1. Ruoka on ollut maistuvaa. Aamupuuroa tarjottu koululaisille ilmaiseksi.(20 aamupuurolla käviää)

2. Poistettu tähdeastia peruskoulun oppilailta. Myydään eläkeläisille linjaston tähderuokaa. Hakijoita on ollut 4-5 pari kertaa viikossa.

3. Lukiolaisille on ollut joka päivä tarjolla kasvisruokaa, kerran viikossa on ollut kasvisruokapäivä.

Kaksi dieettikokkia valmistunut.

Tunnusluvut ja mittarit

Ateriat:	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TOT 1-12 kk/2019
Vanhukset	147 180	151 833	51 182 kpl	50 184 kpl	51 822 kpl	51 228 kpl
Koululaiset	73 036	83 069	108 722 kpl	107 130 kpl	98 156 kpl	103 848 kpl
Muu	10 000	10 000	9 811 kpl	7 508 kpl	7 000 kpl	17 352 kpl
Aterian hinta:						
Vanhukset	5,00 €	5,00 €	5,00 €	5,00 €	5,00 €	5,00 €
Lapset ja koulut	2,60 €	2,60 €	2,60 €	2,60 €	2,60 €	2,60 €

Määrärahataulukko sitovalla tasolla:

355 Ravintokeskus	TP 2017	TP2018	TA 2019	TOT 1-12 kk/2019
Toimintatuotot	-586 429	-542 669	-565 757	-596 516
Toimintakulut	491 088	475 348	514 570	508 741
Toimintakate/jäämä	-95 341	-67 320	-51 187	-87 775
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0
Tilikauden yli/alijäämä	-95 340	-67 340	-51 187	-87 775

TOT% = 171,5

355 Keskuskeittiö	**TP 2018**	**TA 2019**	**TP 2019**	**Ero**
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-47 718	-40 606	-83 736,47	-43 130
M E N O T (ulkoiset)	426 393	492 095	463 648,51	-28 446
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	378 675	451 489	379 912,04	-71 577
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)	-494 952	-525 151	-512 779,15	12 372
Menot (sisäiset)	48 957	22 475	45 092,26	22 617
TOIMINTAKATE (sisäiset)	-445 995	-502 676	-467 686,89	34 989
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-67 320	-51 187	-87 774,85	-36 588
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	-21,07	-15,75	-28,13	

360 Kansanterveystyö

Toiminnan kuvaus
Perusterveydenhuolto järjestetään ja tuotetaan kuulumalla Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymään yhdessä Suonenjoen kaupungin kanssa.

Vastuuhenkilö
Johtava lääkäri

Sitovia tavoitteita
Perusterveydenhuollon sitovat tavoitteet asettaa perussopimuksen mukaisesti Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymä.

Toteuma
Perusterveydenhuollon toteuman raportoi perussopimuksen mukaisesti Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymä.

Tunnusluvut ja mittarit

Hoitopäivät	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TOT 1-12 kk/2019
15-49 vuotiaat	67	74	20	27	158
50-64 vuotiaat	462	475	267	207	201
65-74 vuotiaat	759	386	830	717	590
75-84 vuotiaat	1 116	1 276	973	1 391	1003
Yli 85 vuotiaat	2 318	2 439	1 321	1 306	1453
Yhteensä	4 722	4 650	3 444	3 648	3405
a´-hinta	219,78 €	214,95 €	210,13 €	229,50 €	235,75 €
Kustannukset yhteensä	1 037 801,16 €	999 703,50 €	723 687,72 €	837 216,00 €	802 728,75 €

Määrärahataulukko sitovalla tasolla:

360 Kansanterveystyö	TP 2017	TP2018	TA 2019	TOT 1-12 kk/2019
Toimintatuotot	-144 481	-161 031	-166 524	-217 588
Toimintakulut	2 607 778	3 278 083	3 582 268	3 346 505
Toimintakate/jäämä	2 463 298	3 117 051	3 415 744	3 128 917
Poistot ja arvonalentumiset	33 260	33 260	33 260	33 259
Tilikauden yli/alijäämä	2 496 558	3 150 311	3 449 004	3 162 177

tot% = 91,7

360 Kansanterveystyö	**TP 2018**	**TA 2019**	**TP 2019**	**Ero**
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-161 031	-166 524	-217 588,13	-51 064
M E N O T (ulkoiset)	3 237 928	3 543 430	3 311 516,68	-231 913
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	3 076 897	3 376 906	3 093 928,55	-282 977
Suunnitelmapoistot	33 260	33 260	33 259,63	0
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	40 155	38 838	34 988,55	-3 849
TOIMINTAKATE (sisäiset)	73 414	72 098	68 248,18	-3 850
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	3 150 311	3 449 004	3 162 176,73	-286 827
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	986,01	1061,23	1013,52	

370 Sairaanhoitolaitokset
Toiminnan kuvaus Erikoissairaanhoito järjestetään ja tuotetaan kuulumalla Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymään.
Vastuuhenkilö Sairaanhoitopiirin johtaja
Sitovia tavoitteita Erikoissairaanhoidon sitovat tavoitteet asettaa perussopimuksen mukaisesti Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä.
Toteuma Erikoissairaanhoidon toteuman raportoi perussopimuksen mukaisesti Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä.
Tunnusluvut ja mittarit

Määrärahataulukko sitovalla tasolla:

370 Sairaanhoitolaitokset	TP 2017	TP2018	TA 2019	TOT 1-12 kk/2019
Toimintatuotot	-7 259	-18 738	0	-17 662
Toimintakulut	5 369 433	4 776 919	4 867 162	4 874 757
Toimintakate/jäämä	5 362 144	4 758 181	4 867 162	4 857 095
Poistot ja arvonalentumiset	7	0	0	0
Tilikauden yli/alijäämä	5 362 151	4 758 181	4 867 162	4 857 095

tot% = 95,1

370 Sairaanhoitolaitokset	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-18 738	0	-17 662,08	-17 662
M E N O T (ulkoiset)	4 776 919	5 109 162	4 874 756,58	-234 405
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	4 758 181	5 109 162	4 857 094,50	-252 068
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)				
TOIMINTAKATE (sisäiset)				
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	4 758 181	5 109 162	4 857 094,50	-252 068
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	1489,26	1572,05	1556,76	

380 Ympäristöterveydenhuolto
Toiminnan kuvaus Ympäristöterveydenhuolto järjestetään ja tuotetaan kuulumalla ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueeseen, johon kuuluvat Tervon kunta (isäntäkunta), Suonenjoen kaupunki, Rautalammin kunta, Vesannon kunta, Pielaveden kunta sekä Keiteleen kunta.
Vastuuhenkilö Ympäristöterveysjohtaja
Sitovia tavoitteita Sitovat tavoitteet asettaa perussopimuksen mukaisesti ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue.
Toteuma Ympäristöterveyden huollon toteumasta raportoi perussopimuksen mukaisesti ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue
Tunnusluvut ja mittarit

Määrärahataulukko sitovalla tasolla:

380 Ympäristö-terveydenhuolto	TP 2017	TP2018	TA 2019	TOT 1-12 kk/2019
Toimintatuotot	0	-3 067	0	0
Toimintakulut	192 180	182 951	195 310	195 470
Toimintakate/jäämä	192 180	179 884	195 310	195 470
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0
Tilikauden yli/alijäämä	192 228	179 884	195 310	195 470

tot% = 100,1

380 Ympäristöterveydenhuolto	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-3 067	0	0,00	0
M E N O T (ulkoiset)	182 951	195 310	195 470,47	160
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	179 884	195 310	195 470,47	160
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)				
TOIMINTAKATE (sisäiset)				
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	179 884	195 310	195 470,47	160
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	56,30	60,10	62,65	

404 Sivistystoimen hallinto

Toiminnan kuvaus
Tavoitteena on sivistysosaston toimintaedellytysten tukeminen ja strategian mukaisen toiminnan ja kehittämisen edistäminen. Sivistysosasto ohjaa osaston yhteistoimintoja. Kilpailutusten järjestäminen ja toimeenpano sekä toimintojen arvioinnin tukeminen.

Vastuuhenkilö
Sivistysjohtaja

Sitovia tavoitteita
Sivistysosaston hallinto tukee osaston yhteistoimintaa yhteisillä kokouksilla. Seuraavan kahden vuoden painopistealueina kehitystyössä ovat palautteenannon, vuorovaikutuksen ja viestinnän kehittäminen. Osaston sisäistä ja ulkoista tiedottamista kehitetään kartoittamalla tämänhetkinen viestinnän tila ja viestintäkanavat. Keväällä 2019 laadimme sivistysosastolle viestintästrategian. Vuorovaikutusta ja palautteenantoa kehitämme järjestämällä osaston henkilöstölle koulutusta. Käymme osaston sisällä vuorovaikutukseen ja palautteenantoon liittyen asioita läpi yksikkökohtaisesti ja sovimme pelisäännöistä ja toimintamalleista. Sivistysosastolle osoitetuista asioista lautakunta käsittelee asiat kuukauden kuluessa ja viranhaltijapäätökset annetaan kuukauden kuluessa.

Toteuma
Lautakunnan ja viranhaltijoiden päätökset annettu määräaikaan mennessä.

Viestintästrategian valmistelu ei toteutunut. Viestintätilan kartoitusta ei ole tehty.

Osaston sisäistä viestintää on parannettu lisäämällä osastopalavereita.

Yksiköiden toimintamalleja ja -tapoja on muokattu yksiköiden esimiesten johdolla. Matti Lohen kriisisuunnitelma päivitetty 9/2019

Tunnusluvut ja mittarit

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019
sivistysalautakunnan kokouksia	11	11	10	9
osastopalavereita	4	8	9	10

404 sivistystoimen hallinto	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)				
M E N O T (ulkoiset)	58 604	51 501	52 843,81	1 343
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	58 604	51 501	52 843,81	1 343
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)	-447	-300	-511,19	-211
Menot (sisäiset)	2 374	2 051	1 889,45	-162
TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 927	1 751	1 378,26	-373
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	60 531	53 252	54 222,07	970
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	18,95	16,39	17,38	

410 Peruskoulutus

Toiminnan kuvaus

Toiminnassa on keskeistä kasvun ja hyvinvoinnin tukeminen. Oppilaiden elämänhallintataitoja vahvistetaan ja heitä kasvatetaan vastuullisuuteen ja yritteliäisyyteen. Koulussa edistetään erilaisuuden hyväksymistä, toisten kunnioittamista, sosiaalisia taitoja ja hyvien tapojen hallintaa. Oppilaita tuetaan rakentamaan omaa arvoperustaansa.Arvopohjan mukaista opetus-ja kasvatustyötä tehdään yhteistyössä oppilaiden, vanhempien, henkilökunnan ja ulkopuolisten sidosryhmien kanssa. Oppilaskuntatoiminnan avulla lisätään oppilaiden osallisuutta ja vastuullisuutta. Yhteistyö vanhempien kanssa on tiivistä mm. Wilma-viestien, vanhempainiltojen ja mahdollisen vanhempainyhdistyksen kautta. Koulussa toimii monialainen oppilashuollon tiimi, jonka tehtävänä on edistää oppilaiden hyvinvointia ja terveyttä. Koulut ovat mukana KiVa-kouluohjelmassa, jonka ohjeiden mukaisesti pyritään ehkäisemään kiusaamista ja syrjintää. Koulun yhteistyö ulkopuolisten tahojen kuten yritysten ja yhteisöjen kanssa edistää oppilaiden arvomaailman rakentumista. Koulu tekee yhteistyötä mm. seurakuntien, nuoriso-ja kulttuuritoimen, urheiluseurojen sekä paikkakunnan yritysten kanssa

Vastuuhenkilö

rehtorit

Sitovia tavoitteita

1.Tasokkaan perusopetuksen ja kasvatuksen toteuttaminen.

Matti Lohen koulussa on kehitetty ohjaaja-opettaja-toimintaa alakoulussa sekä tiivistetty ohjaaja/erityisopettajien välistä resurssien jakautumista oppilaiden tuen tarpeiden mukaan. Syksyllä Matti Lohella aloitti S2-opettaja, joka on tukenut maahanmuuttajalasten ja -nuorten suomen kielen oppimista ja integroitumista yleisopetuksen opetusryhmiin. Koululla on pienryhmät sekä ala-että yläkoulun puolella tukemassa lasten ja nuorten oppimisessa ja koulunkäynnissä.

Matti Lohen koulu aloitti keväällä 2019 Parasta ennen-hankkeessa, jonka tähtäimenä on koulun toimintakulttuurin kehittäminen yhteistyössä henkilöstön, huoltajien ja oppilaiden kanssa sekä ohjaaminen tiimivalmennusajatteluun. Hanke jatkuu kevään 2020 loppuun.

Perusopetus on tehnyt tiivistä yhteistyötä kouluterveydenhoitajan, nuorisotyön, seurakunnan, muiden moniammatillisten asiantuntijoiden ja yhdistysten kanssa lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi, koulunkäynnin tukemiseksi sekä arkielämän ja koulunkäynnin ongelmien ennaltaehkäisemiseksi.

Kerkonjoen koulussa on annettu laadukasta opetusta ja kasvatusta. Työtä on kehitetty Common Assessment Framework -työkalun avulla. Erityistä huomiota on kiinnitetty ohjaaja – opettaja työskentelyyn ja tukiresurssien jakautumiseen.

2.Uuden perusopetussuunnitelman tavoitteiden saavuttaminen.

Rautalammin perusopetuksessa on syyslukukaudella muutettu arviointia siten, että väliarviointia suoritettu vuosiluokilla 1-2 arviointikeskusteluilla, vuosiluokilla 3-4 sanallisena arviointina ja vuosiluokilla 5-6 numeerisella todistuksella ja tarvittaessa myös arviointikeskusteluina. Luokilla 7-9 väliarviointi on tapahtunut edelleen numeerisella todistuksella. Uuden OPSin tavoitteita on huomioitu oppiaineopetuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Opetustyötä ja oppimisen tukea on suunniteltu yhteistyössä koko henkilökunnan kanssa (opettajat, ohjaajat, erityisopettajat, oppilashuolto).

3.Monialaisten ainekokonaisuuksien ja laaja-alaisten opintojen kehittäminen.

Perusopetuksessa on kehitetty MOK-kokonaisuuksia (monialaiset oppimiskokonaisuudet), Matti Lohen koulussa Rakas Rautalampi-viikon yhteydessä yhteistyössä järjestöjen ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. MOK-kokonaisuuksien suunnittelu jatkuu edelleen tavoitteena lasten, nuorten ja henkilökunnan hyvinvointi, vastuu itsestä, muista ja ympäristöstä. Kerkonkoskella monialaiset oppimiskokonaisuudet on nivottu pitkin vuotta osaksi koulutyötä. Yhteistyötä on tehty laaajasti vanhempaintoimikunnan ja erilaisten kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Toteuma

Sitovien tavoitteiden toteutumista on seurattu mm. henkilöstökyselyin (työterveyden seurantakysely, perusopetuksessa CAF-kysely, Feelback), jotka on yksiköissä käyty läpi henkiökunnan kanssa. MOK-kokonaisuuksia on käyty läpi henkilökunnan kanssa huomioiden huoltajilta ja oppilailta tullut palaute. Kouluterveyskyselyn kyselyt on huomioitu oppilashuollon kehittämisessä sekä yhteistyössä koulun sidosryhmien kanssa. Huoltajilta tullut palaute on huomioitu mm. oppilashuollon ja tuenjärjestelyiden kehittämisessä.

Tunnusluvut ja mittarit

Perusopetus	**TP 2017**	**TP 2018**	**TA 2019**	**TP 2019**
Opetustunnit	23298	24321	22800	23989
€/opetustunti	102	102	105	112
Opiskelijoita	312	313	314	307
€/opiskelija	7606	7590	7668	8731

IP-kerhot ovat mukana TP:n kustannusluvuissa.

410 peruskoulutus	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-185 802	-181 411	-155 696,24	25 715
M E N O T (ulkoiset)	2 718 058	2 675 507	2 881 038,82	205 531
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	2 532 256	2 494 096	2 725 342,58	231 246
Suunnitelmapoistot	143 712	109 182	200 009,70	90 828
Tulot (sisäiset)	-38 770	-57 501	-35 425,96	22 075
Menot (sisäiset)	379 279	388 124	410 169,85	22 046
TOIMINTAKATE (sisäiset)	484 221	439 805	574 753,59	134 949
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	3 016 477	2 933 901	3 300 096,17	366 195
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	944,12	902,74	1057,72	

420 Lukio

Toiminnan kuvaus

Rautalammin lukion toiminta-ajatuksena on "vahvat juuret, kantavat siivet". Kannustamme opiskelijoita yksilöllisesti omien vahvuuksien löytämiseen ja toteuttamiseen. Erityispiirteenä ovat ratsastuslinjan tuoma toiminnallisuus, vastuunotto ja johtajuuskokemusten tarjoaminen nuorille sekä teatteri-ilmaisun antama mahdollisuus niin itseilmaisun kuin yhteistyötaitojen kehittämiseen.

Vastuuhenkilö

Lukion rehtori

Sitovia tavoitteita

Tavoitteena on että lukiossa aloittaa kaksi opetusryhmää syksyllä 2019 ja ratsastuslukion brändi on tunnettu kansallisesti. Lukion teatteri-ilmaisun opetus on toinen vetovoimainen tekijä lukiolle. Naapurilukioiden kanssa vahvistetaan yhdessä lukion opetustarjontaa. Rautalammin lukiolla on yhteistyötä muiden lukioiden ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

Toteuma

Lukion toimintaa ohjaavaa lainsäädäntö

- Lukiolaki 629/1998 (vuodesta 8/2018 alkaen Lukiolaki 714/2018)
- Lukioasetus 810/1998
- Opetussuunnitelma (LOPS2016).
- Oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013

Lukiossa aloitti yksi ryhmä uusia opiskelijoita syksyllä 2019.
Ratsastuslukio brändi on saadun palautteen perusteella kansallisesti tunnettu.

Lukion opiskelijoista 75% osallistui teatteriproduktion tekoon tammikussa 2019.

Yhteistyötä naapurilukioiden kanssa on lisätty yhteisten kehityshakkeiden kautta; LOPS2021, liikkuva opiskelu ja Norplus Junior kv-hanke

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019
Aloittavat opetusryhmä	1	2	2	1
Sisä-Savon lukioiden yhteiset kurssit	15	18	16	14
Satulateatteri-produktion katsojia	1200	850	960	960

Tunnusluvut ja mittarit

Lukio	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019
opetustunnit	6189	6558		6304
€/opetustunti	133	130		138
opiskelijoita	90	89		91
€/opiskelijoita	8735	9387		9621

420 lukio	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-44 237	-22 600	-73 098,34	-50 498
M E N O T (ulkoiset)	770 661	732 175	817 304,51	85 130
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	726 424	709 575	744 206,17	34 631
Suunnitelmapoistot	115 098	114 127	114 126,84	0
Tulot (sisäiset)	-3 390	-4 050	-3 510,88	539
Menot (sisäiset)	131 259	118 586	134 821,50	16 236
TOIMINTAKATE (sisäiset)	242 967	228 663	245 437,46	16 774
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	969 391	938 238	989 643,63	51 406
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	303,41	288,69	317,19	

440 Aikuiskoulutus

Toiminnan kuvaus

Kansalaisopiston toiminnan järjestää Sisä-Savon kansalaisopisto, jonka hallinnon alla toiminta pyörii. Sisä-Savon kansalaisopisto on avoin vapaan sivistystyön opisto toimialueensa Suonenjoen, Rautalammin, Tervon ja Vesannon asukkaille. Kansalaisopisto järjestää alueen koulutus– ja kulttuuri-tarpeita tukevaa monipuolista ja hyvinvointia lisäävää yleissivistävää koulutus-, kulttuuri- ja harrastustoimintaa, ammatillista lisäkoulutusta sekä maksupalvelu– ja projektitoimintaa.

Vastuuhenkilö

Rautalammin kunnan sivistysjohtaja ja kansalaisopiston rehtori

Sitovia tavoitteita

Tavoitteena on kansalaisopiston opetustoiminnan kehittäminen nykytasolla ja taiteen perusopetuksen mukaan ottaminen asteittain opiston ohjelmaan. Leppävirran tulo mukaan opistoon mahdollistaa hallintokulujen jakamisen useammalla kunnalla, mutta edellyttää myös henkilöstöresurssien lisäämistä kansalaisopistossa, koska opetustuntimäärä kasvaa kolmanneksella.

Tarjotaan paikka jokaiselle rautalampilaiselle lapselle ja nuorelle, joka on hyväksytty opiskelemaan konservatoriossa. Vuonna 2018 oppilasmäärä on ollut 13.

Toteuma

Leppävirran liittyminen opiston toimintaan vuonna 2018 aiheutti perusteen kahden vakituisen opettajan toimen perustamiselle. Lisäresurssia tarvittiin, jotta kurssien suunnittelumäärä saatiin pidettyä opettajilla kohtuullisella tasolla. Lisäksi toimistosihteerin toimeen lisättiin resurssia 0,75%. Leppävirralla työskentelevä Soisalo-opiston toimistosihteeri rekrytoitiin toimiston puolelle. Perustettavat toimet liittyvät tanssin sekä teatteri- ja sanataiteen opetukseen. Toiminnan kehittämistä ja vakiinnuttamista on jatkettu vuonna 2019. Aiemmin kansalaisopiston opetustunteja budjetoitiin 2700, mutta vuonna 2019 määrää muutettiin realistisempaan suuntaan ja tavoitteeksi asetettiin 2500 tuntia.

Musiikinopetuksessa yksi oppilas on lopettanut ja yksi pitänyt opetuksesta välivuotta.

Tunnusluvut ja mittarit

Kansalaisopisto	TO2017	TP2018	TA2019	TP2019
Opetustunnit	2318	2378	2500	
€/opetustunti	19,23	14,27	18,72	
Opiskelijoita	554	542	588	
Kurssipaikkoja	1102	1122	2100	
€/opiskelija	69,42	62,62	76,18	

Musiikinopetus	TO2017	TP2018	TA2019	TP2019
Opiskelijoita	12	13	13	11
€/opiskelija	1258	1171	1153	1206

440 aikuiskoulutus	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)				
M E N O T (ulkoiset)	51 380	66 584	60 391,01	-6 193
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	51 380	66 584	60 391,01	-6 193
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)				
TOIMINTAKATE (sisäiset)				
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	51 380	66 584	60 391,01	-6 193
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	16,08	20,49	19,36	

450 Joukkoliikenne
Toiminnan kuvaus Mahdollistaa haja-asutusalueelta asioimisen kirkonkylällä, saapumisen sunnuntaina rautatieasemalta Rautalammille. Kutsutaksipalvelu korvaa vähäistä julkista liikennettä Rautalammin kunnan alueella.
Vastuuhenkilö Sivistysjohtaja
Sitovia tavoitteita Sivistysosasto ja perusturvaosasto suunnittelevat ja kehittävät tarpeellisia kuljetuksia yhdessä ja kuljetuksia mahdollisimman paljon yhdistäen.
Toteuma Joukkoliikennepalveluissa ei muutoksia vuonna 2019

450 joukkoliikenne	**TP 2018**	**TA 2019**	**TP 2019**	**Ero**
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-980	-2 500	-150,00	2 350
M E N O T (ulkoiset)	17 825	25 650	16 754,54	-8 895
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	16 845	23 150	16 604,54	-6 545
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)				
TOIMINTAKATE (sisäiset)				
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	16 845	23 150	16 604,54	-6 545
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	5,27	7,12	5,32	

453 Varhaiskasvatus (sis. pph, ryhmäpph, päiväkoti, kotihoidontuki ja Rautalampilisä)

Toiminnan kuvaus
Varhaiskasvatuspalvelujen tavoitteena on järjestää laadukasta ja pedagogisesti perusteltua hoitoa, kasvatusta ja opetusta kaikille alle kouluikäisille lapsille varhaiskasvatusmuodosta riippumatta. Tähän kuuluu myös yksityinen varhaiskasvatus.

Vastuuhenkilö
Varhaiskasvatusjohtaja

Sitovia tavoitteita
Pedagoginen kehittäminen: Painopistealueina pedagogiset käytänteet, pedagoginen johtajuus, osallisuus ja Rautalammin kunnan vasun tavoitteiden toteutumisen seuranta.

Henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittäminen: Painopistealueina rakentavan keskustelukulttuurin ylläpitäminen, esimies ja työyhteisötaitojen kehittäminen sekä palautteen anto.

Viestintä ja tiedottaminen: Painopistealueina sisäinen ja ulkoinen viestintä.

Perusteluita
Varhaiskasvatuksen laadullinen kehittäminen, mm.sisältöjen vahvistaminen ja rakenteiden selkeyttäminen. Lasten ja huoltajien osallisuuden lisääminen sekä erilaisten tuen tarpeiden yksilöllinen huomioiminen.

Tunnusluvut ja mittarit

Pedagogiikan kehittäminen	Toteutunut	Ei ole toteutunut
1.Lasten varhaiskasvatussuunnitelmien laatiminen ja tavoitteiden toteutuminen	Lasten varahaiskasvatussuunnitelmat laadittu ja osassa suunnitelmia hyödynnetty Lapset puheeksi-menetelmää. Vasuja päivitetty tarvittaessa ja tavoitteiden seuranta on jatkuvaa. Karvin laadun arviointi osana työn ja tavoitteiden seurantaa ja arviointia.	
2.Ryhmän varhaiskasvatussuunnitelman laadinta	Ryhmävasut on laadittu syksyllä 2019 5 /7 ryhmässä. Tavoitteita seurataan ja arvioidaan tiimeissä. Aurinkosadut (alakerta) ovat laatineet ryhmävasun sekä seuraavat sen toteutumista.	Kahdessa ryhmässä ryhmävasu ei ole toteutunut syksyllä 2019. Tehdään alkuvuonna 2020.

3.Tiimipalaverit	Yksiköiden tiimipalaverit ovat pääsääntöisesti toteutuneet kerran viikossa.	
Henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittäminen	% tai lukumäärä	% tai lukumäärä
1.Kehityskeskustelut	Syksyllä 2019 henkilöstön kehityskesusteluista on toteutunut 35%.	Keskustelut totetutetaan alkuvuodesta 2020.
2.Välitön palaute- arkipäivän tilanteista nousseet asiat	Henkilöstön ja asiakkaiden sekä yhteistyötahojen välillä välitön palaute on erittäin tärkeää. Asiat pyritään käsittelemään heti ja tärkeää on, että kaikki asianomaiset ovat tietoisia sovituista asioista.Työn kehittämisen lähtökohtana välitön palaute. Daisy viestintä toimii henkilöstön ja huoltajien välillä.	
3.Systemaattinen palaute- kehityskeskustelusta nousseet tavoitteet ja seuranta	Sivistysosaston ja varhaiskasvatuksen tavoitteet on kirjattu kehityskeskustelulomakkeelle. Nämä sekä kehityskeskustelujen pohjalta nousseet tavoitteet on kirjattu tiimikansioon tai tavoitteista on keskusteltu tiimipalavereissä. Tavoitteiden pohjalta järjestetty koulutusta positiivisesta pedagogiikasta, Lapset puheeksi- menetelmästä.	
Viestintä ja tiedottaminen	Toteutunut	Ei ole toteutunut
Sisäinen viestintä: 1.Varhaiskasvatuksen muistiot kaikille asianosaisille sähköisesti	Tarvittavat muistiot lähetetään sähköpostilla sekä liitetään koko varhaiskasvatuksen OneDrive alustalle.	

2. Sisu-palavereiden muistiot koko henkilöstölle	Tiedotettu vastaavien palaverissa, josta tieto jaetaan koko henkilöstölle. Osittain lähetetty myös One Driven kautta.	
Ulkoinen viestintä: 1.Asiakasraadin kokoontuminen krt/ v	Kokoontuu 2-4 krt/ vuodessa. Syksyllä 2019 asiakasraati on kokoontunut elokuussa ja marraskuussa Veo tiedottanut asiakasraadin palaverien kuulumiset. Jatkossa asiakasraadissa varhaiskasvatuksen edustaja on joko vaka johtaja, veo tai pk:n johtaja. Asiakasraati toetuttaa syksyisin koko varhaiskasvatuksen yhteisen tapahtuman.	
2.Asiakastyytyväisyyskysely ja seuranta	Kysely tehdään kerran vuodessa tammi-helmikuussa. Seuranta jakuvaa. Yksikössä toteutetaan mm.vanhempainiltoja, avointen ovien päiviä, palautelaatikko ja suora palaute. Tidottaminen tapahtuu Daisyn kautta. Tiedottamista lisätty facebookin ja Instagramin kautta.	
3.Palautteen käsittely ja toimenpiteet: yhteistyötahot, päättäjät	Yhteistyötahojen kanssa saatu palaute otetaan esille mm. sähköpostilla, suullisesti, puhelimitse. Tarvittavat toimenpiteet kartoitetaan sekä suunnitellaan yhdessä yhteistyötahojen kanssa. Yhteistyö esim. terapeuttien, neuvolan, perheneuvolan kanssa on tiivistä. Varhaiskasvatusta koskevat päätökset tiedotetaan henkilöstölle.	Päättäjien kanssa tehtävä yhteistyö kaipaa kehittämistä. Kunnan sisäistä yhteistyötä ja vuoropuhelua tulee kehittää.

Määrärahataulukko sitovalla tasolla:

Toimiala	TP 2017	TP2018	TA 2019	TOT 2019
Toimintatuotot	-126.247	-94.148,17	-97.308,00	-106.219,10/ 109,2
Toimintakulut	1.163.547	1.218.402,32	1.273.585,00	1.179.467,89 / 92,6%
Toimintakate/jäämä	1.037.300	1.124.254,15	1.176.277,00	1.073.248,79 /91,2%
Poistot ja arvonalentumiset	4.930	4.877,13	4.832,00	6.235,99 / 129,1%
Tilikauden yli/alijäämä	1.042.230	1.129.131,28	1.181.109,00	1.079.484,78 / 91,4%

453 Varhaiskasvatus	**TP 2018**	**TA 2019**	**TP 2019**	**Ero**
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-83 657	-86 000	-89 815,02	-3 815
M E N O T (ulkoiset)	1 013 880	1 119 176	988 850,31	-130 326
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	930 222	1 033 176	899 035,29	-134 141
Suunnitelmapoistot	4 877	4 832	6 235,99	1 404
Tulot (sisäiset)	-10 491	-11 308	-16 404,08	-5 096
Menot (sisäiset)	204 523	154 409	190 617,58	36 209
TOIMINTAKATE (sisäiset)	198 909	147 933	180 449,49	32 516
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	1 129 131	1 181 109	1 079 484,78	-101 624
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	353,41	363,42	345,99	

454 Esiopetus

Toiminnan kuvaus
Esiopetuksen tavoitteena on vahvistaa ja tukea jokaisen lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen polkua joustavasti varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja edelleen perusopetukseen. Toiminta perustuu esiopetuksen opetussuunnitelmaan 2016.

Vastuuhenkilö
Varhaiskasvatusjohtaja

Sitovia tavoitteita

Pedagoginen kehittäminen: Painopistealueina ovat ryhmä- ja omatoimisuustaidot, kouluvalmiuksien tukeminen esiopetussuunnitelman mukaisesti.

Henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittäminen: Painopistealueina rakentavan keskustelukulttuurin ylläpitäminen, esimies ja työyhteisötaitojen kehittäminen sekä palautteen anto.

Viestintä ja tiedottaminen: Painopistealueina sisäinen ja ulkoinen viestintä.

Perusteluita
Esiopetuksen laadullinen kehittäminen, mm. sisältöjen vahvistaminen ja rakenteiden selkeyttäminen. Lasten ja huoltajien osallisuuden lisääminen sekä erilaisten tuen tarpeiden yksilöllinen huomioiminen.

Toteuma 2019
Rautalammilla esiopetuksen uusi toimintakausi alkoi 19.8.2019 ja päättyy 29.5.2020.

Pedagogiikan kehittäminen	Toteutunut	Ei ole toteutunut
1.Lasten esiopetussuunnitelmien laatiminen ja tavoitteiden toteutuminen	Laadittu yhdessä huoltajien kanssa syyskuussa 2019.	
2.Esiopetuksen oppilashuollon vuosisuunnitelman laadinta ja seuranta	Oppilashuollon vuosisuunnitelma laadittu 2.9.2019, Seurantaa toteutetaan jatkuvasti	
3.Tiimipalaverit, krt/v	Lukukauden 2019- 2020 tiimipalaverit pyritty pitämään joka toinen viikko. kivijalan eskareiden ja viskareiden tiimipalaverit kerran viikossa. Kerkon esikoulun opettaja osallistuu koulun	

	opettajien kokouksiin ja välituntipalavereihin.	
4. Lasten kokoukset mm. yhteiset sopimukset ja seuranta, lkm/ v	Tavoite: virallinen lasten kokous väh. 2-4 krt/ lukukaudessa, pienempiä kokouksia/ sopimuksia useammin. Elokuussa ja lokakuussa pidetty virallinen lasten kokous.	Kerkon esiopetuksessa ei ns. lasten koukouksia ole pidetty.
Henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittäminen	% tai lukumäärä	% tai lukumäärä
1.Kehityskeskustelut		Kehityskeskusteluja ei ole aloitettu tämän lukukauden osalta esiopetuksessa.
2.Välitön palaute- arkipäivän tilanteista nousseet asiat	Arkipäivän tilanteista nousseet asiat kirjataan ylös ja ne käsitellään välittömästi tai seuraavana päivänä. Asia käsitellään myös tiimipalaverissa / opettajien kokouksessa tarpeen vaatiessa.	
3.Systemaattinen palaute- kehityskeskustelusta nousseet tavoitteet ja seuranta	Henkilöstökyselyn pohjalta tehtyjen tavoitteiden toteutumista ja seurantaa tehdään jatkuvasti.	Sivistysosaston ja varhaiskasvatuksen tavoitteita seurataan jatkuvasti. Kehityskeskustelujen jälkeen palaute, nousseet tavoitteet ja seuranta.
Viestintä ja tiedottaminen	Toteutunut	Ei ole toteutunut
1.Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen muistiot kaikille asianosaisille sähköisesti.	Muistiot jaettu asianosaisille.	
2. Sisu-palavereiden muistiot koko henkilöstölle	Muistiot jaettu aisanosaisille. Vastaavat jakavat tarpeen vaatiessa koko henkilöstölle.	

Ulkoinen viestintä:	Kokoontuu 2-3 krt/ v.	
1.Asiakasraadin kokoontuminen krt/ v	Asiakasraati kokoontui elokuussa sekä joulukuussa.	
2.Asiakastyytyväisyyskysely ja seuranta	Asiakastyytyväisyyskysely elokuussa 2019. Seuranta on ollut jatkuvaa.	
3.Palautteen käsittely ja toimenpiteet: yhteistyötahot, päättäjät	Yhteistyötahojen kanssa käyty lukukauden aikana mm, tiedonsiirtopalavereja. Yhteistyötahojen kanssa vuoropuhelua koko lukukauden ajan tarpeen vaatiessa Elokuussa alkanut koko lukukauden kestävä Mestarit ja Kisällit - hanke.	Kunnan sisäistä yhteistyötä ja vuoropuhelua tulee kehittää edelleen.

Määrärahataulukko sitovalla tasolla:

KIVIJALAN ESIOPETUS:

Toimiala	TP 2017	TP2018	TA 2019	TOT /2019
Toimintatuotot	-5.064	-7.718,35	-1.200,00	-2.030,38 / 169,2%
Toimintakulut	94.797	102.367,95	106.749,00	95.580,88 / 89,5%
Toimintakate/jäämä	89.733	94.649,60	105.549,00	93.550,50 / 88,6%
Poistot ja arvonalentumiset				
Tilikauden yli/alijäämä	89.733	94.649,60	105.549,00	93.550,50 / 88,6%

Kerkonjoensuun esiopetus:

Toimiala	TP 2017	TP2018	TA 2019	TOT /2019
Toimintatuotot			0,00	-451,38,-
Toimintakulut			36.058,00	21.386,68 / 59,3%
Toimintakate/jäämä			36.058,00	29.935,30 58,1%
Poistot ja arvonalentumiset				
Tilikauden yli/alijäämä			36.058,00	29.935,30 / 58,1%

454 Esiopetus	**TP 2018**	**TA 2019**	**TP 2019**	**Ero**
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-6 467	0	-442,00	-442
M E N O T (ulkoiset)	66 428	60 998	71 242,92	10 245
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	59 961	60 998	70 800,92	9 803
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)	-1 252	-1 200	-1 588,38	-388
Menot (sisäiset)	35 940	45 751	24 337,96	-21 413
TOIMINTAKATE (sisäiset)	34 688	44 551	22 749,58	-21 801
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	94 650	105 549	93 550,50	-11 999
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	29,62	32,48	29,98	

460 Nuorisotoimi

Toiminnan kuvaus

Kunnan nuorisotyön tavoitteena on edistää rautalampilaisten nuorten hyvinvointia sekä antaa heille mahdollisuuksia ja tukea oman elämänhallinnan löytämiseen, säilyttämiseen ja palauttamiseen. Toiminnassa pääpaino on nuorisotila- ja leirityössä, pienimuotoisissa tapahtumissa, retkissä sekä harrastustoiminnassa. Nuorisotoimi vastaa myös nuorisovaltuustosta, nuorten kesätyöllistämisestä sekä etsivän nuorisotyön toteutumisesta kunnassa.

Vastuuhenkilö

Vapaa-aikasihteeri

Sitovia tavoitteita

Nuorisotilan aukioloajat: nuorisotilan aukioloaikoja tarkastetaan nuorten toiveet huomioiden.

Nuorten aktivointi ja osallisuuden edistäminen: nuorten aktiivista kansalaisuutta tuetaan toimivalla nuorisovaltuustolla.

Toimiva yhteistyö: nuorisotyötä tehdään yhdessä muiden toimijoiden kanssa sekä ollaan aktiivisina toimijoina verkostoissa.

Osaamisen vahvistaminen: työntekijät osallistuvat nuorisoalan koulutuksiin.

Viestintä ja näkyvyys: panostetaan yhä enemmän monikanavaiseen viestintään ja aktivoidaan nuoria sisällöntuotantoon.

Toteuma

Nuorisotoimen tavoitteet toteutuvat: aukioloaikoja tarkasteltiin ja nuorten toiveita kuunneltiin resurssien puitteissa: nuorisotila oli auki kolme kertaa viikossa (kaksi kertaa nuorilla ja yhden kerran lapsille). Rautalammin kunnassa toimii aktiivinen nuorisovaltuusto, joka järjesti mm. nuorten kuulemistilaisuuden, erilaisia vapaa-ajan tapahtumia ja toimi nuuska-agenttina 5-9lk lapsille/nuorille. Nuorisotoimi toimi aktiivisesti eri verkostoissa ja nuorisotoimen työntekijät päivittivät osaamistaan nuorisoalan koulutuksissa. Nuorisotoimen viestintä oli monikanavaista ja nuoria pyrittiin aktivoimaan sisällöntuotantoon. Nuorille toteutettiin päihdekysely ja nuorisotoimen yleinen kysely.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP2017	TP2018	TA 2019	TP 2019
Tapahtumat/vuosi:	133	135	135	143
Kävijät/vuosi:	2520	2420	2450	2530
Etsivä nuorisotyö asiakkaat/vuosi:	37	42	40	43

Toimiala	TP2017	TP 2018	TA 2019	TOT 12kk/2019
Toimintatuotot	34 143,08	29 195,41	27 500	43 798,88
Toimintakulut	94 054,83	104 012,45	85 873	76 706,06
Toimintakate/jäämä	59 911,75	74 817,04	58 373	32 907,18
Poistot ja arvonalentumiset	-	-	-	-
Tilikauden yli/alijäämä	59 911,75	74 817,04		32 907,18

460 Nuorisotoimi	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-29 195	-27 500	-32 564,82	-5 065
M E N O T (ulkoiset)	82 882	77 027	81 507,86	4 481
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	53 687	49 527	48 943,04	-584
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	21 130	21 116	21 043,43	-73
TOIMINTAKATE (sisäiset)	21 130	21 116	21 043,43	-73
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	74 817	70 643	69 986,47	-657
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	23,42	21,74	22,43	

470 Liikuntatoimi

Toiminnan kuvaus

Kunnan liikuntatoimen keskeisenä tehtävänä on liikunnan ja muun terveyttä edistävän fyysisen aktiivisuuden tukeminen. Kunta tarjoaa ja ylläpitää liikuntapaikkoja, kun taas liikunnan toiminnallisesta puolesta huolehtivat aktiiviset liikunta- ja urheiluseurat sekä yritykset. Urheiluseurat ovat kunnan liikuntapalveluiden tärkeä yhteistyökumppani.

Vastuuhenkilö

Vapaa-aika sihteeri

Sitovia tavoitteita

Liikuntapaikkojen ja –palvelujen kehittäminen: liikuntapaikkojen ja –palveluiden kehittäminen kuntalaiskyselyn pohjalta.

Toimiva yhteistyö: toteutetaan liikuntatyötä yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

Osaamisen vahvistaminen: työntekijät osallistuvat liikunta-alan koulutuksiin.

Viestintä ja näkyvyys: ajantasainen liikuntapaikoista sekä –palveluista tiedottaminen mahdollisimman monikanavaisesti.

Toteuma

Liikuntatoimen tavoitteet toteutuivat: liikuntapaikkoja ja -palveluita kehitettiin kuntalaiskyselyn ja muun palautteen pohjalta resurssien puitteissa. Liikuntatoimi toimi yhteistyössä eri sektorien kanssa. Liikuntatoimen työntekijät osallistuivat ensiapu- ja liikunta-alan koulutuksiin tarpeen mukaan. Liikuntatoimen asioista tiedotettiin mm. kunnan nettisivuilla, sosiaalisessa mediassa, ilmoitustauluilla, koulutoimen kuulutuksilla sekä sähköisen Eners-ilmoitustaulun kautta.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Uimahallin kävijät/vuosi:	7360	7100	7500	6377 (uimahalli kiinni syksyllä remontin vuoksi)
Uimahallin kustannukset/käynti:	12,20	14,34	12,00	14,11

Toimiala	TP2017	TP 2018	TA 2019	TOT 12 kk/2019
Toimintatuotot	40 383,41	33 002,07	14 400	10 217,80
Toimintakulut	222 484,3	237 644,63	191 333	160 231,01
Toimintakate/jäämä	64 029,23	204 642,56	176 933	150 013,21
Poistot ja arvonalentumiset	26 570,46	26 636,58	24 518	22 505,25
Tilikauden yli/alijäämä	208 671,35	-914,49		28 932,54

470 Liikuntatoimi	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-32 034	-22 400	-24 862,58	-2 463
M E N O T (ulkoiset)	198 046	189 993	193 186,67	3 194
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	166 012	167 593	168 324,09	732
Suunnitelmapoistot	26 637	24 518	29 471,18	4 953
Tulot (sisäiset)	-968	-1 000	-133,93	866
Menot (sisäiset)	39 599	45 945	34 098,80	-11 846
TOIMINTAKATE (sisäiset)	65 267	69 463	63 436,05	-6 027
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	231 279	237 056	231 760,14	-5 295
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	72,39	72,94	74,28	

480 Kirjasto

Toiminnan kuvaus

Kirjasto tarjoaa pääsyn aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin; ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa; edistää lukemista ja kirjallisuutta; tarjoaa tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon; tarjoaa tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan; sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Vastuuhenkilö

Kirjaston johtaja

Sitovia tavoitteita

osallistutaan Kuopion kirjaston hallinnoimaan Lukuloikka – hankkeeseen. Hanke jakautuu perusopetuksen oppilaille kohdistettuun lukuintoa lisäävään kiertueeseen ja kirjastojen henkilökunnan koulutukseen.

eMagz-aikakauslehtipalvelun käyttöönotto ja palvelun käyttöä helpottavan tablettipöydän hankinta (hankintaa anotaan valtionavustusta)

ePress-kotimaisten sanomalehtien verkkopalvelun käyttöönotto ja palvelun käyttöä helpottavan tablettipöydän hankinta (hankintaa anotaan valtionavustusta)

Toteuma

Lukuloikka –hanke: 6.2. Lukukoira Sylvin vierailu ykkösluokkalaisille ja Sanataidekoulu Aapelin Riikkamaria Korhosen kirjavinkkaus neljäsluokkalaisille. Palefacen kouluvierailu seitsemäsluokkalaisille 12.3.2019. Marraskuussa järjestettiin kirjastojen henkilökunnalle suunnattu lasten ja nuorten aineistojen vinkkauskoulutus.

eMagz-aikakauslehtipalvelu ja ePress-kotimaisten sanomalehtien verkkopalvelun on otettu käyttöön 21.1.2019

e-lehtipalvelujen käyttöä helpottavat tablettipöydät on hankittu 20.3.2019 Kuopion Woodi Oy:ltä. Hankkeeseen saatiin valtionavustusta 4000 €.

Tunnusluvut ja mittarit

lainaus- ja kävijämäärän kasvu 10 %

	2018	2019	kasvu
E-aineistojen lainausmäärä	369	412	n. 11 %
Kävijät itsepalveluaikana (kävijät yht.33594)	4089	5724	n. 39 %
Lainausmäärä itsepalveluaikana (kokonaislainaus 41468)	8435	10230	n. 21 %

480 Kirjasto	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-11 385	-10 993	-14 784,27	-3 791
M E N O T (ulkoiset)	221 907	210 912	216 117,55	5 206
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	210 522	199 919	201 333,28	1 414
Suunnitelmapoistot	44 027	44 027	44 026,53	0
Tulot (sisäiset)	-19 525	-19 848	-20 067,21	-219
Menot (sisäiset)	52 941	52 965	52 250,98	-714
TOIMINTAKATE (sisäiset)	77 443	77 144	76 210,30	-934
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	287 965	277 063	277 543,58	481
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	90,13	85,25	88,96	

490 Kulttuuritoimi

Toiminnan kuvaus

Kulttuuritoimi tuottaa kulttuuripalveluja ja koordinoi kulttuuritapahtumien tiedottamista tavoitteena hyvinvoinnin, paikallisen identiteetin ja paikkakunnan vetovoimaisuuden edistäminen. Eri taiteenalat, ikäkaudet ja ryhmät otetaan huomioon sekä kulttuuritarjonnassa että –harrastuksissa. Kulttuuritoimi aktivoi ja tukee kolmannen sektorin kulttuuritoimintaa keinoinaan avustukset, yhteistyö ja neuvonta. Kulttuuritoimi järjestää kunnan viralliset juhlat veteraani- ja itsenäisyyspäivänä

Vastuuhenkilö

Viestintä- ja kulttuurikoordinaattori 50%

Sitovia tavoitteita

1. Kehittää ja testata tapahtumatiedottamisen paikallinen malli, joka on sovellettavissa eri toimijoiden käyttöön.
2. Tuottaa ja koordinoida monipuolisesti erilaisia kulttuurimuotoja kaikki ikäryhmät huomioiden.
    a. Erilaisia kulttuurimuotoja ovat ainakin musiikki, taide, tanssi, urheilu & teatteri
    b. Eri ikäryhmät ovat: lapset, nuoret, aikuiset & ikäihmiset
3. Tukea ja vahvistaa kolmannen sektorin roolia kulttuuritoimijana. Keinoina ovat koulutus & neuvonta, avustukset sekä yhteistyön koordinointi sekä kolmannen sektorin toimijoiden että muiden toimijoiden kesken. Muut yhteistyön osapuolet ovat kunnan eri toimialat, seurakunnat ja yritykset.

Toteutuminen

1. Kulttuurikoordinaattori on haastatellut yhdistyksiä ja muita tapahtumtoimijoita ja yhdistänyt näistä ja omista kokemuksista kokoelman hyviä tapahtumatiedottamisen käytäntöjä Rautalammilla.
2. Kulttuuritoimi järjesti toimintavuotena mm. lastenteatteriesityksen, koululaiskonsertin, Tango Del Norten kesäkonsertin ja osallistui useiden teatteri- sekä musiikkitapahtumien järjestelyihin sekä alamäkiluistelukilpailuiden järjestelyihin. Itsenäisyysjuhla järjestettiin Kerkonjoen koululla. Näyttelyitä kirjaston näyttelytilassa järjestettiin yhteensä 7. Pestuumarkkinoiden osalta kulttuurikoordinaattori vastasi ohjelman ja viestinnän koordinoinnista. Pestuumarkkinoiden kävijämäärä jäi aiempia vuosia vähäisemmäksi sateisen sään vuoksi.Teatterivalolaitteistoa kunnostettiin ja niitä käytettiin konsertteihin ja juhliin 10 kertaa.
3. Kulttuurikoordinaattori on toimittanut yhdistyksille informatiivisen uutiskirjeen 5 kertaa vuodessa ja järjestänyt yhdistysten kokoontumisen. Kulttuuriavustuksia jaettiin yhdistyksille 2650€. Tapahtumajärjestäjien ja yhdistystoimijoiden neuvontaa on järjestetty tapauskohtaisesti tarpeen mukaan.

490 kulttuuritoimi	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-386	-500	-730,00	-230
M E N O T (ulkoiset)	31 943	49 375	46 298,10	-3 077
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	31 557	48 875	45 568,10	-3 307
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	1 418	4 486	1 620,17	-2 866
TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 418	4 486	1 620,17	-2 866
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	32 975	53 361	47 188,27	-6 173
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	10,32	16,42	15,12	

500 Hallinto, Tekninen lautakunta

Toiminnan kuvaus

Teknisen toimen hallinnon vaatimat tehtävät. Pääasialliset toimet sisältävät laskutuksen, ostolaskujen käsittelyn, sopimusten hallinnan, suunnittelun, henkilöstöhallinnon, palkkojen kirjauksen sekä teknisen lautakunnan kokousten valmistelun ja päätöksistä tiedottamisen. Hallinto hoitaa myös yhteistyön muihin viranomaisiin ja yhteistyökumppaneihin ja hankkeiden kilpailutuksen. Lisäksi suoritetaan kunnanhallituksen ja valtuuston tekniselle osastolle antamat tehtävät.

Vastuuhenkilö

Tekninen johtaja

Sitovia tavoitteita

Tekniselle osastolle työllistäminen siten, että työllistettyjen työt ovat kunnan kannalta järkeviä ja taloudellisia sekä mahdollisuuksien mukaan sisältävät työssä oppimista.

Toteuma

Vuoden alussa alkaneet teollisuushalleihin liittyneet työt ovat näkyneet suunniteltujen hankkeiden viiveinä, hankkeiden suuri määrä myös lisäsi hallinnon työkuormaa ja viivästytti joitain käyttötalouspuolen toimia. Myös useista vesivuodoista aiheutui lisätyötä hallinnolle.

Henkilöstökuluissa säästöä n. 9.500 € (proj.pääll. siirtyi toiseen työpaikkaan), ICT-kulut nousseet n. 5.500 €. Teklan kokouksia on korvattu jaoston kokouksilla silloin, kun se on ollut mahdollista.

Tunnusluvut ja mittarit

Hallinto, tekninen lautakunta	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
teknisen lautakunnan kokoukset	7	7	11	13	7	9
käsitellyt asiat	80	78	97	80	85	76
rakennuttamisjaoston kokoukset	2	2	4	6	2	5
metsäjaoston kokoukset	2	2	4	4	2	3

500 Hallinto, Tekninen lautakunta	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	0	0	-200,00	-200
M E N O T (ulkoiset)	135 642	119 205	104 732,27	-14 473
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	135 642	119 205	104 532,27	-14 673
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	52 517	42 779	50 500,43	7 721
TOIMINTAKATE (sisäiset)	52 517	42 779	50 500,43	7 721
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	188 158	161 984	155 032,70	-6 951
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	58,89	49,84	49,69	

510 Jätehuolto

Toiminnan kuvaus
Jätelautakuntayhteistyö sekä Jätekukon kuntien yhteinen neuvottelukunta. Jätekukon sekä Savo-Pielisen jätelautakunnan kokoukset. Hyötyjätteenkerääjien (mm. RINKI Oy ja Paperinkeräys Oy) kanssa yhteistyö.

Vastuuhenkilö
Tekninen johtaja

Sitovia tavoitteita
Toteutetaan yhteistyökumppanien kanssa vähintään jätelautakunnan määrittelemän palvelutasopäätöksen mukainen jätehuolto kunnan alueella. Seurataan jätelautakunnan päätöksiä ja otetaan osaa jätehuollon kehittämiseen alueella.

Toteuma
Vuonna 2019 lajitteluasemalla kävi noin 1 224 asiakasta Vuonna 2019 lajitteluasemalle vastaanotettiin metalliromua noin 27 t, rakennus/poltettavaa jätettä 185 t, energiajätettä 4 t, vaarallisia jätteitä 17 t sekä sähkö- ja elektroniikkalaitteita 20 t . Lajitteluaseman kävijämäärä kasvoi 13,5 % ja vastaanotettu jätemäärä kasvoi 21 % edelliseen vuoteen verrattuna (Jätekukon yhteenveto Rautalammin jätetiedoista vuodelta 2019.

Tunnusluvut ja mittarit

Jätehuolto	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Kiinteistöjen liittymisaste jätehuoltoon %	84	85	85	85	85	85
Jäteaseman käyttäjien lkm	1 052	1 390	1 156	1 071	1 200	1 224

510 Jätehuolto	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)				
M E N O T (ulkoiset)	1 795	7 500	8 277,68	778
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	1 795	7 500	8 277,68	778
Suunnitelmapoistot	896	896	896,04	0
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	168	0	357,00	357
TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 064	896	1 253,04	357
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	2 859	8 396	9 530,72	1 135
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	0,89	2,58	3,05	

530 Palo- ja pelastustoimi

Toiminnan kuvaus
Palo- ja pelastustoiminnan järjestäminen kunnan alueella.

Vastuuhenkilö
Palo- ja pelastustoimen henkilöstö.

Sitovia tavoitteita
Pohjois-Savon pelastuslaitos tuottaa alueen ihmisille ja yrityksille korkeatasoiset pelastustoimen palvelut ehkäisemällä ennakkoon onnettomuuksia ja antamalla onnettomuustilanteissa nopeaa ja ammattitaitoista apuakaikissa olosuhteissa. Tavoitteena on onnettomuuksien määrän pieneneminen, palokuolemien ja palovahinkojen sekä koti- ja vapaa-ajan tapaturmien väheneminen siten, että Suomi sijoittuu kärkeen kansainvälisessä vertailussa. Tekninen osasto tekee jatkuvaa yhteistyötä palo- ja pelastuslaitoksen kanssa mm. varmistamalla omien kiinteistöjensä paloturvallisuuden.

Toteuma
Toteutunut suunnitellusti.

Tunnusluvut ja mittarit

Palo- ja pelastustoimi	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Yhteistoimintaosuus	280 954	303 512	304 144	319 155	330 000	324 292

530 Palo- ja pelastustoimi	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-30 407	-35 600	-31 411,23	4 189
M E N O T (ulkoiset)	333 863	345 549	345 387,51	-161
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	303 456	309 949	313 976,28	4 027
Suunnitelmapoistot	8 267	8 267	8 266,71	0
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	5 643	9 450	4 286,22	-5 164
TOIMINTAKATE (sisäiset)	13 909	17 717	12 552,93	-5 164
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	317 365	327 666	326 529,21	-1 137
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	99,33	100,82	104,66	

540 Kiinteistöt

Toiminnan kuvaus

Kiinteistöjen kunnossapidon suunnittelu ja rakennuttaminen. Korjauksissa keskitytään mm. vuokrahuoneistojen saneeraukseen sekä kunnan muiden hallintokuntien tilojen ylläpitoon liittyviin korjauksiin ja saneerauksiin. Suurimpana saneerauskohteena on Matti Lohen koulun liikuntasali. Uusi päiväkoti on hankesuunnitteluvaiheessa. Maa- ja metsätilojen taloudellinen hoito ja puunmyynti. Kunnalle tuottoja tuova tonttipolitiikka.

Vastuuhenkilö

Tekninen johtaja

Sitovia tavoitteita

Kiinteistöhoidon mitoituksen mukainen kiinteistöhoito ja kunnossapito. Kiinteistöjen energiatehokkuuden lisääminen. Metsänhoitosuunnitelman toteuttaminen. Puistojen ja yleisten alueiden hoitotyöt.

Toteuma

1-4 kk: Matti Lohen koulun liikuntasalin peruskorjaus on edennyt hyvin. Viimeisten vuokrahuoneistojen kuntoarvioraportit tehdään loppukesällä. Taimikoiden hoitotyöt ovat käynnissä.

5-8 kk Liikuntasalin peruskorjaus 2 vko jäljessä, lisätöitä noin 35 000 €.Vuokrahuoneistojen kuntoarviot tehty, jatkotyöt käynnissä. Taimikot tehty.

9-12 kk: Kiinteistönhoito toteutui suunnitellusti. Liikuntasalin peruskorjaus valmistui aikataulussa. Vuoden 2020 alkuun jäi loppukatselmukset ja tilaajan omien hankintojen asentaminen. Päiväkodin luonnossuunnitelmat valmistuivat. Kuntalaisille järjestettiin päiväkodista kuntalaisilta.

Maa- ja metsätilojen taloudellinen hoito ja puunmyynti onnistui hyvin, koska puunhinta oli hyvä. Puistojen ja yleisten alueiden hoito toteutui suunnitellusti. Lämpöenegian kulutus ei ole toteutunut suunnitellusti, koska uusien ilmanvaihtokoneiden asentaminen lisää lämmönkulutusta kiinteistöissä n. 40 %.

Tunnusluvut ja mittarit

Kiinteistöt	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Maa- ja metsätilat, ha	1 075	1 132	1 132	1 075	1 075	1 075
Puun myynti, m³	815	4 462		4 705	5 000	6 897
Kunnan suoraan omistamat asunnot, kpl / m³	42 / 1403	42 / 1403	42/1403	42/1403	42/1403	42/1403
Kunnan omistamat asunto-osakeyhtiöt, kpl	14	17	16	17	17	17
Lämpöenergian kulutus, MWh		3 104	3 509	3 584	3 145	3 555

540 Kiinteistöt	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-402 115	-521 023	-498 340,54	22 682
M E N O T (ulkoiset)	932 348	1 012 619	955 107,93	-57 511
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	530 233	491 596	456 767,39	-34 829
Suunnitelmapoistot	212 455	205 317	224 504,20	19 187
Tulot (sisäiset)	-853 940	-732 772	-783 134,51	-50 363
Menot (sisäiset)	153 029	155 931	139 192,80	-16 738
TOIMINTAKATE (sisäiset)	-488 457	-371 524	-419 437,51	-47 914
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	41 776	120 072	37 329,88	-82 742
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	13,08	36,95	11,96	

550 Varikko
Toiminnan kuvaus Kunnan kuljetuksiin ja mm. alueiden ja teiden kunnossapitoon liittyvän kaluston kunnossa pito.
Vastuuhenkilö Tekninen johtaja
Sitovia tavoitteita Työkoneet ja kalusto pidetään kunnossa. Kunnan kuljetukset hoidetaan koskien yleisiä alueita, vesihuoltoa, teiden ja katujen kunnossapitoa ym. Traktorin käyttö lietteiden kuljetukseen, lumitöihin ym.
Toteuma Varikon muuttotyöt alkoivat huhtikuussa. Uusi traktorikuski on perehdytyksessä. Varikko purettu toukokuun lopussa. Uuden varikon käyttöönotto. Aurauksien määrä loppuvuonna normaalia vähäisempi, mutta hiekoituskertojen määrä suurempi. Toteutunut suunnitellusti.

550 Varikko	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-12 421	-13 100	-18 161,16	-5 061
M E N O T (ulkoiset)	112 825	114 926	85 637,49	-29 289
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	100 404	101 826	67 476,33	-34 350
Suunnitelmapoistot	21 884	24 312	19 295,15	-5 017
Tulot (sisäiset)	-31 308	-40 684	-27 674,00	13 010
Menot (sisäiset)	2 665	2 446	3 465,43	1 019
TOIMINTAKATE (sisäiset)	-6 760	-13 926	-4 913,42	9 013
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	93 644	87 900	62 562,91	-25 337
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	29,31	27,05	20,05	

560 Liikenneväylät

Toiminnan kuvaus
Liikenneväylien kunnossapito ja rakentaminen. Kunnossapidon kilpailutus sekä laadun seuranta. Opastuksen ylläpito ja täydentäminen. Osoitejärjestelmän ylläpito.

Vastuuhenkilö
Tekninen johtaja

Sitovia tavoitteita
Teissä ja päällysteissä ei liikenneturvallisuutta vaarantavia puutteita. Riittävä opastus. Valaistuksen huollot ajoittain sekä kaapeloinnin muutokset.

Toteuma
Runkovesijohdon korjauskohdat ovat olleet kantatien 69 varrella, ja ovat vaatineet aitauksia ja opasteita. Ei liikenneonnettomuuksia tarkkailuajankohtana. Asennettu hidastetöyssy Opintielle. Tästä tullut positiivista palautetta. Liikennevalvontakamerat käytössä tarkkailuajankohtana – tällöin n. 300 kameratapahtumaa ensimmäisen 15 vuorokauden sisällä. Asfaltoitu Äijäntie ja Hakalantie. Toteutunut suunnitellusti.

Tunnusluvut ja mittarit

Liikenneväylät	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
kunnossapidetyt kadut km	23	23,5	23,5	23,5	23,5	23,5
kunnossapidetyt kevyenliikenteen väylät km	2	2	2	2	2	2
avustetut yksityistiet km	239,7	239,7	240	249,5	239,7	234,4

560 Liikenneväylät	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-6 955	-12 632	-6 539,07	6 093
M E N O T (ulkoiset)	149 774	176 153	147 558,26	-28 595
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	142 819	163 521	141 019,19	-22 502
Suunnitelmapoistot	79 796	86 462	79 033,63	-7 428
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	13 690	15 409	11 356,45	-4 053
TOIMINTAKATE (sisäiset)	93 487	101 871	90 390,08	-11 481
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	236 306	265 392	231 409,27	-33 983
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	73,96	81,66	74,17	

570 Maankäytön suunnittelu

Toiminnan kuvaus
Joustava pienten kaavamuutosten valmistelu. Toimiva kaavoitusyhteistyö viranomaisten ja maanomistajien kanssa.

Vastuuhenkilö
Tekninen johtaja

Sitovia tavoitteita
Pienemmät kaavamuutokset 1-2 kpl / vuosi

Toteuma:

Juhola – Suvantola tilojen asemakaavoitus hyväksytty kunnanvaltuustossa 27.8.2019, Suvantola tilan osalta kaava voimassa, Juhola tilan osalta valitus käsittelyssä. Kuutinrannan kaava vielä uudelleen ehdotuksena nähtävillä vuoden 2020 puolella. Toteutunut suunnitellusti.

Tunnusluvut ja mittarit

Maankäytön suunnittelu	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Valmistuneiden kaavojen määrä	3	2	1	2	1	1
Kaavoitusjaoston kokoukset	4	2	3	1	2	3

570 Maankäytön suunnittelu	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	150	0	0,00	0
M E N O T (ulkoiset)	46 544	68 937	54 744,33	-14 193
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	46 694	68 937	54 744,33	-14 193
Suunnitelmapoistot	1 331	0	3 992,23	3 992
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	419	365	344,62	-20
TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 750	365	4 336,85	3 972
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	48 444	69 302	59 081,18	-10 221
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	15,16	21,32	18,94	

580 Ympäristönsuojelu

Toiminnan kuvaus
Ympäristönsuojelua koskevat luvat ja niiden valvonta sekä neuvonta ja ohjeistus.

Vastuuhenkilö
Tekninen johtaja

Sitovia tavoitteita
Lupien käsittelyajan minimoiminen
Ympäristönsuojelumääräysten käyttöönotto

Toteuma
2 Ympäristölupaa käsitelty (toukokuun lautakunnissa hyväksytty). Ostettu ympäristösuojelupalvelua Konnevedeltä.

Toukuussa hyväksytty yksi maa-aines- ja yksi ympäristölupa. Elokuussa käsitelty toinen ympäristölupa. Konnevedeltä ostettu ympäristönsuojelupalvelua.

Ympäristösuojelumääräyksiä ei ole otettu käyttöön. Maa-aineslupakatselmuksia tehty 5 kpl. Rautalampi – järven kunnostushankkeeseen liittyviä kokouksia pidetty 2 kpl ja yleisötilaisuuksia 1 kpl.

Tunnusluvut ja mittarit

Ympäristönsuojelu	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
ympäristölautakunnan kokoukset	7	8	8	8	9	8
maa-ainesluvat	-	1	-	1	1	1
ympäristöluvat	-	1	1	-	1	2

580 Ympäristönsuojelu	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-7 254	-3 500	-5 172,00	-1 672
M E N O T (ulkoiset)	42 079	46 886	47 279,38	393
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	34 825	43 386	42 107,38	-1 279
Suunnitelmapoistot				
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	4 902	4 173	4 904,32	731
TOIMINTAKATE (sisäiset)	4 902	4 173	4 904,32	731
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	39 727	47 559	47 011,70	-547
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	12,43	14,63	15,07	

590 Rakennusvalvonta

Toiminnan kuvaus
Asiantunteva rakentamisen neuvonta ja ohjeistus.

Vastuuhenkilö
Rakennustarkastaja-kunnanrakennusmestari

Sitovia tavoitteita
Lupien käsittelyaika enintään 1 kk.

Katselmusten määrää on tavoitteena vähentää viranomaispuolelta ja siirtää katselmusten suorittamisvastuuta vastaaville työnjohtajille, arvioitu katselmusmäärä vuosittain n. 180 kpl.

Toteuma
Rakennustarkastaja irtisanoutui helmikuussa ja uusi rakennustarkastaja aloitti 1.5.2019. Väliaika hankittu ostopalveluna Konnevedeltä.

Rakennustarkastajan perehtyminen on onnistunut hyvin. Lupienkäsittelyaika keskimäärin n. 14 vrk. Lupatuloja tullut n. 9.000 € arvioitua enemmän.

Toteutunut suunnitellusti.

Tunnusluvut ja mittarit

Rakennusvalvonta tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Kaikki myönnetyt luvat	181	175	178	143	140	150
Rakennuslupien määrä	81	69	56	42	50	43
Katselmusten määrä	507	499	193	162	200	143

590 Rakennusvalvonta	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-43 805	-35 400	-44 498,48	-9 098
M E N O T (ulkoiset)	79 496	96 855	84 719,86	-12 135
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	35 692	61 455	40 221,38	-21 234
Suunnitelmapoistot	5 442	5 442	5 778,32	336
Tulot (sisäiset)				
Menot (sisäiset)	7 793	8 575	7 911,72	-663
TOIMINTAKATE (sisäiset)	13 235	14 017	13 690,04	-327
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	48 927	75 472	53 911,42	-21 561
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	15,31	23,22	17,28	

2.2 Tytär- ja osakkuusyhtiöiden toiminnalliset tulokset vuonna 2019

Kiinteistö Oy Rautalammin Haka ja Rautalammin kunnan Asunnonhankinta Oy

Rautalammin kunta omistaa Rautalammin kunnan Asunnonhankinta Oy:n osakkeista 100 %. Yhtiöön fuusioitiin 2018 Kiinteistö Oy Rautalammin Haka.

Tavoitteet vuosiksi 2019-2022:
Yhtiö toteuttaa suunnitteluvuosien 2019-2022 aikana peruskorjauksia asuinhuoneistoissa.

Yhtiön lainat järjestellään uudelleen alkuvuodesta 2019

Yhtiön omistajanohjausta vahvistetaan, yhtiön hallitukseen nimetään teknisentoimen ja hallinnon edustajat.

Yhtiö kilpailuttaa kiinteistöpalvelut, laatutasoon kiinnitetään erityistä huomiota.

Toteutuma:
Peruskorjauksia on toteutettu toteuttamissuunnitelman mukaisesti. Peruskorjaukset jatkuvat tärkeysjärjestyksessä. Lisäksi pyritään panostamaan alueiden yleiseen viihtyvyyteen.

Yhtiön lainajärjestelyjen selvitys jatkuu vielä ja odottaa mm. fuusioituneen yhtiön ensimmäisen tilinpäätöksen valmistumista. Alustava yhtiön tervehdyttämissuunnitelma on toimitettu Valtionkonttorille ja lainojen järjestely toteutuu vuoden 2020 aikana.

Yhtiön omistajanohjausta on vahvistettu ja yhtiön hallitukseen on nimitetty hallintojohtaja. Teknisen toimen edustajaa ei ole nimetty.

Yhtiö ei ole kilpailuttanut kiinteistöpalvelujaan vielä. Kilpailutus tapahtuu vuonna 2020.

Kiinteistö Oy Oikarilan teollisuushallit

Kunta omistaa Kiinteistö Oy Oikarilan teollisuushallit –yhtiön osakkeista 100 %. Yhtiö omistaa kaksi teollisuushallia Toholahden teollisuusalueella. Hallien kokonaispinta-ala on 2200 m2. Yhtiö on vuokrannut hallitilat yrittäjille. Yhtiöön ei sovelleta asunto-osakeyhtiölakia. Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön osakepääoma voi olla 120.000-480.000 euroa. Kiinteistö Oy Oikarilan teollisuushallien talouden tervehdyttämiseksi kunta pääomittaa yhtiötä alkuvuodesta 2019.

Tavoitteet vuosiksi 2019-2022:
Kiinteistö Oy Oikarilan teollisuushallit-yhtiön edellytetään vievän eteenpäin yhtiön rakennejärjestelyitä esim. keskinäisen kiinteistöyhtiön muodossa, mikä edesauttaa ja mahdollistaa kehittämissuunnitelman toteuttamisen.

Toteutuma:
Yhtiön kokonaistilanne on muuttunut Oikarilan 1.hallin myynnin takia.

Lisäksi Oikarilan 2. hallista on tehty lunastusvuokrasopimus.

Rautalammin Kehitys Oy

Rautalammin kunta omistaa yhtiöstä 81,7 %. Yhtiön toimiala on parantaa ja kehittää rautalampilaisten teollisuus- ja palvelualayritysten ja maatalouden liitännäis- ja sen sivuelinkeinojen toimintaedellytyksiä tekemällä vieraanpääoman ehtoisia sijoituksia, antamalla takauksia sekä palvelemalla yrityksiä liiketaloudellisella ja teknisellä asiantuntemuksella. Yhtiön osakepääoma on 40.000 euroa.

Tavoitteet vuodeksi 2019-2022:
Yhtiö tulee käydä lävitse sen myöntämät takaukset. Raportti tulee toimittaa Rautalammin kunnanhallitukselle maaliskuun 2019 loppuun mennessä.

Yhtiön toimintaa tullaan uudelleenjärjestelmään vuoden 2019 aikana.

Toteutuma:
Yhtiön antamat takaukset on lueteltu ja raportti on esitetty Rautalammin kunnan hallitukselle vuoden 2019 maaliskuun loppuun mennessä.

Yhtiön toiminnan uudelleenjärjestely on siirtynyt vuoden 2020 puolelle.

As Oy Tiinari

Rautalammin kunta omistaa As Oy Tiinarin osakkeista 75,2 %. Omistus osuus kasvaa vuoden 2019 alkupuolella. Yhtiöllä toimii hallitus ja kunnan edustajat on valittu yhtiökokoukseen. Yhtiössä tehdään normaaleja vuosikorjauksia.

Toteutuma:
Yhtiössä on toteutettu pieniä vuosikorjauksia.

Rautalammin Rakennus Oy

Rautalammin kunta omistaa Rautalammin Rakennus Oy:n osakekannasta 41,8 %. Kunta on antanut pääomaehtoista lainaa yhtiölle. Sopimus on voimassa. Kunnan tavoite on, että yhtiö kykenee maksamaan pääomaehtoiset lainat takaisin kunnalle.

Tavoitteet 2018-2021:
Rautalammin kunta myy omistamia Rautalammin Rakennus Oy:n osakkeita sen jälkeen, kun yhtiö on maksanut kunnalle takaisin kunnan myöntämän pääomaehtoisen lainan.

Toteutuma:
Ei ole toteutunut

As Oy Lupsakas

Yhtiössä toteutetaan normaaleja vuosikorjauksia vuosina 2019-2022.

Toteutuma:
Yhtiössä on toteutettu suunnitelmanmukaisia vuosikorjauksia

As Oy Rautalammin Kuusitie 3

Rautalammin kunta omistaa As Oy Rautalammin Kuusitie 3:ssa yhden huoneiston. Kunta vuokraa yhtä huoneistoa ulkopuolisille.

Toteutuma:
Yhtiössä on toteutettu suunnitelmanmukaisia vuosikorjauksia

Kiinteistö Oy Rautalammin Virastotalo

Rautalammin kunta omistaa Kiinteistö Oy Rautalammin Virastotalossa olevan kunnan johtokeskuksen. Rautalammin kunta omisti kiinteistöyhtiöstä 23 % osakekannasta 31.12.2011. Uusien ohjeiden mukaan kunnan johtokeskus ei välttämättä vaadi kunnalta erityistiloja poikkeus- ja kriisiolojen johtamista varten, vaan johtokeskus voidaan järjestää normaaliajan tiloihin ts. kunnanvirastoon. Rautalammin kunta omistaa Rautalammin virastotalosta toimisto- ja varastotiloja. Kiinteistöyhtiön taloudellinen tilanne on hyvä.

Tavoitteet vuosiksi 2019-2022:
Kunta luopuu nykyisestä johtokeskuksesta ja toteuttaa johtokeskustilat kunnanviraston yhteyteen alakertaan poikkeus- ja kriisiaikojen johtamista varten. Ennen näitä järjestelyitä selvitetään, onko tarvetta em. tiloja käyttää edelleen väistötiloina suunnittelukauden aikana.

Rautalammin kunta myy kunnan Kiinteistö Oy Rautalammin Virastotalon toimisto-, varasto- ja johtokeskustilat.

Toteutuma:
Ei toteutunut.

As Oy Rautalammin Lassilanpolku

Kunnan tämän hetkinen omistusosuus asunto-osakeyhtiöstä on 33,77% (153 osaketta/440 osaketta). Kunta omistaa asuntoyhtiöstä kolme osakehuoneistoa, huoneistot on vuokrattu.

Toteutuma:
Huoneistot on vuokrattu, uusia kauppoja ei ole syntynyt.

Savogrow

Rautalammin kunta omistaa Savogrow Oy:stä 15,51%.

Tavoitteet 2019-2022:
Yhtiö raportoi kunnanhallitukselle yhtiön tavoitteiden toteutumisesta ja erityisesti rautalampilaisiin yrityksiin kohdistuneista toimenpiteistä.

Yhteistyötä ja vuorovaikutusta kunnan ja yhtiön välillä kehitetään.

Toteutuma:

Yhtiö on raportoinut säännöllisesti yhtiön tavoitteiden toteutumisesta ja huomioinut rautalampilaiset yritykset.

Yhteistyötä ja vuorovaikutusta on lisätty ja tiivistetty

Istekki Oy

Kunta omistaa viisi A-sarjan osaketta.

Tavoitteet 2019-2022:
Yhtiön asiantuntemusta hyödynnetään tarpeen mukaan.

Toteutuma:
Yhtiön kanssa tehtävä yhteistyö on ollut vaatimatonta.

Sansia Oy

Rautalammin kunta omistaa Sansia Oy:stä (ent. IS-hankinta Oy) osuuden.

Tavoitteet 2019-2022:
Yhtiön hankintaosaamista ja yhteishankintakilpailutuksia hyödynnetään kunnan kannalta mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti.

Toteutuma:
Yhtiön hankintaosaamista on hyödynnetty jonkin verran.

2.3 Ta-listaus käyttötalouden ulkoiset menot 2019

Kohde	Nimi	TA2019	TP2019	Ali/Yli	Tot-%
		+ lisätalousarvio			
1	KÄYTTÖTALOUS				
10	VAALIT				
100	VALTIOLLISET VAALIT				
***	T U L O T (ulkoiset)	-9 380	-11 411,40	2 031,40	121,70
***	M E N O T (ulkoiset)	10 980	4 100,50	6 879,50	37,30
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	1 600	-7 310,90	8 910,90	-456,90
*	Menot (sisäiset)	0	270,00	-270,00	0,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	0	270,00	-270,00	0,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	1 600	-7 040,90	8 640,90	-440,10
110	KUNNALLISVAALIT				
***	M E N O T (ulkoiset)	0	9 403,90	-9 403,90	0,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	0	9 403,90	-9 403,90	0,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	0	9 403,90	-9 403,90	0,00
120	EU-VAALIT				
***	M E N O T (ulkoiset)	0	6 715,76	-6 715,76	0,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	0	6 715,76	-6 715,76	0,00
*	Menot (sisäiset)	0	64,00	-64,00	0,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	0	64,00	-64,00	0,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	0	6 779,76	-6 779,76	0,00
10	VAALIT YHTEENSÄ				
***	T U L O T (ulkoiset)	-9 380	-11 411,40	2 031,40	121,70
***	M E N O T (ulkoiset)	10 980	20 220,16	-9 240,16	184,20
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	1 600	8 808,76	-7 208,76	550,50
*	Menot (sisäiset)	0	334,00	-334,00	0,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	0	334,00	-334,00	0,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	1 600	9 142,76	-7 542,76	571,40

1	KÄYTTÖTALOUS				
14	TILINTARKASTUS				
130	TILINTARKASTUS				
***	M E N O T (ulkoiset)	13 850	14 666,08	-816,08	105,90
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	13 850	14 666,08	-816,08	105,90
*	Menot (sisäiset)	1 380	1 124,83	255,17	81,50
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 380	1 124,83	255,17	81,50
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	15 230	15 790,91	-560,91	103,70
14	TILINTARKASTUS YHTEENSÄ				
***	M E N O T (ulkoiset)	13 850	14 666,08	-816,08	105,90
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	13 850	14 666,08	-816,08	105,90
*	Menot (sisäiset)	1 380	1 124,83	255,17	81,50
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 380	1 124,83	255,17	81,50
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	15 230	15 790,91	-560,91	103,70
1	KÄYTTÖTALOUS				
18	LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO				
140	KUNNANVALTUUSTO				
***	M E N O T (ulkoiset)	50 980	51 909,82	-929,82	101,80
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	50 980	51 909,82	-929,82	101,80
*	Menot (sisäiset)	18 437	12 804,54	5 632,46	69,50
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	18 437	12 804,54	5 632,46	69,50
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	69 417	64 714,36	4 702,64	93,20
150	KUNNANHALLITUS				
***	T U L O T (ulkoiset)	-208 800	-167 640,82	-41 159,18	80,30
***	M E N O T (ulkoiset)	626 182	557 779,48	68 402,52	89,10
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	417 382	390 138,66	27 243,34	93,50
*	Menot (sisäiset)	36 965	38 218,78	-1 253,78	103,40
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	36 965	38 218,78	-1 253,78	103,40
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	454 347	428 357,44	25 989,56	94,30
18	LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO YHTEEN Ä				
***	T U L O T (ulkoiset)	-208 800	-167 640,82	-41 159,18	80,30
***	M E N O T (ulkoiset)	677 162	609 689,30	67 472,70	90,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	468 362	442 048,48	26 313,52	94,40
*	Menot (sisäiset)	55 402	51 023,32	4 378,68	92,10
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	55 402	51 023,32	4 378,68	92,10
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	523 764	493 071,80	30 692,20	94,10

1	KÄYTTÖTALOUS				
22	HALLINTO JA TALOUS				
170	YLEISHALLINTO				
***	T U L O T (ulkoiset)	-102 000	-55 738,54	-46 261,46	54,60
***	M E N O T (ulkoiset)	561 476	440 530,23	120 945,77	78,50
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	459 476	384 791,69	74 684,31	83,70
*	Suunnitelmapoistot	4 344	6 587,54	-2 243,54	151,60
*	Tulot (sisäiset)	-68 361	-46 896,72	-21 464,28	68,60
*	Menot (sisäiset)	60 890	59 949,48	940,52	98,50
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	-3 127	19 640,30	-22 767,30	-628,10
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	456 349	404 431,99	51 917,01	88,60
180	TALOUSHALLINTO				
***	T U L O T (ulkoiset)	-52 000	-59 634,37	7 634,37	114,70
***	M E N O T (ulkoiset)	587 957	595 912,43	-7 955,43	101,40
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	535 957	536 278,06	-321,06	100,10
*	Suunnitelmapoistot	0	709,78	-709,78	0,00
*	Tulot (sisäiset)	-276 736	-334 042,30	57 306,30	120,70
*	Menot (sisäiset)	24 910	18 777,61	6 132,39	75,40
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	-251 826	-314 554,91	62 728,91	124,90
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	284 131	221 723,15	62 407,85	78,00
22	HALLINTO JA TALOUS YHTEENSÄ				
***	T U L O T (ulkoiset)	-154 000	-115 372,91	-38 627,09	74,90
***	M E N O T (ulkoiset)	1 149 433	1 036 442,66	112 990,34	90,20
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	995 433	921 069,75	74 363,25	92,50
*	Suunnitelmapoistot	4 344	7 297,32	-2 953,32	168,00
*	Tulot (sisäiset)	-345 097	-380 939,02	35 842,02	110,40
*	Menot (sisäiset)	85 800	78 727,09	7 072,91	91,80
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	-254 953	-294 914,61	39 961,61	115,70
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	740 480	626 155,14	114 324,86	84,60

1	KÄYTTÖTALOUS				
26	ELINKEINOTOIMI				
190	ELINVOIMALAUTAKUNTA				
***	M E N O T (ulkoiset)	32 922	26 425,91	6 496,09	80,30
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	32 922	26 425,91	6 496,09	80,30
*	Menot (sisäiset)	6 598	6 425,08	172,92	97,40
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	6 598	6 425,08	172,92	97,40
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	39 520	32 850,99	6 669,01	83,10
206	KAMPANJAT/MARKKIN. JA AVUST.				
***	M E N O T (ulkoiset)	20 300	17 463,34	2 836,66	86,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	20 300	17 463,34	2 836,66	86,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	20 300	17 463,34	2 836,66	86,00
208	YRITYSVERKOSTOHAUTOMO				
***	T U L O T (ulkoiset)	-2 000	0,00	-2 000,00	0,00
***	M E N O T (ulkoiset)	18 000	11 706,35	6 293,65	65,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	16 000	11 706,35	4 293,65	73,20
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	16 000	11 706,35	4 293,65	73,20
210	PROJEKTIT				
***	T U L O T (ulkoiset)	0	-6 072,68	6 072,68	0,00
***	M E N O T (ulkoiset)	0	7 105,90	-7 105,90	0,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	0	1 033,22	-1 033,22	0,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	0	1 033,22	-1 033,22	0,00
215	SAVOGROW JA YHT.HANKE OSUUDET				
***	M E N O T (ulkoiset)	157 000	140 463,72	16 536,28	89,50
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	157 000	140 463,72	16 536,28	89,50
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	157 000	140 463,72	16 536,28	89,50
220	TAPAHTUMAT				
***	M E N O T (ulkoiset)	32 000	8 136,66	23 863,34	25,40
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	32 000	8 136,66	23 863,34	25,40
*	Menot (sisäiset)	320	1 621,00	-1 301,00	506,60
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	320	1 621,00	-1 301,00	506,60
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	32 320	9 757,66	22 562,34	30,20

230	MATKAILU				
***	T U L O T (ulkoiset)	0	-1 087,86	1 087,86	0,00
***	M E N O T (ulkoiset)	23 320	14 222,33	9 097,67	61,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	23 320	13 134,47	10 185,53	56,30
*	Menot (sisäiset)	0	137,00	-137,00	0,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	0	137,00	-137,00	0,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	23 320	13 271,47	10 048,53	56,90
26	ELINKEINOTOIMI YHTEENSÄ				
***	T U L O T (ulkoiset)	-2 000	-7 160,54	5 160,54	358,00
***	M E N O T (ulkoiset)	283 542	225 524,21	58 017,79	79,50
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	281 542	218 363,67	63 178,33	77,60
*	Menot (sisäiset)	6 918	8 183,08	-1 265,08	118,30
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	6 918	8 183,08	-1 265,08	118,30
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	288 460	226 546,75	61 913,25	78,50
1	KÄYTTÖTALOUS				
30	MAASEUTUTOIMI				
270	MAASEUTUTOIMI				
***	M E N O T (ulkoiset)	59 032	53 352,34	5 679,66	90,40
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	59 032	53 352,34	5 679,66	90,40
*	Menot (sisäiset)	8 294	5 149,28	3 144,72	62,10
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	8 294	5 149,28	3 144,72	62,10
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	67 326	58 501,62	8 824,38	86,90
30	MAASEUTUTOIMI YHTEENSÄ				
***	M E N O T (ulkoiset)	59 032	53 352,34	5 679,66	90,40
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	59 032	53 352,34	5 679,66	90,40
*	Menot (sisäiset)	8 294	5 149,28	3 144,72	62,10
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	8 294	5 149,28	3 144,72	62,10
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	67 326	58 501,62	8 824,38	86,90

1	KÄYTTÖTALOUS				
38	SOSIAALITOIMI				
307	PERUSTURVAOSASTON HALLINTO				
***	T U L O T (ulkoiset)	-200	0,00	-200,00	0,00
***	M E N O T (ulkoiset)	139 632	133 946,84	5 685,16	95,90
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	139 432	133 946,84	5 485,16	96,10
*	Menot (sisäiset)	78 121	94 265,86	-16 144,86	120,70
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	78 121	94 265,86	-16 144,86	120,70
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	217 553	228 212,70	-10 659,70	104,90
310	SOSIAALIPALVELUT				
***	T U L O T (ulkoiset)	-211 150	-210 649,27	-500,73	99,80
***	M E N O T (ulkoiset)	3 578 939	3 870 946,57	-292 007,57	108,20
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	3 367 789	3 660 297,30	-292 508,30	108,70
*	Suunnitelmapoistot	5 972	5 971,72	0,28	100,00
*	Tulot (sisäiset)	-24 950	-31 791,20	6 841,20	127,40
*	Menot (sisäiset)	41 919	56 803,86	-14 884,86	135,50
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	22 941	30 984,38	-8 043,38	135,10
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	3 390 730	3 691 281,68	-300 551,68	108,90
330	KOTIHOITO- JA VANHUSPALVELUT				
***	T U L O T (ulkoiset)	-813 730	-969 294,98	155 564,98	119,10
***	M E N O T (ulkoiset)	3 419 023	3 381 895,51	37 127,49	98,90
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	2 605 293	2 412 600,53	192 692,47	92,60
*	Suunnitelmapoistot	62 013	56 040,56	5 972,44	90,40
*	Tulot (sisäiset)	0	-116 809,68	116 809,68	0,00
*	Menot (sisäiset)	388 251	499 034,16	-110 783,16	128,50
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	450 264	438 265,04	11 998,96	97,30
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	3 055 557	2 850 865,57	204 691,43	93,30

335	RAVINTOKESKUS					
***	T U L O T (ulkoiset)	-40 606	-83 736,47	43 130,47	206,20	
***	M E N O T (ulkoiset)	492 095	463 648,51	28 446,49	94,20	
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	451 489	379 912,04	71 576,96	84,10	
*	Tulot (sisäiset)	-525 151	-512 779,15	-12 371,85	97,60	
*	Menot (sisäiset)	22 475	45 092,26	-22 617,26	200,60	
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	-502 676	-467 686,89	-34 989,11	93,00	
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-51 187	-87 774,85	36 587,85	171,50	
38	SOSIAALITOIMI YHTEENSÄ					
***	T U L O T (ulkoiset)	-1 065 686	-1 263 680,72	197 994,72	118,60	
***	M E N O T (ulkoiset)	7 629 689	7 850 437,43	-220 748,43	102,90	
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	6 564 003	6 586 756,71	-22 753,71	100,30	
*	Suunnitelmapoistot	67 985	62 012,28	5 972,72	91,20	
*	Tulot (sisäiset)	-550 101	-661 380,03	111 279,03	120,20	
*	Menot (sisäiset)	530 766	695 196,14	-164 430,14	131,00	
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	48 650	95 828,39	-47 178,39	197,00	
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	6 612 653	6 682 585,10	-69 932,10	101,10	
1	KÄYTTÖTALOUS					
42	TERVEYDENHUOLTO					
360	KANSANTERVEYSTYÖ					
***	T U L O T (ulkoiset)	-166 524	-217 588,13	51 064,13	130,70	
***	M E N O T (ulkoiset)	3 543 430	3 311 516,68	231 913,32	93,50	
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	3 376 906	3 093 928,55	282 977,45	91,60	
*	Suunnitelmapoistot	33 260	33 259,63	0,37	100,00	
*	Menot (sisäiset)	38 838	34 988,55	3 849,45	90,10	
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	72 098	68 248,18	3 849,82	94,70	
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	3 449 004	3 162 176,73	286 827,27	91,70	
370	SAIRAANHOITOLAITOKSET					
***	T U L O T (ulkoiset)	0	-17 662,08	17 662,08	0,00	
***	M E N O T (ulkoiset)	5 109 162	4 874 756,58	234 405,42	95,40	
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	5 109 162	4 857 094,50	252 067,50	95,10	
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	5 109 162	4 857 094,50	252 067,50	95,10	

380	YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO				
***	M E N O T (ulkoiset)	195 310	195 470,47	-160,47	100,10
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	195 310	195 470,47	-160,47	100,10
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	195 310	195 470,47	-160,47	100,10
42	TERVEYDENHUOLTO YHTEENSÄ				
***	T U L O T (ulkoiset)	-166 524	-235 250,21	68 726,21	141,30
***	M E N O T (ulkoiset)	8 847 902	8 381 743,73	466 158,27	94,70
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	8 681 378	8 146 493,52	534 884,48	93,80
*	Suunnitelmapoistot	33 260	33 259,63	0,37	100,00
*	Menot (sisäiset)	38 838	34 988,55	3 849,45	90,10
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	72 098	68 248,18	3 849,82	94,70
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	8 753 476	8 214 741,70	538 734,30	93,80

1	KÄYTTÖTALOUS				
46	KOULUTUS				
404	HALLINTO				
***	M E N O T (ulkoiset)	51 501	52 843,81	-1 342,81	102,60
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	51 501	52 843,81	-1 342,81	102,60
*	Tulot (sisäiset)	-300	-511,19	211,19	170,40
*	Menot (sisäiset)	2 051	1 889,45	161,55	92,10
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 751	1 378,26	372,74	78,70
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	53 252	54 222,07	-970,07	101,80
410	PERUSKOULUTUS				
***	T U L O T (ulkoiset)	-181 411	-155 696,24	-25 714,76	85,80
***	M E N O T (ulkoiset)	2 675 507	2 881 038,82	-205 531,37	107,70
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	2 494 096	2 725 342,58	-231 246,13	109,30
*	Suunnitelmapoistot	109 182	200 009,70	-90 827,70	183,20
*	Tulot (sisäiset)	-57 501	-35 425,96	-22 075,04	61,60
*	Menot (sisäiset)	388 124	410 169,85	-22 045,85	105,70
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	439 805	574 753,59	-134 948,59	130,70
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	2 933 901	3 300 096,17	-366 194,72	112,50
420	LUKIO				
***	T U L O T (ulkoiset)	-22 600	-73 098,34	50 498,34	323,40
***	M E N O T (ulkoiset)	732 175	817 304,51	-85 129,51	111,60
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	709 575	744 206,17	-34 631,17	104,90
*	Suunnitelmapoistot	114 127	114 126,84	0,16	100,00
*	Tulot (sisäiset)	-4 050	-3 510,88	-539,12	86,70
*	Menot (sisäiset)	118 586	134 821,50	-16 235,50	113,70
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	228 663	245 437,46	-16 774,46	107,30
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	938 238	989 643,63	-51 405,63	105,50
440	AIKUISKOULUTUS				
***	M E N O T (ulkoiset)	66 584	60 391,01	6 192,99	90,70
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	66 584	60 391,01	6 192,99	90,70
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	66 584	60 391,01	6 192,99	90,70

450	JOUKKOLIIKENNE				
***	T U L O T (ulkoiset)	-2 500	-150,00	-2 350,00	6,00
***	M E N O T (ulkoiset)	25 650	16 754,54	8 895,46	65,30
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	23 150	16 604,54	6 545,46	71,70
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	23 150	16 604,54	6 545,46	71,70
453	LASTEN PÄIVÄHOITO				
***	T U L O T (ulkoiset)	-86 000	-89 815,02	3 815,02	104,40
***	M E N O T (ulkoiset)	1 119 176	988 850,31	130 325,69	88,40
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	1 033 176	899 035,29	134 140,71	87,00
*	Suunnitelmapoistot	4 832	6 235,99	-1 403,99	129,10
*	Tulot (sisäiset)	-11 308	-16 404,08	5 096,08	145,10
*	Menot (sisäiset)	154 409	190 617,58	-36 208,58	123,40
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	147 933	180 449,49	-32 516,49	122,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	1 181 109	1 079 484,78	101 624,22	91,40
454	ESIOPETUS				
***	T U L O T (ulkoiset)	0	-442,00	442,00	0,00
***	M E N O T (ulkoiset)	60 998	71 242,92	-10 244,92	116,80
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	60 998	70 800,92	-9 802,92	116,10
*	Tulot (sisäiset)	-1 200	-1 588,38	388,38	132,40
*	Menot (sisäiset)	45 751	24 337,96	21 413,04	53,20
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	44 551	22 749,58	21 801,42	51,10
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	105 549	93 550,50	11 998,50	88,60
46	KOULUTUS YHTEENSÄ				
***	T U L O T (ulkoiset)	-292 511	-319 201,60	26 690,60	109,10
***	M E N O T (ulkoiset)	4 731 591	4 888 425,92	-156 834,47	103,30
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	4 439 080	4 569 224,32	-130 143,87	102,90
*	Suunnitelmapoistot	228 141	320 372,53	-92 231,53	140,40
*	Tulot (sisäiset)	-74 359	-57 440,49	-16 918,51	77,20
*	Menot (sisäiset)	708 921	761 836,34	-52 915,34	107,50
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	862 703	1 024 768,38	-162 065,38	118,80
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	5 301 783	5 593 992,70	-292 209,25	105,50

1	KÄYTTÖTALOUS				
50	KULTTUURI JA VAPAA-AIKA				
460	NUORISO				
***	T U L O T (ulkoiset)	-27 500	-32 564,82	5 064,82	118,40
***	M E N O T (ulkoiset)	77 027	81 507,86	-4 480,86	105,80
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	49 527	48 943,04	583,96	98,80
*	Menot (sisäiset)	21 116	21 043,43	72,57	99,70
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	21 116	21 043,43	72,57	99,70
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	70 643	69 986,47	656,53	99,10
470	LIIKUNTA				
***	T U L O T (ulkoiset)	-22 400	-24 862,58	2 462,58	111,00
***	M E N O T (ulkoiset)	189 993	193 186,67	-3 194,17	101,70
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	167 593	168 324,09	-731,59	100,40
*	Suunnitelmapoistot	24 518	29 471,18	-4 953,18	120,20
*	Tulot (sisäiset)	-1 000	-133,93	-866,07	13,40
*	Menot (sisäiset)	45 945	34 098,80	11 846,20	74,20
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	69 463	63 436,05	6 026,95	91,30
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	237 056	231 760,14	5 295,36	97,80

480	KIRJASTO				
***	T U L O T (ulkoiset)	-10 993	-14 784,27	3 791,27	134,50
***	M E N O T (ulkoiset)	210 912	216 117,55	-5 205,55	102,50
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	199 919	201 333,28	-1 414,28	100,70
*	Suunnitelmapoistot	44 027	44 026,53	0,47	100,00
*	Tulot (sisäiset)	-19 848	-20 067,21	219,21	101,10
*	Menot (sisäiset)	52 965	52 250,98	714,02	98,70
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	77 144	76 210,30	933,70	98,80
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	277 063	277 543,58	-480,58	100,20
490	KULTTUURITOIMI				
***	T U L O T (ulkoiset)	-500	-730,00	230,00	146,00
***	M E N O T (ulkoiset)	49 375	46 298,10	3 076,90	93,80
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	48 875	45 568,10	3 306,90	93,20
*	Menot (sisäiset)	4 486	1 620,17	2 865,83	36,10
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	4 486	1 620,17	2 865,83	36,10
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	53 361	47 188,27	6 172,73	88,40
50	KULTTUURI JA VAPAA-AIKA YHTEENSÄ				
***	T U L O T (ulkoiset)	-61 393	-72 941,67	11 548,67	118,80
***	M E N O T (ulkoiset)	527 307	537 110,18	-9 803,68	101,90
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	465 914	464 168,51	1 744,99	99,60
*	Suunnitelmapoistot	68 545	73 497,71	-4 952,71	107,20
*	Tulot (sisäiset)	-20 848	-20 201,14	-646,86	96,90
*	Menot (sisäiset)	124 512	109 013,38	15 498,62	87,60
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	172 209	162 309,95	9 899,05	94,30
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	638 123	626 478,46	11 644,04	98,20

1	KÄYTTÖTALOUS				
54	TEKNINEN LAUTAKUNTA				
500	HALLINTO				
***	T U L O T (ulkoiset)	0	-200,00	200,00	0,00
***	M E N O T (ulkoiset)	119 205	104 732,27	14 472,73	87,90
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	119 205	104 532,27	14 672,73	87,70
*	Menot (sisäiset)	42 779	50 500,43	-7 721,43	118,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	42 779	50 500,43	-7 721,43	118,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	161 984	155 032,70	6 951,30	95,70
510	JÄTEHUOLTO				
***	M E N O T (ulkoiset)	7 500	8 277,68	-777,68	110,40
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	7 500	8 277,68	-777,68	110,40
*	Suunnitelmapoistot	896	896,04	-0,04	100,00
*	Menot (sisäiset)	0	357,00	-357,00	0,00
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	896	1 253,04	-357,04	139,80
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	8 396	9 530,72	-1 134,72	113,50
520	VESIHUOLTO				
***	T U L O T (ulkoiset)	-468 600	-458 315,68	-10 284,32	97,80
***	M E N O T (ulkoiset)	366 321	367 274,90	-953,90	100,30
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	-102 279	-91 040,78	-11 238,22	89,00
*	Suunnitelmapoistot	217 115	147 548,32	69 566,68	68,00
*	Tulot (sisäiset)	-54 849	-49 434,97	-5 414,03	90,10
*	Menot (sisäiset)	18 751	12 309,16	6 441,84	65,60
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	181 017	110 422,51	70 594,49	61,00
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	78 738	19 381,73	59 356,27	24,60
530	PALO- JA PELASTUSTOIMI				
***	T U L O T (ulkoiset)	-35 600	-31 411,23	-4 188,77	88,20
***	M E N O T (ulkoiset)	345 549	345 387,51	161,49	100,00
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	309 949	313 976,28	-4 027,28	101,30
*	Suunnitelmapoistot	8 267	8 266,71	0,29	100,00
*	Menot (sisäiset)	9 450	4 286,22	5 163,78	45,40
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	17 717	12 552,93	5 164,07	70,90
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	327 666	326 529,21	1 136,79	99,70

540	KIINTEISTÖT				
***	T U L O T (ulkoiset)	-521 023	-498 340,54	-22 682,46	95,60
***	M E N O T (ulkoiset)	1 012 619	955 107,93	57 511,07	94,30
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	491 596	456 767,39	34 828,61	92,90
*	Suunnitelmapoistot	205 317	224 504,20	-19 187,20	109,30
*	Tulot (sisäiset)	-732 772	-783 134,51	50 362,51	106,90
*	Menot (sisäiset)	155 931	139 192,80	16 738,20	89,30
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	-371 524	-419 437,51	47 913,51	112,90
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	120 072	37 329,88	82 742,12	31,10
550	VARIKKO				
***	T U L O T (ulkoiset)	-13 100	-18 161,16	5 061,16	138,60
***	M E N O T (ulkoiset)	114 926	85 637,49	29 288,51	74,50
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	101 826	67 476,33	34 349,67	66,30
*	Suunnitelmapoistot	24 312	19 295,15	5 016,85	79,40
*	Tulot (sisäiset)	-40 684	-27 674,00	-13 010,00	68,00
*	Menot (sisäiset)	2 446	3 465,43	-1 019,43	141,70
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	-13 926	-4 913,42	-9 012,58	35,30
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	87 900	62 562,91	25 337,09	71,20
560	LIIKENNEVÄYLÄT				
***	T U L O T (ulkoiset)	-12 632	-6 539,07	-6 092,93	51,80
***	M E N O T (ulkoiset)	176 153	147 558,26	28 594,74	83,80
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	163 521	141 019,19	22 501,81	86,20
*	Suunnitelmapoistot	86 462	79 033,63	7 428,37	91,40
*	Menot (sisäiset)	15 409	11 356,45	4 052,55	73,70
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	101 871	90 390,08	11 480,92	88,70
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	265 392	231 409,27	33 982,73	87,20
570	MAANKÄYTÖN SUUNNITTELU				
***	M E N O T (ulkoiset)	68 937	54 744,33	14 192,67	79,40
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	68 937	54 744,33	14 192,67	79,40
*	Suunnitelmapoistot	0	3 992,23	-3 992,23	0,00
*	Menot (sisäiset)	365	344,62	20,38	94,40
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	365	4 336,85	-3 971,85	1 188,20
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	69 302	59 081,18	10 220,82	85,30

54	TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ				
***	T U L O T (ulkoiset)	-1 050 955	-1 012 967,68	-37 987,32	96,40
***	M E N O T (ulkoiset)	2 211 210	2 068 720,37	142 489,63	93,60
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	1 160 255	1 055 752,69	104 502,31	91,00
*	Suunnitelmapoistot	542 369	483 536,28	58 832,72	89,20
*	Tulot (sisäiset)	-828 305	-860 243,48	31 938,48	103,90
*	Menot (sisäiset)	245 131	221 812,11	23 318,89	90,50
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	-40 805	-154 895,09	114 090,09	379,60
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	1 119 450	900 857,60	218 592,40	80,50
1	KÄYTTÖTALOUS				
58	YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA				
580	YMPÄRISTÖNSUOJELU				
***	T U L O T (ulkoiset)	-3 500	-5 172,00	1 672,00	147,80
***	M E N O T (ulkoiset)	46 886	47 279,38	-393,38	100,80
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	43 386	42 107,38	1 278,62	97,10
*	Menot (sisäiset)	4 173	4 904,32	-731,32	117,50
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	4 173	4 904,32	-731,32	117,50
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	47 559	47 011,70	547,30	98,80
590	RAKENNUSVALVONTA JA OHJAUS				
***	T U L O T (ulkoiset)	-35 400	-44 498,48	9 098,48	125,70
***	M E N O T (ulkoiset)	96 855	84 719,86	12 135,14	87,50
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	61 455	40 221,38	21 233,62	65,40
*	Suunnitelmapoistot	5 442	5 778,32	-336,32	106,20
*	Menot (sisäiset)	8 575	7 911,72	663,28	92,30
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	14 017	13 690,04	326,96	97,70
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	75 472	53 911,42	21 560,58	71,40
58	YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA YHTEENSÄ				
***	T U L O T (ulkoiset)	-38 900	-49 670,48	10 770,48	127,70
***	M E N O T (ulkoiset)	143 741	131 999,24	11 741,76	91,80
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	104 841	82 328,76	22 512,24	78,50
*	Suunnitelmapoistot	5 442	5 778,32	-336,32	106,20
*	Menot (sisäiset)	12 748	12 816,04	-68,04	100,50
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	18 190	18 594,36	-404,36	102,20

*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	123 031	100 923,12	22 107,88	82,00
1	KÄYTTÖTALOUS				
1	KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ				
***	T U L O T (ulkoiset)	-3 050 149	-3 255 298,03	205 149,03	106,70
***	M E N O T (ulkoiset)	26 285 439	25 818 331,62	467 107,33	98,20
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	23 235 290	22 563 033,59	672 256,36	97,10
*	Suunnitelmapoistot	950 086	985 754,07	-35 668,07	103,80
*	Tulot (sisäiset)	-1 818 710	-1 980 204,16	161 494,16	108,90
*	Menot (sisäiset)	1 818 710	1 980 204,16	-161 494,16	108,90
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	950 086	985 754,07	-35 668,07	103,80
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	24 185 376	23 548 787,66	636 588,29	97,40
	KAIKKI YHTEENSÄ				
***	T U L O T (ulkoiset)	-3 050 149	-3 255 298,03	205 149,03	106,70
***	M E N O T (ulkoiset)	26 285 439	25 818 331,62	467 107,33	98,20
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	23 235 290	22 563 033,59	672 256,36	97,10
*	Suunnitelmapoistot	950 086	985 754,07	-35 668,07	103,80
*	Tulot (sisäiset)	-1 818 710	-1 980 204,16	161 494,16	108,90
*	Menot (sisäiset)	1 818 710	1 980 204,16	-161 494,16	108,90
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	950 086	985 754,07	-35 668,07	103,80
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	24 185 376	23 548 787,66	636 588,29	97,40

2.4 Tuloslaskelmaosan toteutuminen 2019

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	3 050 149,00		3 050 149,00	3 255 298,03	-205 149,03
Myyntitulot	1 188 488,00		1 188 488,00	1 346 183,73	-157 695,73
Maksutulot	904 872,00		904 872,00	923 720,25	-18 848,25
Tuet ja avustukset	282 000,00		282 000,00	409 211,66	-127 211,66
Muut toimintatulot	674 789,00		674 789,00	576 182,39	98 606,61
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintamenot	-25 852 571,00	-432 867,95	-26 285 438,95	-25 818 331,62	-467 107,33
Henkilöstömenot	-8 218 853,00	-97 012,45	-8 315 865,45	-8 307 364,26	-8 501,19
Palvelujen ostot	-14 999 207,00	-331 900,00	-15 331 107,00	-14 912 550,46	-418 556,54
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 418 213,00	-3 955,50	-1 422 168,50	-1 360 078,56	-62 089,94
Avustukset	-941 500,00		-941 500,00	-962 328,22	20 828,22
Muut toimintamenot	-274 798,00		-274 798,00	-276 010,12	1 212,12
Toimintakate	-22 802 422,00	-432 867,95	-23 235 289,95	-22 563 033,59	-672 256,36
Verotulot	10 890 000,00		10 890 000,00	10 523 556,63	366 443,37
Valtionosuudet	11 475 710,00		11 475 710,00	11 663 493,00	-187 783,00
Rahoitustulot ja -menot					
Korkotuotot	1 000,00		1 000,00	128,00	872,00
Muut rahoitustuotot	250 000,00		250 000,00	347 447,72	-97 447,72
Korkomenot	-220 000,00		-220 000,00	-137 380,66	-82 619,34
Muut rahoitusmenot	-720,00		-720,00	-784,50	64,50
Vuosikate	-406 432,00	-432 867,95	-839 299,95	-166 573,40	-672 726,55
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-950 086,00		-950 086,00	-985 754,07	35 668,07
Satunnaiset erät				-13 463,43	13 463,43
Tilikauden tulos	-1 356 518,00	-432 867,95	-1 789 385,95	-1 165 790,90	-623 595,05
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 356 518,00	-432 867,95	-1 789 385,95	-1 165 790,90	-623 595,05

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Verotulojen erittely					
Kunnan verotulo	8 825 000,00		8 825 000,00	8 602 680,82	222 319,18
Osuus yhteisöveron tuotosta	790 000,00		790 000,00	762 080,83	27 919,17
Kiinteistövero	1 275 000,00		1 275 000,00	1 158 794,98	116 205,02
Valtionosuuksien erittely					
Kunnan peruspalvelujen valt.os.	11 475 710,00		11 475 710,00	11 454 532,00	21 178,00
Opetus- ja kultt.toimen valt.os.				208 961,00	-208 961,00

2.5 Investointiosan toteutuminen 2019

INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMA 2019				2 019					2019			
		Jatkuvat hankkeet		MENOT					TUOTOT			ta-tason netto
	MÄÄRÄRAHA	Hankkeen määräraha	Toteutunut yhteensä	TA 2019	MRM	määräraha erittelyt yht	Toteuma	Tot-%	Tuloarvio	MRM	Toteuma	toteuma
8000	Maa-alueet				125 000	125 000	141 285,25	113,03			561,63	140 723,62
8010	Rakennetut kiinteistöt				4 900	4 900	4 900,00	100,00				4 900,00
8150	Talonrakennus, sosiaalitoimi											
	Terveyskeskus, peruskorjaus	1 290 000		30 000		30 000	11 722,75	39,08				11 722,75
	Kuutinharjun aluetyöt	750 000		550 000	-131 000	419 000		0,00				
8200	Talonrakennus, sivistystoimi											
	Matti Lohen koulu/liikuntasali	570 000	33 810,27	570 000		570 000	684 622,90	120,11				684 622,90
	Urheilukentän huoltorakennus	190 000	1 920,00			0						
	Päiväkoti Riihikoto	1 020 000	45 940,88	520 000	-72 200	447 800		0,00				
	Pentinpellon päiväkoti				4 900	4 900	4 900,00	100,00				4 900,00
8250	Talonrakennus,tekninen toimi											
	Kunnanvirasto / sisäilmakorjaus	2 215 000		35 000		35 000	19 830,29	56,66				19 830,29
	Kunnanvirasto/ravintolatila		2 300,91			0	2 391,05					2 391,05
	Kuutiharju / Vaalijala		19 613,05		131 000	131 000	130 100,78	99,31				130 100,78
	Pesupaikka Savon Taimen				22 000	22 000	28 801,91	130,92		10 000	3 764,00	25 037,91
8300	Julkinen käyttöom/yleishallinto											
	Valokuituverkon rakentaminen	1 350 000	684 982,03		20 500	20 500	31 532,73	153,82			23758,39	7 774,34
8450	Julkinen käyttöom/tekninen toimi											
	Puistoaluesuunn.ja rakentaminen	60 000				0						0,00
	Kaavateiden päällystäminen	175 000	20 321,52	35 000		35 000	26 328,06	75,22				26 328,06
	Kantatie 69:n liikenneturv.järj.		162 549,19		15 600	15 600	15 505,64	99,40				15 505,64
	Rakennusasema- ja yleis.kaav.	200 000	19 961,18			0						
	Katuvalaistuksen uusiminen kaavat.	75 000		10 000		10 000		0,00				
	Kerkonkosken satama		80,72	28 000		28 000		0,00				
	Konnekosken entis.,pievenekanava	1 820 000	77 085,34	55 000		55 000	17 566,99	31,94				17 566,99
	Hankaveden veneväylä		1 005,00									
	RL-Konneveden kans.puisto	750 000	160 759,43	70 000		70 000	6 328,21	9,04				6 328,21
	Korpijärven yleiskaava			30 000		30 000		0,00				
	Kierinniemen satama		54 341,53				26 099,66				10 290,94	15 808,72
	Valtion avustus satamiin		-100 000,00									
	Hanhitaipaleen satama		10 346,86				9 157,54					9 157,54
	Pitkälahti+uimalaituri		33 923,77				12 667,68					12 667,68
	Koipiniemen satama		25 405,47				16 891,90					16 891,90
	Pieni Navettasaari satalma		1 077,11				2 988,24					2 988,24
	Vahvalahden satama		96,00				854,71					854,71
	Pitkäpohjanlahti satama		4 725,00				6 619,68					6 619,68
8500	Irtain omaisuus, yleishallinto											
	Arkistointi ja asiakirjahall.ohjelmat	100 000	33 791,43		19 640	19 640	19 635,55	99,98				19 635,55
	Kunnanviraston palvelimet			20 000		20 000	25 552,00	127,76				25 552,00
8600	Irtain omaisuus, sivistystoimi											
	Koulukeskus/ koneet ja kalusto		48 582,90	50 000		50 000		0,00				
8650	Irtain omaisuus, tekninen toimi											
	Rak.rekisterin laadunparannus		36 854,05	54 000		54 000	24 221,16	44,85				24 221,16
	Kuorma-auto/ kulj.välineet			70 000		70 000	62 020,00	88,60				62 020,00
	KuntaNet 7.0 rak.valvonta-ohjelma			20 000		20 000		0,00				
	Rak.lupien sähk.käsittely-ohjelma			20 000		20 000		0,00				
	Opaskartan ja internet kart.päiv.			20 000		20 000		0,00				
	Huoltokirjaohjelmisto			30 000		30 000		0,00				
8700	Vesilaitos kirkonkylä											
	Talojohtojen rakentaminen		17 478,82			0	6 552,97					6 552,97
	Verkostosaneeraukset			45 000		45 000	73 335,19	162,97				73 335,19
	Vesijohtoverkostorunkolinjan per.k.			170 000		170 000		0,00				
	Kuutinharju		5 174,35									
8750	Viemärilaitos kirkonkylä											
	Talojohtojen rakentaminen		40 321,94	140 000		140 000	160 098,00	114,36			41 548,06	118 549,94
	Vesihuollon kehittämissuunnitelma			15 000		15 000		0,00				
	Kerkonk.alueen viem.verkosto						34 509,54					34 509,54
	Kuutinharju / Vaalijala		536,31									
	Kuutinharju/ Kapakk.viem.saneer.						6 193,49					6 193,49
	Vehkamurron viemärijohto		7 332,74									
	Talliniementie vesihuolto											
	Kuutiharju		34 665,60									
	Bioroottori				11 560	11 560	11 555,20	99,96				11 555,20
8800	Vesilaitos Kerkonkoski											
	Talojohtojen rakentaminen						3 873,68					3 873,68
8950	Osakkeet ja osuudet					0	655 813,00					655 813,00
	YHTEENSÄ			2 587 000	151 900	2 738 900	2 284 455,75	*83,41*	0	10 000	79 923,02	2 204 532,73

74	**KIINTEÄ OMAISUUS**
	Maaomaisuuden hankinta; Tonttimaata Kilpilammen rannalta Kerkonkoskentien varrelta. Kaavatiealueen lunastus Myllytie / Turkkilantie. Määräalan osto As Oy Päivölä / päiväkodin laajennus tarkoitukseen. Autokatoksen lunastus As Oy Päivölä maakaupan yhteydessä.
76	**TALONRAKENNUS**
202	**Terveyskeskus LV-korjauksen suunnittelu**
	Terveyskeskuksen jäähdytys (lääkärin huone, laboratorio, odotusaula, 2 hoitohuonetta)
143	**Matti Lohen koulu/liikuntasali**
	Liikuntasalin peruskorjaus suoritettiin sisäilmastokorjaus -työnä. Tällöin laskentavaiheessa piilossa olleet vauriokohdat korjattiin lisätyönä, eikä vaurioituneita rakennusmateriaaleja jätetty rakenteiden sisään.
145	**Pentinpellon päiväkoti**
	Luonnossuunnitelmat valmistuivat
83	**Kunnanvir./ravintolatila**
128	**Kuutinharju/Vaalijala (invest)**
	Hakelämpökeskuksen rakentaminen.
164	**Kunnanviraston sisäilmakorjaus**
	Kunnanviraston iv-kanavat kuvattiin ja nuohottiin. Ne kanavat, joissa oli avoimia kuitulähteitä, uusittiin. Iv-koneista poistettiin kuitulähteet.
322	**Pesupaikka Savon Taimen**
	Savon Taimenelle rakennettiin uusi pesupaikka Hankamäentien varteen.

78	**JULKINEN KÄYTTÖOMAISUUS**
123	**Valokuituverkon rakentaminen**
118	**Kaavateiden päällystäminen**
	Päällystetty Äijäntie ja Hakalantie.
129	**Kantatie 69:n liikenneturvallisuuden järjestäminen**
	Sadevesikaivojen rakentaminen kantatien 69 hidastetöyssyihin ja yhden hidastetöyssyn rakentaminen Opintielle.
170	**Kerkonkosken satama**
361	**Konnekosken entisöinti pienvenekanava**
369	**RL Konneveden kans.puisto**
	Satamien loppurakentaminen, mm. kyltit, rakennukset valmiiksi, parkkipaikkojen pintakerroksien korjaukset.
384	**Kierinniemen satama**
	Sataman loppurakenteiden rakentaminen.
385	**Hanhitaipaleen satama**
	Laavun rakentaminen.
386	**Pitkälahti+uimalaituri**
	Laavun rakentaminen.
387	**Koipiniemen satama**
	Laiturin rakentaminen.
388	**Pieni Navettasaari satama**
	Venepoijut.
389	**Vahvalahden satama**
	Satamakyltit.
390	**Pitkäpohjanlahti satama**
	Parkkipaikan pintakerros, puucee, kyltit.

80	**IRTAIN OMAISUUS**
186	**Arkist. ja asiakirj.ohj./laitt**
253	**Atk-hankinnat/palvelin/inv.**
79	**Rak.rekisterin laadunparannus**
	Hankkeen loppuvaihe, mm. kirkonkylän rakennusten läpikäynti.
160	**Kuljetusvälineet / tekninen**
	Kuorma-auton hankinta.
82	**VESIHUOLTO**
100	**Talojohtojen rakentaminen (inv)**
	Talojohtojen rakentaminen.
101	**Verkostosaneeraukset**
	Runkovesijohdon perusparannus (Himanit-putki kantatien 69 vieressä). Alkutalven lauhoista sääolosuhteista johtuen töitä pystyttiin tekemään vuoden loppuun asti.
100	**Talojohtojen rakentaminen viemäriverkosto (inv)**
	Paineviemärin haaralinjojen rakentaminen.
177	**Kerkonk.alueen viem.verkosto**
314	**Viem.saneer Kuutinharju-Kapakk**
378	**Bioroottori**
	Bioroottorin korjaus jätevedenpuhdistuslaitoksella.
100	**Talojohtojen rakentaminen, vesilaitos Kerkonkoski (inv)**
86	**ARVOPAPERIT**
499	**Osakkeet ja osuudet (Inv)**

2.6 Rahoituslaskelmaosan toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	-406 432,00	-432 867,95	-839 299,95	-166 573,40	-672 726,55
Satunnaiset erät				-13 463,43	
Tulorahoituksen korjauserät				93 440,63	
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-2 587 000,00	-151 900,00	-2 738 900,00	-2 284 455,75	-454 444,25
Rahoitusosuudet investointimenoihin		10 000,00	10 000,00	79 361,39	-69 361,39
Pysyvien vast.hyöd.luovutustulot				19 000,00	-19 000,00
Toiminta ja investoinnit, netto	-2 993 432,00	-574 767,95	-3 568 199,95	-2 272 690,56	-1 295 509,39
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamiset lisäykset				-9 830,00	9 830,00
Antolainasaamisten vähennykset					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 000 000,00		2 000 000,00	2 000 000,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 320 000,00		-1 320 000,00	-1 380 012,66	60 012,66
Lyhytaikaisten lainojen muutos				20 000,00	-20 000,00
Vaikutus maksuvalmiuteen				436 486,85	-436 486,85

2.7 Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

	Sito-vuus	Määrahat Alkup. talous-arvio	TA:n muutokset	TA muut:n jälkeen	Toteu-tuma	Poik-keama	Tuloarviot Alkup. talous-arvio	TA:n muutokset	TA muut:n jälkeen	Toteu-tuma	Poik-keama
KÄYTTÖTALOUSOSA											
Vaali											
Valtiolliset vaalit	B	11		11	4	7	9		9	11	2
Kunnallisvaalit	B			0	9	-9			0		0
EU-vaalit	B			0	7	-7			0		0
Tilintarkastus	B	14		14	15	-1					0
Luott.henk.hallinto											
Kunnanvaltuusto	B	51		51	52	-1					0
Kunnanhallitus	B	626		626	558	68	209		209	168	-41
Hallinto ja talous											
Yleishallinto	B	561		561	440	121	102		102	56	-46
Taloushallinto	B	588		588	596	-8	52		52	60	8
Elinkeinotoimi											
Elinvoimalautakunta	B	33		33	26	7					0
Kampanjat	B	20		20	17	3					0
Yritysverkostohautomo	B	18		18	12	6	2		2	0	-2
Projektit	B			0	7	-7			0	6	6
Savogrow	B	157		157	141	16					0
Tapahtumat	B	32		32	8	24					0
Matkailu	B	23		23	14	9				1	1
Maaseututoimi	B	59		59	53	6					0
Sosiaalitoimi											
Perusturvan hallinto	B	140		140	134	6			0		0
Sosiaalipalvelut	B	3522	57	3579	3871	-292	211		211	211	0
Kotihoito- ja vanh.palv	B	3419		3419	3382	37	814		814	969	155
Ravintokeskus	B	492		492	464	28	41		41	84	43
Terveydenhuolto											
Kansanterveystyö	B	3543		3543	3312	231	167		167	217	50
Sair.hoitolaitokset	B	4867	242	5109	4875	234				18	18
Ympäristöterveydenhuolto	B	195		195	195	0					0
Koulutus											
Hallinto	B	52		52	53	-1					0
Peruskoulutus	B	2658	18	2676	2881	-205	181		181	156	-25
Lukio	B	658	74	732	817	-85	23		23	73	50
Aikuskoultuus	B	67		67	60	7					0
Joukkoliikenne	B	26		26	17	9	3		3		-3
Lasten päivähoito	B	1119		1119	989	130	86		86	90	4
Esiopetus	B	61		61	71	-10			0		0
Kulttuuri ja vapaa-aika											
Nuoriso	B	72	5	77	82	-5	27		27	32	5
Liikunta	B	186	4	190	193	-3	22		22	25	3
Kirjasto	B	211		211	216	-5	11		11	15	4
Kulttuuritoimi	B	49		49	46	3			0	1	1
Tekninen lautakunta											
Hallinto	B	119		119	105	14			0		0
Jätehuolto	B		8	8	8	0			0		0
Vesihuolto	B	341	25	366	367	-1	469		469	458	-11
Palo- ja pel.toimi	B	346		346	345	1	36		36	31	-5
Kiinteistöt	B	1013		1013	955	58	521		521	498	-23
Varikko	B	115		115	86	29	13		13	18	5
Liikenneväylät	B	176		176	148	28	13		13	7	-6
Maankäytön suunn.	B	69		69	55	14			0		0
Ympäristölautakunta											
Ympäristönsuojelu	B	47		47	47	0	3		3	5	2
Rakennusvalvonta	B	97		97	85	12	35		35	45	10
											0

	Sito-vuus	Määrahat					Tuloarviot				
		Alkup. talous-arvio	TA:n muutok set	TA muut:n jäkeen	Toteu-tuma	Poik-keama	Alkup. talous-arvio	TA:n muutok set	TA muut:n jäkeen	Toteu-tuma	Poik-keama
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot	B						10890		10890	10524	-366
Valtionosuudet	B						11476		11476	11663	187
Korkotulot	B						1		1	0	-1
Muut rahoitustulot	B						250		250	347	97
Korkomenot	B	220		220	137	83					
Muut rahoitusmenot	B	1		1	1	0					
INVESTOINTIOSA											
Kiinteä omaisuus											
Maa-alueet	B		125	125	141	-16				1	1
Rakenn.kiinteistöt	B		5	5	5	0					0
Talonrakennus											0
Sosiaalitoimi	B	580	-131	449	12	437					
Sivistystoimi	B	1090	-67	1023	690	333					0
Tekninen toimi	B	35	153	188	181	7		10	10	4	-6
Julkinen käyttöomaisuus											
Yleishallinto	B		20	20	32	-12			0	24	24
Sivistystoimi	B										
Tekninen toimi	B	228	16	244	141	103				10	10
Irtain omaisuus											
Yleishallinto	B	20	20	40	45	-5					0
Sivistystoimi	B	50		50		50					
Tekninen toimi	B	214		214	86	128					0
Vesihuolto											
Kirkonkylä	B	215		215	80	135			0		0
Viemärilaitos kirkonkylä	B	155		155	212	-57				41	41
Vesilaitos Kerkonkoski	B		11	11	4	7					
Sijoitukset											
Arvopaperit	B			0	656	-656					0
RAHOITUSOSA											
Antolainojen muutokset											
Antolainasaam. Lis.	B				10	-10					
Lainakannan muutokset											
Pitkäaik.lain.lisäys	B			0			2000	0	2000	2000	0
Pitkäaik.lain.vähenn.	B	1320		1320	1380	-60					
Lyhytaik.lain.muutos	N					0				20	20
Vaikutus maksuvalmiut.				0		0	0	0	0	437	437
YHTEENSÄ		29981	585	30566	29631	935	27667	10	27677	28326	649

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 Tuloslaskelma

	01.01.-31.12.2019	01.01.-31.12.2018
Toimintatuotot		
Myyntituotot	1 346 183,73	1 057 575,47
Maksutuotot	923 720,25	983 161,95
Tuet ja avustukset	409 211,66	695 464,49
Muut toimintatuotot	576 182,39	600 294,82
	3 255 298,03	3 336 496,73
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-6 616 737,87	-6 557 801,79
Henkilöstösivukulut		
Eläkekulut	-1 499 611,13	-1 473 731,91
Muut henkilöstösivukulut	-191 015,26	-189 069,48
Palvelujen ostot	-14 912 550,46	-14 469 749,97
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 360 078,56	-1 391 830,66
Avustukset	-962 328,22	-921 175,40
Muut toimintakulut	-276 010,12	-335 722,83
	-25 818 331,62	-25 339 082,04
Toimintakate	-22 563 033,59	-22 002 585,31
Verotulot	10 523 556,63	10 336 416,92
Valtionosuudet	11 663 493,00	12 131 623,00
	22 187 049,63	22 468 039,92
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	128,00	192,00
Muut rahoitustuotot	347 447,72	343 292,47
Korkokulut	-137 380,66	-131 265,50
Muut rahoituskulut	-784,50	-1 138,39
	209 410,56	211 080,58
Vuosikate	-166 573,40	676 535,19
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-985 754,07	-984 980,87
Arvonalentumiset		
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot		95 000,00
Satunnaiset kulut	-13 463,43	
Tilikauden tulos	-1 165 790,90	-213 445,68
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 165 790,90	-213 445,68

3.2 Rahoituslaskelma

	2019	2018
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	-166 573,40	676 535,19
Satunnaiset erät	-13 463,43	95 000,00
Tulorahoituksen korjauserät	93 440,63	
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-2 284 455,75	-2 496 513,26
Rahoitusosuudet investointeihin	79 361,39	136 286,89
Pysyvien vast. hyödykk. luovutustulot	19 000,00	
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 272 690,56	-1 588 691,18
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-9 830,00	-12 370,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 000 000,00	2 200 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 380 012,66	-1 504 447,49
Lyhytaikaisten lainojen muutos	20 000,00	880 000,00
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varat ja pääomien muutokset	-10 095,80	-4 884,25
Saamisten muutos	288 011,78	464 823,89
Korottomien velkojen muutos	158 570,87	155 765,91
Rahoituksen rahavirta	1 066 644,19	2 178 888,06
Rahavarojen muutos	-1 206 046,37	590 196,88
Rahavarat 31.12.	167 298,98	1 373 345,35
Rahavarat 1.1.	1 373 345,35	783 148,47
	-1 206 046,37	590 196,88

3.3 Tase

	2019	2018
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	**25 862 040,87**	**24 633 432,21**
Aineettomat hyödykkeet	125 675,04	26 594,82
Aineettomat oikeudet	98 898,65	6 940,07
Tietokoneohjelmistot	98 898,65	6 940,07
Muut pitkävaikutteiset menot	26 776,39	19 654,75
Aineelliset hyödykkeet	19 383 353,12	18 919 467,68
Maa- ja vesialueet	2 417 207,20	2 276 483,58
Rakennukset	12 290 128,13	12 753 448,31
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 699 147,73	2 261 904,88
Koneet ja kalusto	164 049,89	169 242,71
Enn.maksut ja keskener.hank.	1 812 820,17	1 458 388,20
Sijoitukset	6 353 012,71	5 687 369,71
Osakkeet ja osuudet	5 830 812,38	5 174 999,38
Muut lainasaamiset	279 087,25	279 087,25
Muut saamiset	243 113,08	233 283,08
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	**1 451,64**	**1 451,64**
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	1 451,64	1 451,64
VAIHTUVAT VASTAAVAT	**1 699 685,58**	**3 193 743,73**
Saamiset	1 532 386,60	1 820 398,38
Lyhytaikaiset saamiset	1 532 386,60	1 820 398,38
Myyntisaamiset	498 887,45	452 983,04
Muut saamiset	238 984,20	521 083,74
Siirtosaamiset	794 514,95	846 331,60
Rahoitusarvopaperit	22 034,92	22 034,92
Muut osakkeet ja osuudet	22 034,92	22 034,92
Rahat ja pankkisaamiset	145 264,06	1 351 310,43
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**27 563 178,09**	**27 828 627,58**

	2019	2018
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	**12 178 750,57**	**13 344 541,47**
Peruspääoma	8 076 419,65	8 076 419,65
Edell.tilikausien yli-/alijäämä	5 268 121,82	5 481 567,50
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 165 790,90	-213 445,68
PAKOLLISET VARAUKSET	**111 879,00**	
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	**78 522,37**	**88 618,17**
Valtion toimeksiannot	0,00	5 262,00
Lahjoitusrahastojen pääomat	33 449,36	33 949,36
Muut toimeksiantojen pääomat	45 073,01	49 406,81
VIERAS PÄÄOMA	**15 194 026,15**	**14 395 467,94**
Pitkäaikainen	10 227 121,42	9 736 401,37
Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	9 735 716,00	9 261 430,00
Lainat julkisyhteisöiltä	165 757,91	181 033,43
Ostovelat	234,73	234,73
Liittymismaksut ja muut velat	325 412,78	293 703,21
Lyhytaikainen	4 966 904,73	4 659 066,57
Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	2 425 714,00	2 245 714,00
Lainat julkisyhteisöiltä	14 537,13	13 560,27
Ostovelat	1 268 217,04	1 081 184,18
Muut velat	150 222,84	129 728,35
Siirtovelat	1 108 213,72	1 188 879,77
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**27 563 178,09**	**27 828 627,58**

3.4 Konsernin tuloslaskelma

	2019		2018
Toimintatuotot	20 301 884,79		20 458 254,35
Toimintakulut	-42 655 906,79		-42 681 735,18
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	146 453,12		-95 312,89
Toimintakate	**-22 207 568,88**		**-22 318 793,72**
Verotulot	10 497 384,70		10 310 019,94
Valtionosuudet	12 412 424,52		12 822 543,93
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	13 704,33		9 282,99
Muut rahoitustuotot	357 277,79		345 616,50
Korkokulut	-252 216,50		-220 313,22
Muut rahoituskulut	-3 662,92		6 799,55
Vuosikate	**817 343,04**		**955 155,97**
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 975 639,56		-2 294 112,05
Omistuksen eliminointierot			-32 948,76
Satunnaiset tuotot ja kulut	-13 427,09		50 001,91
Tilikauden tulos	**-1 171 723,61**		**-1 321 902,93**
Tilinpäätössiirrot	-3 149,69		-3 228,93
Tilikauden verot	-5 083,83		-746,90
Laskennalliset verot	16 530,69		12 543,76
Vähemmistöosuudet	-12 004,31		5 407,62
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**-1 175 430,75**		**-1 307 927,38**

3.5 Konsernin rahoituslaskelma

	2019	2018
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	817 343,03	955 155,96
Satunnaiset erät	-13 427,09	50 001,91
Tilikauden verot	-5 083,83	-746,90
Tulorahoituksen korjauserät	-97 742,34	151 945,85
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-3 455 181,14	-3 852 976,58
Rahoitusosuudet investointeihin	47 921,92	178 068,77
Pysyvien vast. hyödykk. luovutustulot	391 343,68	280 143,39
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 314 825,77	-2 238 407,60
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-22 047,20	-26 997,80
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 989 098,49	3 284 156,95
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 143 632,92	-2 046 472,80
Lyhytaikaisten lainojen muutos	12 036,96	923 675,77
Oman pääoman muutokset	0,01	19 414,04
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-9 793,17	-4 477,36
Vaihto-omaisuuden muutos	-5 960,24	16 931,72
Saamisten muutos	48 583,22	427 171,13
Korottomien velkojen muutos	205 714,64	529 661,65
Rahoituksen rahavirta	1 073 999,79	3 123 063,30
Rahavarojen muutos	-1 240 825,98	884 655,70

3.6 Konsernitase

V A S T A A V A A	2019	2018
	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	276	185
Muut pitkävaikutteiset menot	42	39
Ennakkomaksut	26	7
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	344	231
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	2 832	2 692
Rakennukset	20 807	21 270
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 946	2 514
Koneet ja kalusto	894	911
Muut aineelliset hyödykkeet	51	50
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	2 659	1 808
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	30 189	29 245
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosakkeet	981	843
Muut osakkeet ja osuudet	578	556
Joukovelkakirjalainasaamiset	6	6
Muut lainasaamiset	80	80
Muut saamiset	282	259
Sijoitukset yhteensä	1 927	1 744
Pysyvät vastaavat yhteensä	32 460	31 220
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	47	76
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	49	41
Muut toimeksiantojen varat	10	17
Toimeksiantojen varat yhteensä	106	134
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	75	69
Keskeneräiset tuotteet	5	5
Vaihto-omaisuus yhteensä	80	74
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset		
Lainasaamiset	81	81
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	81	81
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	1 088	887
Muut saamiset	416	674
Siirtosaamiset	887	888
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	2 391	2 449
Rahoitusomaisuusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	22	22
Muut arvopaperit	512	512
Arvopaperit yhteensä	534	534
Rahat ja pankkisaamiset	2 139	3 380
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	5 225	6 518
V A S T A A V A A	**37 791**	**37 872**

V A S T A T T A V A A		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	8 076	8 076
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	1	1
Muut omat rahastot	249	246
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	3 558	4 866
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 175	-1 308
Oma pääoma yhteensä	10 709	11 881
VÄHEMMISTÖOSUUDET		
Vähemmistöosuudet yhteensä	187	188
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	468	399
Pakolliset varaukset yhteensä	468	399
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	52	90
Lahjoitusrahastojen pääomat	82	74
Muut toimeksiantojen pääomat	59	66
Toimeksiantojen pääomat yhteensä	193	230
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	17 185	15 374
Lainat julkisyhteisöiltä	196	1 188
Muut velat	326	294
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	17 707	16 856
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	2 954	2 914
Lainat julkisyhteisöiltä	153	153
Saadut ennakot	150	145
Ostovelat	2 007	1 644
Muut velat	311	227
Siirtovelat	2 851	3 118
Laskennalliset verovelat	101	117
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	8 527	8 318
Vieras pääoma yhteensä	26 234	25 174
V A S T A T T A V A A	**37 791**	**37 872**

Konsernitaseen tunnusluvut	**2019**	**2018**
Omavaraisuusaste %	28,90	31,99
100*(Oma p-oma+Vähemm.osuus+Kons.reservi+Poistoero ja vap eht.varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)		
Suhteellinen velkaantuneisuus %	60,4	57,4
100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot		
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	2383	3558
Kertynyt yli-/alijäämä, € / asukas	749	1 114
Konsernin lainakanta 1000 €	20915	19628
Vieras pääoma - (Saadut enn.+Ostovelat+Siirtovelat+Muut velat)		
Konsernin lainat €/as.	6577	6143
Lainat ja vuokravastuut, 31.12.	21513	
Vieras po-(Saadut enn.+Ostovel.+Siirtovel.+Muut vel.)+Vuokravastuut		
Lainat ja vuokravastuut, € / asukas	6765	
Konsernin lainasaamiset 31.12. 1000 €	86	80
Sijoituksiin merkityt jvk.lainasaamiset ja muut lainasaamiset		
Kunnan asukasmäärä	3180	3195

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1 Kunnan liitetiedot

Liitetieto 1
Tilinpäätöstä laadittaessa noudatettavat arvostusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja –menetelmät

Jaksotusperiaatteet
Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien arvostus
Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kunnanvaltuuston hyväksymällä poistosuunnitelman muutoksella on vedenjakelu- ja viemäriverkoston poistotapa muutettu menojäännöspoistosta tasapoistoksi 01.01.2019 alkaen. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus
Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuuden arvostus
Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen painotetun keskihankintahinnan tai sitä alemman todennäköisen hankintamenon tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuuden arvostus
Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimusten käsittely
Johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksia. Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Kunta on sitonut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron

koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon. Korkojohdannaisista aiheutuneet kassavirrat on kirjattu tilikauden aikana korkokulujen oikaisuksi. Sopimukset on voimassa 17.4.2027 asti.

Avustusten käsittely
Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenon vähennykseksi. Saadut käyttötalouden projektituet on kirjattu tuotoiksi tuloslaskelmaan erään Tuet ja avustukset. Tuet on jaksotettu tarvittaessa.

Liitetieto 2
Tuloslaskelman ja taseen esittämistapa ei ole muuttunut.

Liitetieto 3
Edellisen tilikauden tietoihin ei ole tehty oikaisuja.

Liitetieto 4
Tilikauden tietojen vertailussa edelliseen tilikauteen tulee ottaa huomioon, että kunta on muuttanut poistosuunnitelmaa vesihuollon osalta. Lisäksi avustuksiin on kirjattu Pohjois-Savon sairaanhoitopiirille edellisten vuosien alijäämien kattamiseen 116.889 euroa ja pakollisena varauksena 111.879,00 euroa.

Liitetieto 5
Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvia merkittäviä eriä ei ole.

Liitetieto 6

TOIMINTATUOTOT, ulkoiset		
	2019	**2018**
Vaalit	11 411	5 848
Luottamushenkilöhallinto	167 641	291 351
Hallinto ja talous	115 373	176 834
Elinkeinotoimi	7 160	249 676
Sosiaalitoimi	1 263 681	1 149 865
Terveydenhuolto	235 250	182 836
Koulutus	319 202	321 143
Kulttuuri ja vapaa-aika	72 942	73 001
Tekninen lautakunta	1 012 968	834 885
Ympäristölautakunta	49 670	51 058
Yhteensä	3 255 298	3 336 497

Liitetieto 7

VEROTULOJEN ERITTELY	**2019**	**2018**
(1.000 e)		
Kunnan tulovero	8 603	8 488
Osuus yhteisöveron tuotosta	762	727
Kiinteistövero	1 159	1 122
Verotulot yhteensä	10 524	10 337

Liitetieto 8

VALTIONOSUUDET ERITELTYINÄ	2019	2018
(1.000 e)		
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	11 455	11 958
Siitä:Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	2 949	2 947
Opetus- ja kulttuuritoimen rah.lain muk.valtionosuudet	209	174
Valtionosuudet yhteensä	11 664	12 132

Liitetieto 9

PALVELUJEN OSTOJEN ERITTELY	2 019	2 018
(1.000 e)		
Asiakaspalvelujen ostot	12 079	11 494
Muiden palvelujen ostot	2 833	2 975
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	14 912	14 469

Liitetieto 10

Ei ilmoitettavaa

Liitetieto 11

SELVITYS SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEISTA KUNNAN TILINPÄÄTÖKSESSÄ				
Poistojen määrittämisessä on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.				
Suunnitelmapoistojen perusteet 1.1.2019 alkaen				
Aineettomat hyödykkeet				
	Aineettomat oikeudet		Tasapoisto	4 vuotta
	Muut pitkävaikutteiset menot			
		Tietokoneohjelmistot	Tasapoisto	3 vuotta
		Muut (esim osayleiskaavat, kaavat)	Tasapoisto	5 vuotta
		Osakehuoneistojen laaja peruskorjaus	Tasapoisto	10 vuotta
		Kartat ja kartoitus	Tasapoisto	5 vuotta
		(Vesistöjen kunnostus)		

Aineelliset hyödykkeet			
	Maa- ja vesialueet	ei poistoa	
	Rakennukset ja rakennelmat		
	Hallinto- ja laitosrakennukset		
	- puiset	Tasapoisto	27 vuotta
	- kiviset	Tasapoisto	34 vuotta
	Tehdas- ja tuotantorakennukset		
	Teollisuushallit		
	- puiset	Tasapoisto	20 vuotta
	- kiviset	Tasapoisto	25 vuotta
	Kaukolämpölaitokset	Tasapoisto	25 vuotta
	Vesilaitosrakennukset	Tasapoisto	20 vuotta
	Talousrakennukset	Tasapoisto	15 vuotta
	Vapaa-ajan rakennukset	Tasapoisto	25 vuotta
	Asuinrakennukset		
	- puiset	Tasapoisto	30 vuotta
	- kiviset	Tasapoisto	35 vuotta
	Kiinteät rakenteet ja laitteet		
	Maa- ja vesirakenteet		
	Kadut, tiet, puistot	Menojäännöspoisto	20% / 20 vuotta
	Tori	Menojäännöspoisto	20% / 22 vuotta
	Urheilu- ja ulkoilualueet	Menojäännöspoisto	20% / 15 vuotta
	Sillat, laiturit, uimalat	Menojäännöspoisto	25% / 20 vuotta
	Kaatopaikat	Menojäännöspoisto	/ 15 vuotta
	Muut rakenteet	Menojäännöspoisto	20% / 20 vuotta
	Johtoverkostot ja laitteet		
	Ulkovalaistuslaitteet	Menojäännöspoisto	20% / 18 vuotta
	Puhelinverkko, keskus,alakeskus	Menojäännöspoisto	22% / 10 vuotta
	Laitosten laitoskoneet,vesilaitoskoneet	Menojäännöspoisto	15% / 16 vuotta
	Atk-verkko	Menojäännöspoisto	/ 7 vuotta
	Kaukolämpöverkko	Menojäännöspoisto	/ 25 vuotta
	Vesi- ja viemäriverkosto	Tasapoisto	40 vuotta
	Muut		
	Liikenteenohjauslaitteet	Menojäännöspoisto	/ 12 vuotta
	Väestösuojat ym.	Menojäännöspoisto	/ 35 vuotta
	Valvontajärjestelmät, -laitteet	Menojäännöspoisto	/ 10 vuotta
	Koneet ja kalusto		
	Kuljetusvälineet		
	Henkilöauto	Menojäännöspoisto	30% / 7 vuotta
	Kuorma-auto, erikoisauto	Menojäännöspoisto	30% / 7 vuotta
	Muut liikennevälineet	Menojäännöspoisto	30% / 7 vuotta
	Traktorit ja maansiirtokoneet	Menojäännöspoisto	30% / 7 vuotta
	Muut liikkuvat koneet	Menojäännöspoisto	30% / 7 vuotta
	Muut koneet ja kalusto		
	Työ- ja työstökoneet,laitteet,kevyet koneet	Tasapoisto	5 vuotta
	Työ- ja työstökoneet, raskaat koneet	Tasapoisto	10 vuotta
	Tietojenkäsittelylaitteet	Tasapoisto	3 vuotta
	Muut koneet ja laitteet, kalusteet	Menojäännöspoisto	30% / 3 vuotta
	Muu irtain käyttäomaisuus, hoitokalusteet	Tasapoisto	6 vuotta
	Vesimittarit, terveydenhuollon laitteet	Tasapoisto	6 vuotta
	Ensikertainen kalusto	Tasapoisto	10 vuotta
	Muut aineelliset hyödykkeet		
	Luonnonvarat	Käytön muk. poisto	
	Keskeneräiset hankinnat	Ei poistoa	
Käyttöomaisuusarvopaperit			
ja muut pitkäaikaiset sijoitukset			
	Osakkeet ja osuudet	Ei poistoa	
Käyttöomaisuuden pienhankintaraja on 10.000 euroa. Tätä pienemmät hankinnat			
kirjataan vuosikuluksi.			

Liitetieto 12

Pakollisten varausten muutokset				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 1.1.				
Lisäykset tilikaudella	111879		111 879	
Vähennykset tilikaudella				
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 31.12	111879		111 879	
Muut pakolliset varaukset 1.1.	398 626	341 591		
Lisäykset tilikaudella		57 035		
Vähennykset tilikaudella	42 885			
Muut pakolliset varaukset 31.12.	355 741	398 626	0	

Liitetieto 13

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luov.voitot	18 438		18 438	
Rakennusten luov.voitot				
Muut luovutusvoitot	7 875	17 715		
Luovutusvoitot yhteensä	26 313	17 715	18 438	0
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustapp.				
Muut luovutustappiot	494	1 062		
Luovutustappiot yhteensä	494	1 062	0	0

Liitetieto 14

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Satunnaiset tuotot				
Muut satunnaiset tuotot	36	104 019		
Vastikkeetta saatu tontti/Kuutinh.				95 000
Satunnaiset tuotot yhteensä	36	104 019	0	95 000
Satunnaiset kulut		54 128		
Kiinteistön purkukust./Kuutinh.	13 463		13 463	
Satunnaiset kulut yhteensä	13 463	54 128	13 463	0

Liitetieto 15

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
	2019	2018
Osinkotuotot muista yhteisöistä	322 255	317 646
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	18 437	18 437
Yhteensä	340 692	336 083

Liitetieto 16
Ei ilmoitettavaa

4.2 Taseen liitetiedot

Liitetieto 17
Ei ilmoitettavaa

Liitetieto 18
Ei ilmoitettavaa

Liitetieto 19

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

	Aineettomat hyödykkeet		Yhteensä	Aineelliset hyödykkeet					Yhteensä
	Aineetto-mat oik.	Muut pitkä-vaik.menot		Maa-alueet	Rakennukset	Kiint.rak. ja laitteet	Koneet ja kalusto	Keskener. hankinnat	
Poistamaton hankinta-meno 1.1.	6 940,07	19 654,75	**26 594,82**	2 276 483,58	12 753 448,31	2 261 904,88	169 242,71	1 458 388,20	**18 919 467,68**
Lisäykset 2019	43 856,71		**43 856,71**	141 285,25	166 193,74	169 506,06	25 552,00	1 082 248,99	**1 584 786,04**
Rahoitusosuudet 2019						-10 290,94		-12 500,00	**-22 790,94**
Vähennykset 2019				-561,63	-3 764,00			-52 806,45	**-57 132,08**
Siirrot erien välillä	57 615,76	17 479,00	**75 094,76**		52 295,84	486 537,07	48 582,90	-662 510,57	**-75 094,76**
Tilikauden poisto	-9 513,89	-10 357,36	**-19 871,25**		-678 045,76	-208 509,34	-79 327,72		**-965 882,82**
Poistamaton hank.meno 31.12	98 898,65	26 776,39	**125 675,04**	2 417 207,20	12 290 128,13	2 699 147,73	164 049,89	1 812 820,17	**19 383 353,12**

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet				Yhteensä	Laina- ja muut saamiset			Yhteensä
	Osakkeet tytäryht.	Kuntayhtymä-osuudet	Osakkuus-yht.osuudet	Muut osakk. ja osuudet		Saamiset tytäryht.	Saamiset osakkuusyht.	Liittymismak-sut	
Hankintamenot 1.1	1 811 524,82	2 067 840,48	768 867,19	526 766,89	**5 174 999,38**	199 087,25	80 000,00	233 283,08	**512 370,33**
Lisäykset 2019	650 000,00			5 813,00	**655 813,00**			9 830,00	**9 830,00**
Vähennykset 2019									
Siirrot erien välillä					**0,00**				
Kirjanpitoarvo 31.12	2 461 524,82	2 067 840,48	768 867,19	532 579,89	**5 830 812,38**	199 087,25	80 000,00	243 113,08	**522 200,33**

Liitetieto 20-22

Omistukset muissa yhteisöissä

Tytäryhteistöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt

Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus-osuus	Konsernin omistus-osuus	**Kuntakonsernin osuus (1000 €)** omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt						
Rautalammin kunnan Asunnonhankinta	Rautalampi	100,0 %	100,0 %	738	2067	122
Kiinteistö Oy Oikarilan teollisuushallit	Rautalampi	100,0 %	100,0 %	156	871	-213
As Oy Tiinari	Rautalampi	88,5 %	88,5 %	343	3	1
Rautalammin kehitys Oy	Rautalampi	81,7 %	81,7 %	433	0	0
Yhdistelemättömät tytäryhteisöt						
Pappilanpellon Lämpö Oy	Rautalampi	60,0 %	60,0 %			
Kuntayhtymät						
Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri ky	Kuopio	1,67 %	1,67 %	1549	7215	-143
Vaalijalan kuntayhtymä	Pieksämäki	1,66 %	1,66 %	228	464	66
Savon koulutuskuntayhtymä	Kuopio	1,27 %	1,27 %	804	356	12
Itä-Suomen päihdehuollon ky	Mäntyharju	0,67 %	0,67 %	10	0	-2
Pohjois-Savon Liitto-Maakuntayhtymä	Kuopio	1,34 %	1,34 %	12	77	0
Sisä-Savon terveydenhuollon ky	Suonenjoki	32,40 %	32,40 %	143	848	0
Osakkusyhteisöt						
Kiinteistö Oy Rautal. Virastotalo	Rautalampi	23,0 %	23,0 %	316	3	-2
As Oy Lupsakas	Rautalampi	30,0 %	30,0 %	90	4	3
Rautalammin Rakennus Oy	Rautalampi	41,8 %	41,8 %	1	71	-8
As Oy Rautalammin Lassilanpolku	Rautalampi	34,77 %	34,77 %	343	39	-2
			Yhteensä	**5166**	**12018**	**-166**

Liitetieto 23

Saamisten erittely	2019		2018	
	Pitkä-aikaiset	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset	Lyhyt-aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		18 096		13 596
Lainasaamiset	199 087		199 087	
Yhteensä	199 087	18 096	199 087	13 596
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		12 914		9 738
Siirtosaamiset		567 986		594 921
Yhteensä		580 900		604 660
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistus-yhteysyhteisöiltä				
Myyntisaamiset		1 250		1 039
Lainasaamiset	80 000		80 000	
Yhteensä	80 000	1 250	80 000	1 039
Saamiset yhteensä	279 087	600 246	279 087	619 295

Liitetieto 24

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot				
Palkat tammikuu	153 164	156 176	153 164	156 176
Tulojäämät				
Kelan korv.työterv.+varh	80 704	63 458	48 500	38 000
Kunnat ja kuntayht.	6 448	19 531	574 435	633 190
Muut tulojäämät	646 678	648 719	18 416	18 965
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	886 994	887 885	794 515	846 332

Liitetieto 25

Oman pääoman erittely				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Peruspääoma 1.1.	8 076 420	8 076 420	8 076 420	8 076 420
Lisäykset				
Vähennykset		0		
Peruspääoma 31.12	8 076 420	8 076 420	8 076 420	8 076 420
Yhdist. ja säätiöiden peruspääoma 1.1.	702	421		
Lisäykset		281		
Vähennykset				
Yhdist. ja säätiöiden peruspääoma 31.12.	702	702		
Muut omat rahastot 1.1.	246 143	240 876		
Siirrot rahastoon	3 229	5 267		
Siirrot rahastosta		0		
Muut omat rahastot 31.12.	249 372	246 143		
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	4 866 344	3 644 690	5 481 567	4 490 506
edellisen vuoden tulos	-1 307 927	1 222 940	-213 446	991 061
oikaisut		-1 286		
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	3 558 417	4 866 344	5 268 121	5 481 567
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-1 175 431	-1 307 927	-1 165 791	-213 446
Oma pääoma yhteensä	10 709 480	11 881 682	12 178 750	13 344 541

Liitetieto 26

Ei ilmoitettavaa

Liitetieto 27

Pitkäaikaiset velat		
erääntyy > 5 vuotta		
	2019	2018
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 222 860	4 078 574
Lainat julkisyhteisöiltä		
Pitkäaikaiset velat yhteensä	4 222 860	4 078 574

Liitetieto 28
Ei ilmoitettavaa

Liitetieto 29

Pakolliset varaukset				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Muut pakolliset varaukset				
Takuuvaraus				
Vahingonkorvausvaraus				
Ympäristövastuut				
Osuus kuntayht. alijäämästä			111 879	
Potilasvahinkovak.maksuvastuu	355 742	394 724		
Muut pakolliset varaukset		3 902		
Muut pakolliset varaukset yhteensä	355 742	398 626	111 879	

Liitetieto 30

Vieras pääoma				
	2019		2018	
	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		0		70
Muut velat	7 152		7 152	
Yhteensä	7 152	0	7 152	70
Velat kuntayhtymille,joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat		81 897		23 937
Muut velat	7 060		1 972	
Yhteensä	7 060	81 897	1 972	23 937
Velat osakkuus- tai sekä muille omistus-yhteysyhteisöille				
Ostovelat				
Muut velat				
Yhteensä	0	0	0	0
Vieras pääoma yhteensä	14 212	81 897	9 124	24 007

Liitetieto 31

Sekkitililimiitti		
	2019	2018
Sekkitililimiitti 31.12.	468 188	493 416
- siitä käyttämättä oleva määrä	468 188	493 416

Liitetieto 32

Muiden velkojen erittely	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Muut velat				
Liittymismaksut	325 413	293 703	325 413	293 703
Muut velat yhteensä	325 413	293 703	325 413	293 703

Liitetieto 33

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Menojäämät				
Palkka- ja henkilöstö-	2 134 083	1 999 938	933 885	837 782
sivukuljen jaksotukset				
Korkojaksotukset	46 752	64 631	23 537	26 165
Verotilitysvelka		227 579		227 579
Muut menojäämät		826 350	150 792	97 354
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	2 180 835	3 118 497	1 108 214	1 188 879
Siirtovelat yhteensä		3 118 497	1 108 214	1 188 879

4.3 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Liitetieto 34

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta				
Lainan vakuuden pantit	4 192 942			
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	4 192 942	0	0	0

Liitetieto 35

Vakuudet				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Kuntakonserniin kuuluv.yht.puolesta ann.vak.				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	39 813	39 813		
Vakuudet yhteensä	39 813	39 813		

Liitetieto 36

Ei ilmoitettavaa

Liitetieto 37

Ei ilmoitettavaa

Liitetieto 38

Vuokravastuut				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Vuokravastuut yhteensä	1 061 338	483 227	51 073	86 946
- siitä seuraavalla tilikaudella maks.osuus	194 834	144 852	27 057	30 236
Leasingsopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuita.				

Liitetieto 39-40

Vastuusitoumukset				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma *)	1 191 545	1 191 545		
Jäljellä oleva pääoma	2 292 635	2 559 952	1 443 856	1 662 368
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma *)	3 340	3 340		
Jäljellä oleva pääoma	553 738	584 624	211 343	270 824

*) alkuperäistä ei kaikista saatavilla

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
	2019	2018
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	19 240 862	18 582 556
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista tak.vast. 31.12		
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	12 659	11 938

Liitetieto 41

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Sopimusvastuut				
Arvonlisäveron palautusvastuu	1 778 756	2 032 348	1 467 989	1 683 668
Muut vastuut	295 516	369 067		
Johdannaissopimukset	4 522 667	4 976 850		2 490 006
Koronvaihtosopimus 2				
Yksittäisen lainan korkoriskin suojaus				
Vaihtuvat korot muutettu kiinteiksi				
Sopimus erääntyy 24.1.2023				
Avoinna oleva nimellismäärä			420 000	540 000
Markkina-arvo tilinpäätösthetkellä			-10 402	-15 235
Koronvaihtosopimus 3				
Yksittäisen lainan korkoriskin suojaus				
Vaihtuvat korot muutettu kiinteiksi				
Sopimus erääntyy 17.10.2023				
Avoinna oleva nimellismäärä			440 000	550 000
Markkina-arvo tilinpäätösthetkellä			-17 282	-23 287
Koronvaihtosopimus 4				
Yksittäisen lainan korkoriskin suojaus				
Vaihtuvat korot muutettu kiinteiksi				
Sopimus erääntyy 19.4.2027				
Avoinna oleva nimellismäärä			1 266 674	1 400 006
Markkina-arvo tilinpäätösthetkellä			-92 334	-78 566

Kunta on tehnyt v.2018 Vaalijalan kuntayhtymän kanssa sopimuksen Kuutinharjun alueen kokonaisvaltaisesta kehittämisestä ja kunnan arvioidut kustannukset tulevat olemaan noin 700.000,00 euroa.

Liitetieto 42

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2019	2018
Yleishallinto	10	14
Sosiaali- ja terveystoimi	78	70
Opetus- ja kulttuuritoimi	100	101
Tekninen toimi	26	24
Yhteensä	214	209

Liitetieto 43

Henkilöstökulut		
	2019	2018
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	8 307 364	8 220 603
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin		
ja aineellisiin hyödykkeisiin	70 126	56 186
Henkilöstökulut yhteensä	8 377 490	8 276 789

Liitetieto 44

Luottamushenkilön palkkioista peritys ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2019	2018
Kokoomus	713,83	669,73
Suomen Keskusta	2 613,35	2731,43
Vasemmistoliitto	680,65	633,4
Perussuomalaiset	329,60	303,6
SDP	790,70	1001,55
KD	373,90	357,95
Vihreät		
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	5 502,03	5697,66

Liitetieto 45

Tilintarkastajan palkkiot		
	2019	2018
Tilintarkastuspalkkiot	5 720,00	10 237,50
Lautakunnan sihteeripalvelut	1 966,25	2 405,00
Palkkiot yhteensä	7 686,25	12 642,50

Liitetieto 46

Kunta on antanut tilikaudella tytäryhteisö Ki Oy Oikarilan teollisuushalleille 650.000 euron suuruisen vastikkeettoman pääomasijoituksen.

4.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat erittelyt

Vakuuksia ja vastuusitoimuksia koskevat erittelyt				
Takaukset tytäryhteisöjen velasta		**2019**		**2018**
		Saldo 31.12.		**Saldo 31.12.**
Ent. Kiint. Oy Rautalammin Haka				
Osuuspankki 83598451	70 660,67		94 412,76	
Nordea Pankki		70 660,67	13 333,24	107 746,00
Rautal. kunnan Asunnonhankinta Oy				
Valtiokonttori 12950	211 128,28		243 351,78	
Valtiokonttori 39090	420 817,33		450 019,97	
Kuntarahoitus Oyj 11065/03	50 000,00		62 500,00	
Kuntarahoitus Oyj 11722/05	41 250,00	723 195,61	48 750,00	804 621,75
Kiinteistö Oy Oikarilan teollisuushallit				
Kuntarahoitus Oy 14454/10	260 000,00		300 000,00	
Kuntarahoitus Oy/14455/10	390 000,00	650 000,00	450 000,00	750 000,00
		1 443 856,28		1 662 367,75
Takaukset muiden velasta				
Hankavedenrannan tiekunta / Osuuspankki				34,00
Häkkilan tiekunta / Osuuspankki				3 600,00
Korholan tiehoitokunta / Osuuspankki				826,00
Lamminpään tiekunta / Osuuspankki				2 198,90
Paavolan tiehoitokunta / Osuuspankki				800,00
Palvamäentie		4 640,00		5 800,00
Pukkiharju-Liimattala vesiosuuskunta / Osuuspankki		2 000,00		4 000,00
Rautalammin seud.Vanhainkotiyhd./Valtiokonttori		117 445,76		143 808,07
Raudanniemi-Hämeenniemi tiekunta/Osuuspankki		10 500,00		14 000,00
Repolantien hoitokunta / Osuuspankki		1 640,00		3 280,00
Samulin tiekunta / Osuuspankki				2 437,40
Säynäsen yksityistie / Osuuspankki		9 398,00		14 097,00
Talliniemen tiekunta / Osuuspankki				860
Tampin yksityistiekunta		2 600,00		3 900,00
Vihtalahden tiekunta / Osuuspankki		737,91		2 461,33
Virrankylän yksityistie		9 689,77		10 901,00
		158 651,44		213 003,70
Takausvastuu				
Rautalammin kunnan osuus takauksista				
Kuopion kaupungille sen antamista vastuusi-				
toumuksista Jätekukko Oy:n puolesta		52 692,00		57 820,00
Rautalammin kunnan osuus kuntien takaus-				
keskukseen takausvastuusta 31.12.		19 240 862,00		18 582 556,00
Pantit Nordea Pankki, panttikirjat				
yleispanttaussitoumus				
VASTUUT YHTEENSÄ		**20 896 061,72**		**20 515 747,45**

4.5 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus
Konserniin on yhdistetty kaikki muut tyttäret paitsi Pappilanpellon Lämpö Oy. Pappilanpellon Lämpö Oy on jätetty yhdistämättä konserniin, koska sillä ei ole olennaista merkitystä kokonaisuuden kannalta. Lisäksi sen tilikausi on 1.7.-30.6. joka poikkeaa muiden konserniin kuuluvien yhteisöjen tilikaudesta. Kunnan sijoitus yhtiön osakkeisiin on 201,83 euroa..

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet
Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät katteet on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset
Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi
Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet
Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu
Kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisöjen poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt
Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen. Poistojen osalta tietoja osuusyhteisöjen tilinpäätöksien muuttamiseksi kunnan tilinpäätösperiaatteiden mukaiseksi ei ole ollut saatavissa.

Poikkeavat tilikaudet
Tytäryhteisö Pappilanpellon Lämpö Oy:n tilikausi päättyi 30.6. mutta tämä tytär on jätetty yhdistelemättä koska sillä ei ole olennaista merkitystä kokonaisuuden kannalta.

5 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET

5.1 Vesihuolto

520 Vesihuolto

Toiminnan kuvaus
Vesihuoltolaitoksen toiminnan ylläpito ja suunniteltujen vesihuoltoinvestointien toteuttaminen.

Vastuuhenkilö
Tekninen johtaja, kanslisti, puhdistamonhoitaja, huoltomies-vesilaitoksenhoitaja, traktorinkuljettaja.

Sitovia tavoitteita
Häiriötön vesi- ja viemärilaitoksen toiminta. Tuotetaan asiakkaille kustannustehokasta vesihuoltoa. Pidetään vesi- ja viemäriverkosto toimintakunnossa. Raakavesi- ja verkostovesinäytteiden otto tarkkailuohjelman mukaisesti. Käsitellyn jätevesilietteen ohjaaminen hyötykäyttöön biokaasun valmistukseen. Vesihuoltolaitoksen häiriötilanteiden viestitysjärjestelmän käyttöönotto teksitiviesti –ilmoitusjärjestelmänä.

Toteuma
Puhdistamon automatiikka ollut rikki 25.8. – 25.9.2019, liete ajettu Suonenjoelle tällä välillä. Puhdistustavoitteisiin on päästy. Runkovesijohdon saneeraus eteni joulukuun loppuun asti. Vesivuotojen määrä väheni loppuvuodesta, koska vanhinta runkoputkea saatiin poistettua käytöstä. Veden laatu on ollut hyvä. Tekstiviesti-järjestelmä otettiin käyttöön ja siitä saatiin asiakkailta hyvää palautetta. Tuotot n. 37.000 € arvioitua paremmat.

Tunnusluvut ja mittarit

Vesihuolto	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP2019
verkostoon pumpattu vesi m³	209 213	161 799	145 596	191 540	215 980	222 623
käsitelty jätevesimäärä m³	169 324	163 010	156 118	146 323	182 220	153 239
vesilaitoksen veden laatu	1 häiriö	Hyvä	Hyvä	1 häiriö	Hyvä	1 häiriö

520 Vesihuolto	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Ero
		(sis. muutokset)		
T U L O T (ulkoiset)	-383 137	-468 600	-458 315,68	10 284
M E N O T (ulkoiset)	374 722	366 321	367 274,90	954
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	-8 415	-102 279	-91 040,78	11 238
Suunnitelmapoistot	217 448	217 115	147 548,32	-69 567
Tulot (sisäiset)	-56 692	-54 849	-49 434,97	5 414
Menot (sisäiset)	18 587	18 751	12 309,16	-6 442
TOIMINTAKATE (sisäiset)	179 343	181 017	110 422,51	-70 594
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	170 929	78 738	19 381,73	-59 356
Asukasluku	3 195	3 250	3120	
TOIMINTAKATE /ASUKAS	53,50	24,23	6,21	

5.2 Vesihuollon tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018
Liikevaihto, ulkoinen	**458 265,68**	**382 638,25**
Liikevaihto, sisäinen	**49 434,97**	**56 691,62**
Liiketoiminnan muut tuotot	**50,00**	**498,70**
Materiaalit ja palvelut	**-285 734,78**	**-274 520,02**
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-146 319,34	-116 281,56
Varastojen lisäys(+) tai vähennys (-)		
Palvelujen ostot	-139 415,44	-158 238,46
Ulkoinen	-127 106,28	-139 651,93
Sisäinen	-12 309,16	-18 586,53
Henkilöstökulut	**-90 191,23**	**-100 084,81**
Palkat ja palkkiot	-72 403,93	-80 624,10
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-15 501,15	-17 006,24
Muut henkilösivukulut	-2 286,15	-2 454,47
Poistot ja arvonalentumiset	**-147 548,32**	**-217 448,30**
Suunnitelman mukaiset poistot	-147 548,32	-217 448,30
Liiketoiminnan muut kulut, ulkoinen	**-3 658,05**	**-18 704,13**
Liiketoiminnan muut kulut, sisäinen		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	**-19 381,73**	**-170 928,69**
Rahoitustuotot ja -kulut	**0,00**	**-30,23**
Korkotuotot		
Muut rahoitustuotot		
Kunnalle maksetut korkokulut		
Muille maksetut korkokulut		
Korvaus peruspääomasta		
Muut rahoituskulut		-30,23
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia	**-19 381,73**	**-170 958,92**
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**-19 381,73**	**-170 958,92**

5.3 Vesihuollon tuloslaskelman liitetiedot

Liitetieto 6

Toimintatuotot			
		2018	**2017**
	Vesilaitoksen myyntituotot	176 775,90	170 019,03
	Viemärilaitoksen myyntituotot	262 553,97	257 126,60
	Liikevaihto yhteensä	439 329,87	427 145,63
	Vesilaitoksen muut tuotot	249,35	630,80
	Viemärilaitoksen muut tuotot	249,35	309,20
	Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	498,70	940,00

Liitetieto 11

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Poistojen määrittämisessä on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman				
mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun				
taloudellisen käyttöiän mukaan.				
Suunnitelmapoistojen perusteet 1.1.2013 alkaen				
Aineettomat hyödykkeet				
	Aineettomat oikeudet		4 vuotta	
	Muut pitkävaikutteiset menot			
		Tietokoneohjelmistot	3 vuotta	
Aineelliset hyödykkeet				
	Maa- ja vesialueet		ei poistoaikaa	
	Rakennukset ja rakennelmat			
		Tehdas- ja tuotantorakennukset		
		Vesilaitosrakennukset	20 vuotta	
	Kiinteät rakenteet ja laitteet			
		Maa- ja vesirakenteet		
		Muut rakenteet	20 vuotta	
		Johtoverkostot ja laitteet		
		Laitosten laitoskoneet,vesilaitoskoneet	16 vuotta	
		Vesi- ja viemäriverkosto	35 vuotta	
		Muut		
		Valvontajärjestelmät, -laitteet	10 vuotta	
	Koneet ja kalusto			
		Kuljetusvälineet		
		Henkilöauto	7 vuotta	
		Kuorma-auto, erikoisauto	7 vuotta	
		Muut liikennevälineet	7 vuotta	
		Traktorit ja maansiirtokoneet	7 vuotta	
		Muut liikkuvat koneet	7 vuotta	
		Muut koneet ja kalusto		
		Työ- ja työstökoneet,laitteet,kevyet koneet	5 vuotta	
		Työ- ja työstökoneet, raskaat koneet	10 vuotta	
		Tietojenkäsittelylaitteet	3 vuotta	
		Muut koneet ja laitteet, kalusteet	3 vuotta	
		Muu irtain käyttäomaisuus, hoitokalusteet	6 vuotta	
		Vesimittarit, terveydenhuollon laitteet	6 vuotta	
	Muut aineelliset hyödykkeet			
		Keskeneräiset hankinnat	Ei poistoa	
Käyttöomaisuuden pienhankintaraja on 10.000 euroa. Tätä pienemmät hankinnat				
kirjataan vuosikuluksi.				

5.4 Vesihuollon rahoituslaskelma

					2019		**2018**
Tulorahoitus							
	Liikeylijäämä/-alijäämä				-19 381,73		-170 928,69
	Poistot ja arvonalentumiset				147 548,32		217 448,30
	Rahoitustuotot ja -kulut						-30,23
	Muut tulorahoituksen korjauserät						
Investointien rahavirta							
	Investointimenot				-296 118,07		-298 037,31
	Rahoitusosuudet				41 548,06		12 388,81
	Pysyv.vast.hyödykk.luovutustulot						
Toiminnan ja investointien rahavirta					**-126 403,42**		**-239 159,12**
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
	Antolainasaamisten lisäykset						
Lainakannan muutokset							
	Pitkäaik.lain.lisäys kunnalta						
Oman pääoman muutokset							
Muut maksuvalmiuden muutokset							
	Saamisten muutos				-57 087,93		-275,32
	Korott.velkojen muutos kunnalta				183 270,77		180 111,28
	Korott.pitkä- ja lyhytaik.velkojen muutos				220,58		59 323,16
Rahoituksen rahavirta					**126 403,42**		**239 159,12**
Rahavarojen muutos					**0,00**		**0,00**

5.5 Vesihuollon tase

		31.12.2019	31.12.2018
V A S T A A V A A			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineelliset hyödykkeet			
	Maa- ja vesialueet	3 386,47	3 386,47
	Maa-alueet vesilaitos	3 386,47	3 386,47
	Rakennukset	51 288,36	68 531,67
	Rakennukset vesilaitos	51 288,36	68 531,67
	Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 899 203,60	1 849 994,77
	Vesijohtoverkosto	242 741,20	243 282,88
	Viemäriverkosto	1 553 618,17	1 534 738,44
	Liitt.maks.vesilaitos ei pal.	5 000,00	5 000,00
	Kiinteät rakent.ja laitt vesil	97 844,23	66 973,45
	Koneet ja kalusto	10 581,67	22 125,30
	Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	208 505,27	121 905,47
	Keskeneräiset hankinnat	208 505,27	121 905,47
Aineelliset hyödykkeet yhteensä		2 172 965,37	2 065 943,68
Sijoitukset			
	Muut saamiset	126 251,08	126 251,08
	Palautuskelp.liitt.maks.vesil.	126 251,08	126 251,08
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ		**2 299 216,45**	**2 192 194,76**
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Lyhytaikaiset saamiset			
	Myyntisaamiset	173 261,06	122 943,49
	Teknisen toimiston laskutukset	173 261,06	122 943,49
	Muut saamiset	11 212,84	4 400,70
	Siirtosaamiset	917,41	959,19
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä		185 391,31	128 303,38
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ		**185 391,31**	**128 303,38**
V A S T A A V A A		**2 484 607,76**	**2 320 498,14**

V A S T A T T A V A A	31.12.2019	31.12.2018
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	635 508,10	635 508,10
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	-133 256,94	37 701,98
Tilikauden yli-/alijäämä	-19 381,73	-170 958,92
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	**482 869,43**	**502 251,16**
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat kunnalta	635 508,09	635 508,09
Liittymismaksut	325 412,78	293 703,21
Vesihuollon kassavelka	952 150,49	768 879,72
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	1 913 071,36	1 698 091,02
Lyhytaikainen		
Ostovelat	74 970,22	108 188,35
Muut velat	1 680,29	817,48
Siirtovelat	12 016,46	11 150,13
Lyhtyaikainen vieras pääoma yhteensä	88 666,97	120 155,96
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	**2 001 738,33**	**1 818 246,98**
V A S T A T T A V A A	**2 484 607,76**	**2 320 498,14**

5.6 Vesihuollon taseen liitetiedot

Liitetieto 19

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet									
		Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet					Yhteensä
		Aineetto-mat oik.	Muut pitkä-vaik.menot	Maa-alueet	Rakennukset	Kiint.rak. ja laitteet	Koneet ja kalusto	Keskener. hankinnat	
Poistamaton hankinta-meno 1.1.			0,00	3 386,47	68 531,67	1 849 994,77	22125,3	121 905,47	2 065 943,68
Lisäykset 2019						46 064,74		250 053,33	296 118,07
Rahoitusosuudet 2019									0,00
Vähennykset 2019								-41 548,06	-41 548,06
Siirrot erien välillä						121 905,47		-121 905,47	0,00
Tilikauden poisto			0,00		-17 243,31	-118 761,38	-11 543,63		-147 548,32
Poistamaton hank.meno 31.12		0,00	0,00	3 386,47	51 288,36	1 899 203,60	10 581,67	208 505,27	2 172 965,37

Pysyvien vastaavien sijoitukset									
	Osakkeet ja osuudet				Laina- ja muut saamiset				Yhteensä
	Osakkeet tytäryht.	Kuntayhtymä-osuudet	Osakkuus-yht.osuudet	Muut osakk. ja osuudet	Saamiset tytäryht.	Saamiset osakkuusyht.	Lainasaam. muilta	Liittymismak-sut	
Hankintamenot 1.1								126 251,08	126 251,08
Lisäykset 2019									0,00
Kirjanpitoarvo 31.12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	126 251,08	126 251,08

Liitetieto 25

Liitetieto 25	2019	2018
Oman pääoman erittely		
Peruspääoma	635 508	635 508
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	-133 257	37 702
Tilikauden yli- / alijäämä	-19 382	-170 959
Oma pääoma yhteensä	482 869	502 251

Liitetieto 33

Liitetieto 33	2019	2018
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Menojäämät		
Lomapalkkavelan ja henkilöstösivukulujen	12 016,46	11 150,13
jaksotukset		
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	12 016,46	11 150,13
Siirtovelat yhteensä	12 016,46	11 150,13

Liitetieto 42

Liitetieto 42	2 019	2 018
Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
Kokoaikaiset	1	1
Osa-aikaiset	2	2

Liitetieto 43

Liitetieto 43				**2019**	**2018**
Henkilöstökulut					
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan				90 191,23	100 084,81
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettoomiin ja					
aineellisiin hyödykkeisiin				28 626,59	7 079,46
Henkilöstökulut yhteensä					

RAUTALAMMIN KUNNAN V. 2019 TILINPÄÄTÖS

TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Rautalampi 23. päivänä maaliskuuta 2020

RAUTALAMMIN KUNNANHALLITUS

TILINTARKASTUSMERKINTÄ

Suoritetussa tarkastuksessa on tänään annettu kertomus.

Rautalampi, 27. päivänä toukokuuta 2020

KPMG Oy Ab

ESKO SÄILÄ
VHT, HT

6 LUETTELOT JA SELVITYKSET

KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT	
	säilytysajat
Päiväkirja	10 v
Pääkirja	10 v
Tasekirja	pysyvästi
Henkilökirjat	
Osto- ja myyntireskontrat	10 v
Sisäisen laskennan raportit	10 v
TOSITELAJIT	numerosarja
Pankkitositteet	1
Palkkatositteet	4
KP Laskennalliset	10
KP Automaattikirjaukset	11
SL Laskennalliset	12
SL Automaattikirjaukset	13
Vyörytykset	14
Luottotappiot	15
Ostolaskujen maksut	20
Ostolaskut	21, 22
Myyntireskontran suoritukset	30
Myyntilaskut, taloushallinto	31
Myyntilaskut, sosiaalitoimi	32
Myyntilaskut, vesi	33
Vuokrat	34
Päivähoito	35
Myyntilaskut, sivistys	37
Myyntilaskut, tekninen,rak.valv.	38
Toimeentulotukiviennit	45
Viivästyskorkolaskut	87
Sisäinen laskutus	89
Muistiot	90

7 HENKILÖSTÖTILINPÄÄTÖS

7.1 Henkilöstöpanokset

7.1.1 Henkilöstön määrä

Henkilöstön määrä oli vuoden 2019 päättyessä voimassa olevilla palvelussuhteilla mitattuna ilman työllistettyjä ja oppisopimuskoulutuksessa mukana olleita 214 henkilöä. Vakinaisessa palvelussuhteessa heistä oli 157, määräaikaisessa 48 ja sivutoimisena kolme henkilöä. Työllistämistuella palkattujen määrä oli neljä ja oppisopimuskoulutuksessa olevien kaksi henkilöä. Vuoteen 2018 verrattuna työllistettyjen määrä laski kahdella henkilöllä.

Taulukko 1. Henkilöstön määrä toimintayksiköittäin 31.12.2019

Toimintayksikkö	**Vakinaiset**		**Määräaikaiset**		**Työllistetyt**		**Oppisopimus**		**Sivut.**
	Kokoaik.	Osa-aik.	Kokoaik.	Osa-aik.	Kokoaik	Osa-aik.	Kokoaik.	Osa-aik.	
Yleishallinto	8		2						
Sosiaalitoimi	49	7	19		1	2			
Sivistystoimi	66	10	10	13	1				
Tekninen toimi, tuntip.	7		1						
Kiinteistöhenkilöstö	9	1	2	1			2		3
Yhteensä	**139**	**18**	**34**	**14**	**2**	**2**	**2**	**0**	**3**
	214								

Omaishoitajat		22
Perhehoitajat		3
Yht.		25

Taulukko 2. Palvelussuhteiden lukumäärä 31.12.2019

Vuonna 2019	Vakinaiset	Määräaikaiset	Oppisopimus	Työllistetyt	Yhteensä
Kokoaikainen	139	34	2	2	
Osa-aikainen	17	14		2	
Sivutoiminen	1	3			
Yhteensä	**157**	**51**	**2**	**4**	**214**

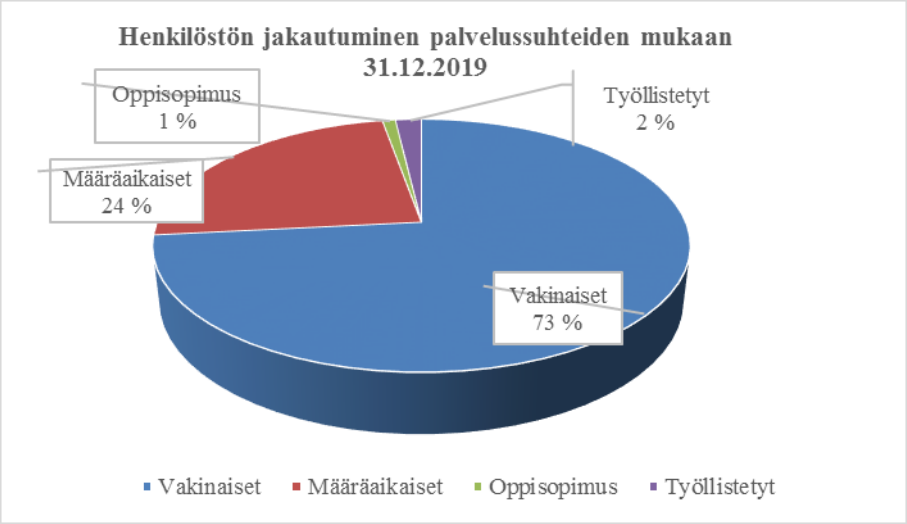

Palvelussuhteiden lukumäärä esitetään 31.12. tilanteessa eli mukana ovat kaikki, joilla on ollut voimassa oleva palvelussuhde Rautalammin kuntaan sillä hetkellä. Palvelussuhteiden lukumäärästä kokoaikaisia on 177 ja osa-aikaisia 28 henkilöä. Sivutoimisia oli neljä henkilöä. Oppisopimussuhteessa ja työllistämistuella olevat henkilöt olivat määräaikaisessa työsuhteessa. Palvelussuhteiden lukumäärä 31.12.2018 oli 209.

Taulukko 3. Palvelussuhteiden lukumäärä 31.12.2018

Vuonna 2018	Vakinaiset	Määräaikaiset	Oppisopimus	Työllistetyt	Yhteensä
Kokoaikainen	136	33	3	5	177
Osa-aikainen	15	12		1	28
Sivutoiminen	1	3			4
Yhteensä	**152**	**48**	**3**	**6**	**209**

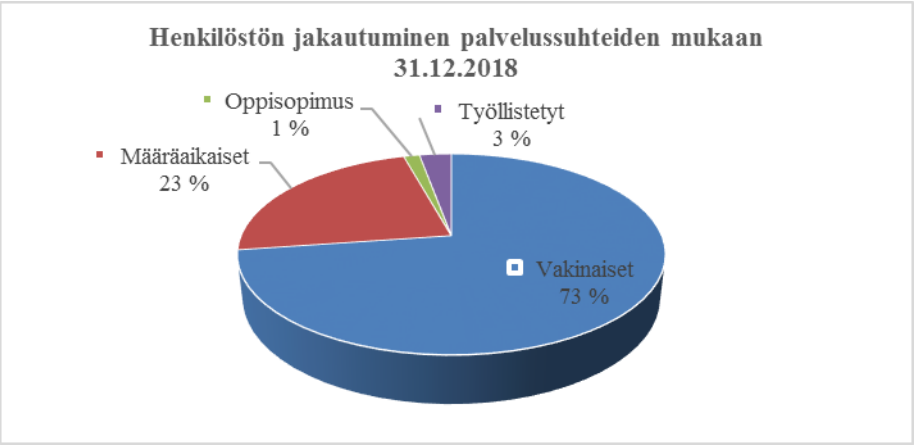

Taulukko 4. Palvelussuhteiden lukumäärä 31.12.2017

Vuonna 2017	Vakinaiset	Määräaikaiset	Oppisopimus	Työllistetyt	Yhteensä
Kokoaikainen	133	37	1	6	177
Osa-aikainen	17	9	1	4	31
Sivutoiminen		2			2
Yhteensä	**150**	**48**	**2**	**10**	**210**

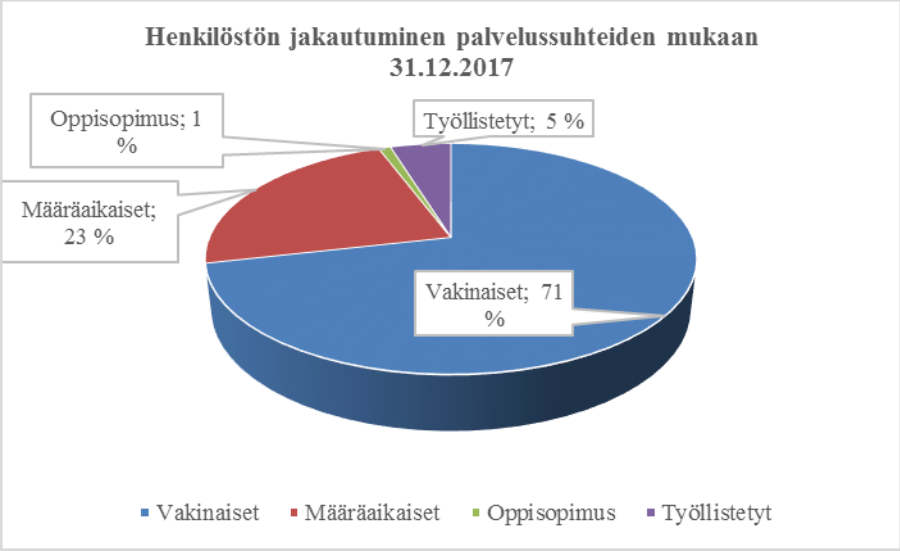

Taulukko 5. Palvelussuhteiden lukumäärä sopimusaloittain 31.12.2019

KVTES	165
OVTES	42
TS	4
TTES	3
Yhteensä	**214**

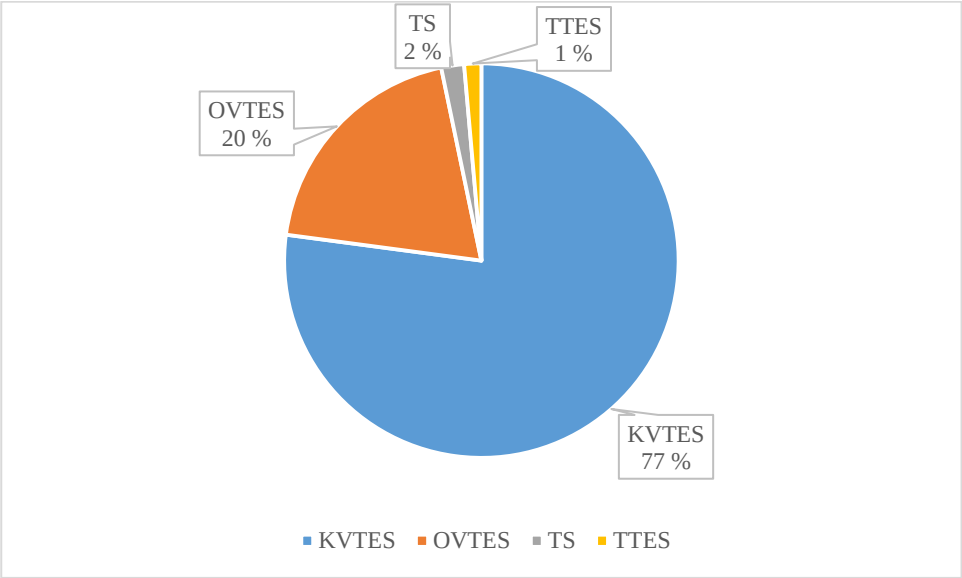

Palvelussuhteiden kokonaismäärässä on vuosittaista vaihtelua. Vuodesta 2017 vuoteen 2018 henkilöstön määrä väheni yhdellä henkilöllä ja vuodesta 2018 vuoteen 2019 väheni lisääntyi viiden henkilön verran. Vakinaisen henkilöstön määrä on lisääntynyt neljällä vuodesta 2017 vuoteen 2019 mennessä. Vakinaisten palvelussuhteiden osuus kaikista on 71 %. Työllistettyjen määrä on kasvanut kahdella henkilöllä vuodesta 2017 vuoteen 2019. Oppisopimussuhteisten lukumäärä on ollut kolme henkilöä vuosina 2017/2018 ja vuonna 2019 kaksi henkilöä.

Taulukko 6. Henkilöstömäärän kehitys vuosina 2014-2019

	Hallinto	Sosiaalitoimi	Sivistystoimi	Tekninen toimi	Yhteensä
31.12.2014	10	73	98	25	206
31.12.2015	9	69	97	21	196
31.12.2016	13	72	100	22	207
31.12.2017	17	74	95	24	210
31.12.2018	14	70	101	24	209
31.12.2019	10	78	100	26	214

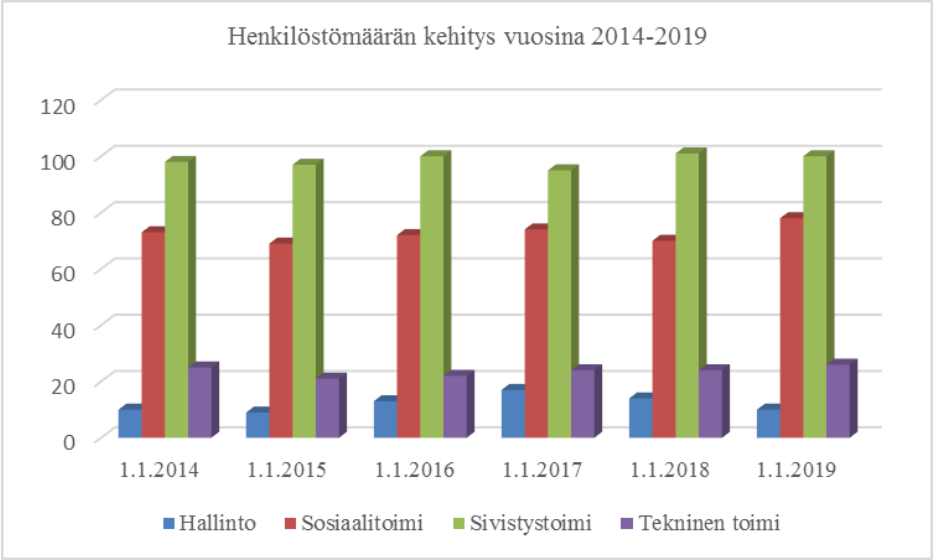

7.1.2 Vakinaisen henkilöstön määrä toimielimittäin

Vakinaisen henkilöstön määrä on vuodesta 2015 vuoteen 2019 kasvanut 16 henkilöllä. Henkilömääräisesti suurin lautakunta on sivistyslautakunta, jossa työskentelee 48 % vakinaisesta henkilöstöstä. Toiseksi suurin on perusturvalautakunta, jossa työskentelee 36 % vakinaisesta henkilöstöstä.

Taulukko 7. Vakinainen henkilöstä toimielimittäin 2015–2019

	Vuosi 2015	Vuosi 2016	Vuosi 2017	Vuosi 2018	Vuosi 2019
KUNNANHALLITUS					
Hallinto	7	7	7	8	8
PERUSTURVALAUTAKUNTA					
Sosiaalitoimen hallinto ja sosiaalityö	5	5	6	5	5
Kotihoito ja vanhustyö	20	18	20	22	22
Pauliina ja Aapeli	19	21	20	17	18
Kokkatoiminta	3	4	4	4	5
Keskuskeittiö	6	6	6	6	6
SIVISTYSLAUTAKUNTA					
Peruskoulu	31	36	36	35	39
Lukio	9	9	8	8	9
Päivähoito	17	18	21	22	20
Kirjasto	4	4	4	3	3
Liikunta- ja nuorisotoimi, kulttuuri	2	2	2	5	5
TEKNINEN LAUTAKUNTA					
Tekninen hallinto	2	2	2	2	2
Kiinteistökeskus	9	8	8	9	10
Tuntipalkkaiset	5	5	4	3	3
YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA					
Rakennusvalvonta/ympäristötoimi	2	2	2	2	2
YHTEENSÄ	**141**	**147**	**150**	**151**	**157**

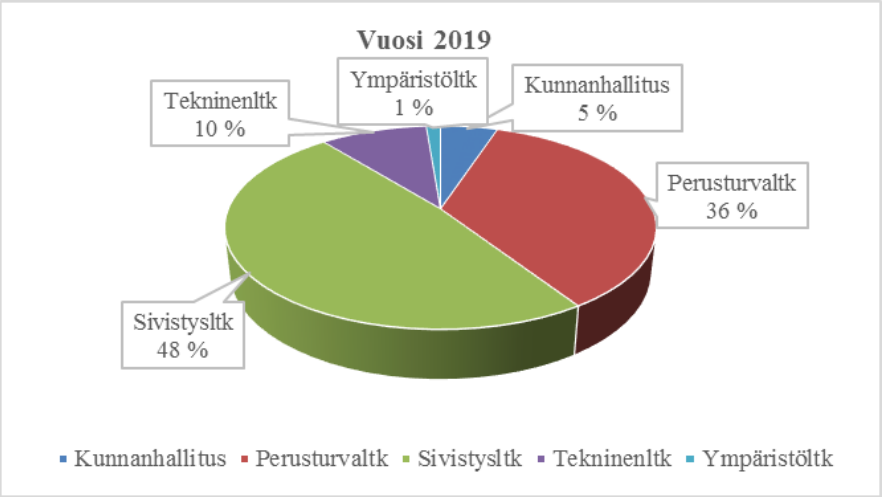

7.1.3 Henkilöstön ikä- ja sukupuolirakenne

Ikäryhmä	Mies	Nainen	Kaikki yhteensä
0 - 19	1	4	5
20 - 24		5	5
25 - 29	2	8	10
30 - 34	5	10	15
35 - 39	5	23	28
40 - 44	2	26	28
45 - 49	7	19	26
50 - 54	7	33	40
55 - 59	6	28	34
60 - 64	1	21	22
65 - 68		1	1
Kaikki yhteensä	**36**	**178**	**214**

Kunnan koko henkilöstön ikärakenteessa suurimmaksi ikäryhmäksi muodostuu 50–54-vuotiaiden ryhmä, johon kuuluu 40 henkilöä. Tämän ikäluokan edustajia koko henkilöstöstä on 19 %. Seuraavaksi suurin ikäryhmä ovat 55–59 -vuotiaat, joita on 34 (16 % koko henkilöstöstä). Rautalammin kunnan koko henkilöstöstä suurin osa on naisia (178). Naisten osuus on 83 %. Eniten vakinaisesta henkilöstöstä sijoittuu ikäluokkiin 50-54 ja 55–59-vuotiaat.

Vuonna 2019 alle 40-vuotiaiden osuus koko henkilöstöstä oli 29 % (63 henkilöä). Kunnan koko henkilöstön keski-ikä oli 45,9 vuotta. Vakinaisen henkilöstön keski-ikä oli 48 vuotta ja määräaikaisen henkilöstön 40 vuotta. Naisten ja miesten keski-iässä ei ole merkittävää eroa, miesten oli hieman matalampi, 44,3 vuotta, naisten 46,3.

7.1.4 Palkat ja muut henkilöstömenot

Taulukosta ilmenevät henkilöstön palkkakustannukset sivukuluineen sekä muut henkilöstökulut vuosilta 2016–2019 toimielimittäin.

Taulukko 9. Henkilöstökustannukset vuosilta 2016–2019

	2016	2017	2018	2019	2018-2019
Kunnanhallitus	1000462	1195854	1066406	843451	-222955
Perusturvalautakunta	2695308	2644427	2651197	2811596	160399
Sivistyslautakunta	3538397	3466957	3724488	3868277	143789
Tekninen lautakunta	727216	659730	684240	683966	-274
Ympäristölautakunta	83096	69918	94272	100074	5802
Yhteensä	**8044479**	**8036886**	**8220603**	**8307364**	**86761**

Henkilöstökustannukset ovat kasvaneet 3,27 % vuodesta 2016 vuoteen 2019 eli 262 885 euroa. Vuodesta 2018 vuoteen 2019 kustannukset nousivat n. 1,06 % eli 86 761 euroa. Suurin euromääräinen henkilöstökustannusten nousu oli perusturvalautakunnan alaisilla tulosalueilla, 160 399 euroa eli 6,05 %. Sivistyslautakunnan alaisilla tulosalueilla nousu oli 143 789 euroa eli 3,86 %, ympäristö lautakunnan alaisilla 5802 euroa eli 6,16 %. Kunnanhallituksen alaisilla tulosalueilla kustannukset laskivat 222 955 euroa eli 20,9 % ja teknisen lautakunnan alaisilla tulosalueilla 274 euroa eli 0,04 %.

7.2 Henkilöstön tila

7.2.1 Terveysperusteiset poissaolot

Terveysperusteisia poissaoloja ovat omasta sairaudesta, työtapaturmista, työmatkatapaturmista ja ammattitaudeista johtuvat poissaolot. Terveysperusteiset palkalliset ja palkattomat poissaolot lasketaan Kuntatyönantajien ohjeistuksen mukaisesti kalenteripäivinä.

Taulukko 10. Terveysperusteiset poissaolot kalenteripäivinä vuosina 2014 – 2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kunnanvirasto	640	183	263	513	551	401
Kotipalvelu	498	818	279	521	299	436
Pauliina	157	131	66	553	504	637
Aapeli	177	78	160	158	156	355
Kokkatoiminta Rautalampi	357	76	88	55	193	71
Keittolahenkilöstö	24	69	2	39	16	
Peruskoulun opettajat	369	273	427	199	292	288
Lukion opettajat	23	29	150	80	11	14
Koulunkäyntiavustajat, koulusihteeri	80	92	159	371	336	258
Päiväkodit	121	255	280	349	316	236
Perhepäivähoito, ryhmäperhepäivähoito	74	19	226	188	125	13
Kirjasto, kulttuuri	228	36	132	172	100	16
Vapaa-aika, uimahalli	17	16	1	4	32	49
Siivoojat	121	93	43	57	266	55
Talonmiehet	36	6	9	13	17	58
Tuntipalkkaiset, työmiehet ja työllistetyt	174	190	47	41	64	236
Projektityöntekijät				223	56	
yht.	**3096**	**2364**	**2332**	**3536**	**3334**	**3123**

Taulukko 11. Poissaolojen jakautuminen poissaolon pituuden mukaan vuonna 2016 – 2019

Poissaolon pituus	Kal.päivät 2016	Kal.päivät 2017	Kal.päivät 2018	Kal.päivät 2019
1 - 3	420	402	398	402
4 - 29	852	1110	1002	897
30 -60	290	875	451	529
61 - 90	574	283	504	185
91 - 180	196	110	418	484
180 -		756	561	626
Yhteensä	**2332**	**3536**	**3334**	**3123**

7.2.2 Eläkkeelle siirtyminen

Taulukko 12. Eläkkeelle siirtyminen vuosina 2015–2019

Eläkemuoto	Vuosi 2015	Vuosi 2016	Vuosi 2017	Vuosi 2018	Vuosi 2019
Vanhuuseläke	5	4	12	5	2
Täysi työkyvyttömyyseläke			1	1	1
Osatyökyvyttömyyseläke	1		4		
Osa-aikaeläke	2	3			
Varhennettu vanhuuseläke					
Yhteensä	**8**	**7**	**17**	**6**	**3**

7.3 Henkilöstötavoitteet 2019

Rautalammin kunnan tärkeänä menestystekijänä on hyvinvoiva henkilöstö. Työhyvinvointi tarkoittaa turvallista, terveellistä ja tuottavaa työtä, jota ammattitaitoiset työntekijät ja työyhteisöt tekevät hyvin johdetussa organisaatiossa.

Tavoitteet vuodelle 2019

1. **Esimiestyö ja työyhteisötaidot**
   - Esimiestyötä kehitetään jatkuvasti, vuoden 2019 teemoina uuden palvelukulttuurin jalkauttamisessa: virtaa esimiesviestintään, ristiriitojen ennaltaehkäisy ja sovitteleva työote.
   - Henkilöstölle järjestetään luentoja/ ryhmätoimintaa tarpeen mukaan (työhyvinvointikyselyn tulokset/ työterveyshuollon havainnot esim. univaikeudet, stressi, henkinen hyvinvointi..) mm. virtaa ammattimaiseen asiakkaan kohtaamiseen.
   - Esimies ja työntekijä käyvät vähintään kerran vuodessa kehityskeskustelun, jossa keskustellaan mm. menneen kauden tuloksisista, seuraavan kauden tavoitteista, ammatillisista kehittymistarpeista, yksilöllisestä työhyvinvoinnista yms. Tavoitteena, että keskustelut on käyty 100% joka työpisteessä. (Esimiehet raportoivat toimialajohtajille.)

   Toteutuma:
   - Esimiehille järjestettiin Sisä-Savon kansalaisopiston kautta kolme luentoa. Tallenteet pystyi katsomaan myös jälkeenpäin.
   - Esimiestyötä on kehitetty toimialoilla koulutuksen ja valmennuksen kautta.
   - Kehityskeskusteluita käytiin vaihtelevasti, keskimäärin n. 80%.

2. **Osaamisen kehittäminen**
   - Perehdyttämisopas päivitetään.
   - Täydennys-, uudelleen- ja jatkokoulutus on suunnitelmallista, työyksiköiden tarpeista lähtevää toimintaa, tarpeita pyritään ennakoimaan (mittareina koulutuspäivät/ henk.)
   - Tarpeen mukaan hyödynnetään työnohjausta, työparityöskentelyä, kehittämishankkeita
   - Huolehditaan hiljaisen tiedon siirtämisestä, mentorointi.

   Toteutuma:
   - Perehdytysopas päivitettiin.
   - Toimialoilla järjestettiin koulutusta tarpeen mukaan. Henkilöstön koulutuspäiviä oli 287 kpl.
   - Henkilöstön koulutuksesta on huolehdittu, niin lakisääteisestä kuin ammatillisesti täydennyskoulutuksesta. Työnantaja suhtautuu koulutuksiin ja ammattitaidon ylläpitämiseen myönteisesti.
   - Hiljaista tietoa pyritään siirtämään, varsinainen mentorointi ei ole toteutunut.

3. **Tiedottaminen ja viestintä**
   - Tavoitteena avoimuus ja hyvä sisäinen vuorovaikutteinen viestintä.
   - Työpaikkakokoukset pidetään työyhteisöissä säännöllisesti

- Yhteistyötoimintatyöskentelyn kehittäminen, teemalliset kokoukset 2-4 krt vuodessa.

Toteutuma:
- johtoryhmän muistiot on jaettu kaikille sähköisesti, viestintäsuunnitelma on tehty, toimialoilla viestitään mm. työpaikkakokouksissa, tiimipalavereissa, viikkopalavereissa.
- Työpaikkakokouksia on toimialoilla pidetty ka. 1-2 krt kuussa.
- Yhteistyötoimikunta on kokoontunut yhden kerran, teemalliset kokoontumiset eivät ole toteutuneet.

4. Työhyvinvointikysely
- Työhyvinvointikysely tehdään koko henkilöstölle. Kyselyn perustella määritellään koko henkilöstön ja/tai työyksikkökohtaiset kehittämistavoitteet.

Toteutuma:
- Työhyvinvointikysely toteutui , vastausaktiivisuus oli 68,5% . Työ koettiin kiinnostavaksi ja lähiesimiestyö onnistuneeksi. Kehitettävää nähtiin mm. kunnan johdon vastuusta henkilöstön hyvinvoinnista, tiedottamisesta ja johdon toimimisesta kannustavana esimerkkinä. Työhyvinvointi on kehittynyt paremmaksi n. n. 37 %:lla, mutta huolta aiheuttaa se, että n. 13.7 %: a kokee työhyvinvointinsa heikentyneen.
-

5. Työkyvyn ja työhyvinvoinnin tukeminen
- Laaja työterveyshuoltosopimus.
-Työstä, työtilasta, muusta työympäristöstä aiheutuvat haitta- ja vaaratekijät on kartoitettu (toimialoilla/ työpaikoilla) ja tunnistettu (riskikartoitus)
-Työhyvinvointia koskevissa asioissa toimitaan yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa mm. työterveyshuolto, työsuojeluviranomaiset.
- Työterveyshuollossa painopiste on vaikuttavassa, ennaltaehkäisevässä työterveyshuolloissa, toimintaohjelma päivitetään. Testataan sähköisiä terveyskyselyitä esimiehet ja opettajat.
- Varhaisen tuen malli päivitetään ja malli on aktiivisessa käytössä kaikissa Rautalammin kunnan työpisteissä.
- Korvaavan työn malli käytössä, yhteistyössä työterveyshuollon kanssa, toteutumista seurataan.
- Etätyöllä tuetaan henkilöstön jaksamista ja tuottavuutta.
- Työnantaja tukee liikunta- ja hyvinvointi toimintaa mm. Smartum liikunta- ja kulttuurikortti (a´50€/ henk/v), kuntosali- ja uimahallietuudet, liikuntaryhmät mm. cirkuit, vesijumppa, työpaikkojen virkistysiltapäivät, työnantajat yhteiset pikkujoulut tms.
- Toimien tehokkuutta seurataan mm. sairauspoissaoloja seuraamalla ja reagoimalla ajoissa, mikäli hälyttäviä merkkejä havaitaan.

Toteutuma:
- Työterveyssopimus on laaja, pois on suljettu vain ns. kansansairauksien seuranta yms. , jotka ovat terveyskeskuksen osaamisaluetta.

- Toimialoilla on riskit on kartoitettu ja pääosin asiat on kunnossa. Ensiapuavalmius on tyydyttävällä tasolla, henkilöstöä on koulutettu säännöllisesti.
- Työterveyshuollon toimintasuunnitelmassa painopiste oli ennaltaehkäisevässä toiminnassa, mutta toteutuma oli 46% ennaltaehkäisevää, 54% sairauden hoitoa.
- Varhaisen tuen malli on käytössä, ja toimii.
- Korvaavan työmalli on hyväksytty käyttöön, mutta se ei vielä ole saanut kovin laajaa suosiota.
- Etätyö toimii, mutta kaikissa työtehtävissä se ei ole mahdollinen.
- Smartum liikunta- ja kulttuurikorttia hyödyntää 137 kunnan työntekijää. Lisäksi ovat muut liikuntaetuudet voimassa. Yhteistä pikkujoulua ei pidettyä, vaan työntekijöitä muistettiin pienellä tuotelahjalla.
- Sairaslomapäiviä on seurattu, tarvittaessa järjestetty kolmikantaneuvottelut. Työterveyshuollon arvion mukaan toimet ovat olleet riittävät.

6. Työsuojelu

- Työtapaturmia ehkäistään, riskienkartoitus jatkuvaa toimintaa.
- Läheltäpiti- tilanteet dokumentoidaan.
- Yhteistyötoimikunnan kokouksissa vähintään yhdessä kokouksessa teemana on työsuojelu ja sen kehittäminen.
- Ensiapuvalmius pidetään lain määrittämällä tasolla joka työpisteessä.
- Sisäilmaryhmä kokoontuu säännöllisesti.
- Työtapaturmien riskiä vähennetään ohjeistuksella ja neuvonnalla, vastuu esimiehillä.

Toteutuma:

- Työtapaturmien osalta kehitys on ollut hyvä, tiedossa ei ole yhtään vakavaa työtapaturmaa.
- Läheltä piti tilanteet on dokumentoitu, mutta niitä ei ole käsitelty työsuojelutoimikunnassa. Oletusarvo on kuitenkin, että ongelmiin on puututtu toimialoilla.
- Yhteistyötoimikunta ei ole kokoontunut työsuojelun kehittämisen osalta.
- Ensiapuvalmius on kunnossa.
- Sisäilmatyöryhmä on kokoontunut yhden kerran, 14.2.
- Toimialat ovat toimineet ohjeistuksen osalta itsenäisesti

TILINPÄÄTÖS & TOIMINTAKERTOMUS 2019

RAUTALAMPI

RAUTALAMMIN KUNTA
Kuopiontie 11
77700 Rautalampi

WWW.RAUTALAMPI.FI

Kunnanjohtaja Anu Sepponen
040 840 5088

Hallintojohtaja Merja Koivula-Laukka
040 548 3854